82-93
P 88

Povești nemuritoare

EDITURA VOX 2000

ISBN 978-973-1969-93-0
ISBN 978-973-1969-98-5

www.edituravox.ro;
www.carteataonline.ro

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
"GEORGE BARIȚIU" BRAȘOV
FILIALA 5
B-dul Gării Nr. 51

7 Povești nemuritoare

82-93
P88

Povești nemuritoare

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Poveşti nemuritoare. - Bucureşti : Vox 2000, 2012-
20 vol.
ISBN 978-973-1969-93-0
Vol. 7 - ISBN 978-973-1969-98-5

82-93-34=135.1

Grafică originală copertă: **Crina Ionescu Călinescu**
Realizare grafică copertă: **Valeriu Stoica**
Redactor: **Ileana Buculei**
DTP: **Silvia Păcurar**
Ediţie îngrijită de: **Lucia Ovezea**

Editura VOX 2000
Str. Petru Maior nr. 32, Sector 1, Bucureşti
Tel./Fax: (021) 222.02.13;
Tel. depozit: (021) 222.02.14;
E-mail: vox@edituravox.ro
www.edituravox.ro; www.carteataonline.ro

BIBLIOTECA JUDETEANA BRASOV
R06070310812

BIBLIOTECA JUD. BRAŞOV
Inv. Nr. 920.123

Câmpan Verde şi Frumos

A FOST ODATĂ un împărat sărac, care avea un fecior şi trei fete. El lăsă cu limbă de moarte ca feciorul său să mărite fetele, dar să nu se uite la cine le dă. Oricine ar veni la împărăţie, ziua ori noaptea, să le dea pe rând.

Acuma, într-o seară, după moartea împăratului, steteau câte patru la masă şi vorbeau de trebile împărăţiei. Când, deodată, se lăsă, ca din senin, o negură deasă; iar feciorul de împărat zise către soră-sa cea mai mare să iasă şi să vadă cine este. Dar, cum ieşi fata afară, pâcla o luă şi se duse cu ea – unde, nu se ştie. Fratele şi surorile celelalte se mirară şi-şi făcură cruce de aşa întâmplare.

A doua seară, tot la vremea mesei, veni o negreaţă de ciori care se lăsară pe curţi, atât de multe că nu mai aveau loc. Atunci feciorul de împărat strigă la sora cea mijlocie să iasă afară şi să vadă ce este. Ciorile o luară şi se duseră cu dânsa.

A treia seară se stârni un vuiet grozav şi o vântoasă năprasnică veni. Feciorul iar trimise pe soră-sa cea mai mică să vază ce este, dar vântoasa o luă şi se duse cu dânsa.

Rămânând singur şi pustiu, feciorul de împărat s-a întristat mult şi l-a prins o jale grozavă şi un dor de surorile lui. Se hotărî atunci să se ducă după ele, ca să le găsească. Îşi luă un buzdugan în mână şi purcese pe cale.

Dar tot mergând el aşa, numa ce-şi luă seama că nu şi-a încercat puterile niciodată să vază cât ar zvârli de departe cu buzduganul. Aruncă buzduganul înainte şi izbi o babă care mergea la apă. Baba îl blestemă cu foc:

– Dragu mătuşei, Ioane, să nu-ţi iasă sufletul din oase până nu te-oi bate cu *Câmpan Verde şi Frumos,* şi nici odihnă să n-ai până atunci!

Auzind aşa blestem, se mâhni Ionică, feciorul de împărat, şi părăsi calea surorilor, luându-se după Câmpan Verde şi Frumos. A mers el mult, prin pustietăţi nestrăbătute, în depărtări nemaivăzute de firea omenească şi a ajuns la nişte codri mari şi bătrâni. Când a intrat în codru, s-a înnoptat.

Tot mergând aşa pe dibuite, numa că văzu o zare de foc, care pierea şi iar se ivea. Tot mergând în partea aceea, cu gândul că acolo o fi Câmpan Verde şi Frumos, ajunse la un foc mare de trei stânjeni de lemne, care ardea cu nişte vâlvori cât casa. Împrejurul focului era încolăcit de trei ori un balaur.

– Bună vremea, boieri mari! zise băiatul.

– Mulţumim d-tale, băiete Ioane, răspunse balaurul. Dar ce vânt duşman te-a împins p-aici, unde n-a ajuns nici picior de om pământean până acum?

Feciorul de împărat îşi spuse păsul, apoi întrebă pe balaur dacă nu cumva are vreo ştiinţă unde sălăşluieşte Câmpan Verde şi Frumos. Balaurul zise că a umblat lumea şi-n lungiş şi-n curmeziş, „dar de numele ăsta n-am mai auzit".

– Dar, zise el, să chem lighioanele din împărăţia mea, că poate o şti vreuna.

Şi balaurul a şuierat o dată din deştiul ăl mic şi-au început să curgă gloată mare de lighioane, mari şi mici, care erau subt stăpânirea lui, dar nici una din ele n-a avut vreo ştiinţă despre Câmpan Verde şi Frumos.

Atunci balaurul îl îndreptă pe Ionică, feciorul de împărat, la fratele lui ăl mijlociu.

Ducându-se pe cale Ionică, numa ce vede un lup cu un picior rupt şi vruse să repează baltagu în el, ca să-l omoare, dar deodată auzi cum lupul îi zice cu grai omenesc:

– Băiete Ioane, nu mă ucide, ci mai bine leagă-mi piciorul în lopăţele şi mă unge cu unsoare, că vreodată ţi-oi prinde bine.

Feciorul de împărat făcu aşa cum grăi lupu şi apoi auzi dihania zicându-i:

– Când te-i gândi la mine, să ştii că sunt lângă tine.

Tot mai mergând el pe cale, întâlni o cioară cu aripa ruptă. El vruse s-o omoare, dar cioara îl rugă, întocmai ca lupul, să-i dea o mână de ajutor şi să-i lege aripa, că i-o fi spre folos.

Ionică făcu aşa şi pasărea îi mulţumi, zicându-i:

– Când te-i gândi la mine, să ştii că sunt lângă tine.

Apoi purcese iar pe cale feciorul de împărat şi merse, merse, până ce se făcu noapte, într-o pădure uriaşă. Acolo, departe de tot, zări o licărire de foc şi se îndreptă spre ea. Când ajunse, văzu un foc mare, de şase stânjeni de lemne, iar împrejurul focului un balaur înfricoşat era încolăcit de şase ori. Dacă ajunse acolo, Ionică grăi:

– Bună vreme, mici copii!

– Mulţumim d-tale, băiete, răspunse zmeul. De te-a învăţat cineva, bine ţi-a priit; de-i făcut de capul tău, bun cap ai avut, că de nu ziceai aşa, te mâncam. (Pasă-mi-te că pe băiat îl învăţase balaurul dintâi.) Dar ce vânt te-a aruncat pe-aici? Că prin partea asta nici pasăre cerească nu poate vieţui, darmite om pământean?

Feciorul de împărat îi povesti totul, apoi îl rugă să-i dea vreo ştiinţă despre Câmpan Verde şi Frumos. Dar degeaba! Nici balaurul şi nici potopul de vieţuitoare pe care le-a chemat n-au ştiut nimic. L-a îndreptat însă la fratele cel mai mare.

Pe acela l-a găsit în jurul unui foc de doisprezece stânjeni, încolăcit de douăsprezece ori. Balaurul l-a întrebat, ca şi ceilalţi doi fraţi, ce caută; apoi, aflându-i păsul şi neştiind nimic despre Câmpan Verde şi Frumos, a chemat şi el vieţuitoarele de sub stăpânirea lui. Dar niciuna n-a fost în stare să-i dea vreo lămurire.

Atunci zmeul zise:

– Ei, băiete Ioane, d-acu să mai stai niţel până oi mânca.

Şi aduse şase buţi de vin, şase care de pâine şi şase ialoviţi [1] grase. Apoi zise feciorului de împărat:

– Dacă nu m-oi sătura cu toate-astea, am să te mănânc şi pe tine.

Pe când sta la masă, veni un ciocârlan şchiop. Balaurul îl întrebă de ce a întârziat atâta.

– Să am iertăciune, măria-ta, zise el, dar am fost cale depărtată.

– Dar de Câmpan Verde şi Frumos n-ai auzit?

– Cum să n-aud, răspunse ciocârlanul, că chiar de la grajdul lui am pornit, unde unul din argaţi m-a lovit cu un măturoi peste picior şi d-aia sunt şchiop.

Balaurul atunci îi porunci numaidecât să ia îndată pe Ionică şi să-l ducă tocmai acolo. Dar ciocârlanul se văicărea că e şchiop şi nu poate să-l ducă. Dar porunca era neclintită.

Când a fost să plece, balaurul a chemat la o parte pe feciorul de împărat şi i-a zis:

– Bagă de seamă să nu te înşele, că el are să te ducă până la o apă lată, de unde se văd seraiurile lui Câmpan Verde şi Frumos, ca o stea numai, şi o să vrea să te lase. Dar tu să spui că nu le vezi deloc, când ţi le-o arăta. Şi atunci are să te suie în înaltul cerului şi are să te lase pe pământul lui Câmpan Verde şi Frumos.

---

[1] Ialoviţă – vacă grasă.

Ionică mulţumi balaurului pentru poveţe şi pentru ajutor şi porni cu ciocârlanul la drum.

Tot mergând aşa pe cale, găsiră o mreană pe care o zvârlise un val pe uscat şi se zbătea de moarte, săraca! Ion vru s-o prinză şi s-o mănânce, dar ea îi zise:

– Băiete Ioane! nu mă omorî; carnea mea e ca iasca şi n-ai s-alegi nimic de ea. Du-mă în baltă şi ţi-oi prinde vrodată bine.

Feciorul de împărat făcu aşa. Apoi porniră iar înainte, până ce ajunseră la o apă mare. Ciocârlanul arăta în partea cealaltă seraiurile lui Câmpan Verde şi Frumos. Băiatu Ion zise că nu le vede.

Atunci ciocârlanul îi şterse o palmă şi îl luă subt aripă, înălţându-se cu el în slava cerului şi apoi îl lăsă pe pământ. Ajungând la Câmpan Verde şi Frumos, îl găsiră dormind în leagăn. Se culcă lângă dânsul şi feciorul de împărat. Când s-au sculat, amândoi deodată, Câmpan Verde şi Frumos l-a întrebat:

– Să ne luptăm, în săbii să ne tăiem, ori să ne prindem fraţi de cruce?

Feciorul de împărat zise:

– Mai bine să ne prindem fraţi de cruce.

Şi au vieţuit amândoi laolaltă în pace şi bună înţelegere, vreme îndelungată, până ce, viindu-i vremea lui Câmpan Verde şi Frumos ca să se ducă la biserică, într-una din zile cheamă pe feciorul de împărat şi-i zice:

– Frate Ionică! Uite toate cheile de la toate odăile, să umbli prin toate, numai în fundul casei, la uşa care

îi legată c-un tei şi c-un curmei, să nu umbli, că de amândoi o fi rău.

Feciorul de împărat umblă prin toate odăile şi, când ajunge la cea legată c-un tei şi c-un curmei, se întrebă ce să fie. Intră şi acolo, şi văzu că în mijlocul odăii era un stâlp de fier; iar de stâlp era legat un zmeu de tatăl lui Câmpan Verde şi Frumos. Cum îl văzu zmeul pe băiat, grăi:

– Dă-mi o cofă de apă să beau, că mult bine ţi-oi face.

Feciorul de împărat, milos la inimă, i-a dat. Pe urmă zmeul i-a mai cerut încă una; băiatul îi aduse cam cu grijă. Cum a băut zmeul apă, s-a scuturat o dată şi a sfărâmat stâlpul de care era legat şi s-a dus de s-a culcat în leagănul lui Câmpan Verde şi Frumos.

Când a venit Câmpan de la biserică, nu se mai ştia de ciudă, văzând pe zmeu în leagăn, şi a priceput că de la feciorul de împărat i-a venit necazul.

Când s-a trezit zmeul, a ieşit afară şi a săpat o fântână în deal şi alta în vale; cea din deal, seacă, răspundea în cea din vale. Apoi luă două cofe de fier şi puse pe Câmpan Verde şi Frumos la canon, să care apă din fântâna din vale şi s-o umple pe cea din deal; iar pe feciorul de împărat îl puse herghelegiu.

Aşa trecură multe zile pline de amar şi de trudă. Dar într-o zi feciorul de împărat, vrând să scape pe Câmpan Verde şi Frumos de canon, a ales doi cai buni din herghelie, se duse la dânsu şi îi zise:

– Măi Câmpan Verde şi Frumos, mergi cu mine?

– Da cum să nu merg? îi răspunse el.

Atunci încălicară pe cai şi plecară. Dar calul zmeului necheza năprasnic din grajd. Zmeul îl auzi şi grăi:

– Câinii carnea să-ţi manânce şi ciorile sângele să-ţi bea, de ce nechezi aşa? Au n-ai ce bea şi ce mânca?

– Ba am, stăpâne, şi prea am, dar feciorul de împărat ţi-a furat pe Câmpan Verde şi Frumos, răspunse calul.

– Am vreme să cânt un cântec, să joc, să beau o cafea şi să trag un ciubuc, şi de ajuns să-i ajung? întrebă zmeul.

– Ai şi prea ai, răspunsu-i-a calul.

Zmeul cântă un cântec, îi trase un joc, bău o cafea, trase un ciubuc şi încălecă pe cal. Într-o clipă ajunse pe fugari şi-i aduse la locurile lor. Apoi zise lui Ionică, feciorul de împărat:

– Vezi să nu mai faci a doua oară asta, că nu te mai iert.

După o bucată de vreme, feciorul de împărat iar alese doi cai şi mai iuţi, luă pe Câmpan Verde şi Frumos şi începură să gonească

Dar zmeul îi ajunse şi de rândul ăsta; pe feciorul de împărat îl tăie bucăţele, iar pe Câmpan îl aduse la osândă.

Pe când trupul ciopârţit al lui Ionică zăcea în mijlocul drumului, veni un cârd de ciori, luă din el fiecare câte-o bucăţică în cioc şi se duseră acasă la stăpâna lor. Acum, la una se nimerise degetul cel cu inelul şi, fiind aproape de fereastră, o văzu stăpâna lor ciocănind în inel. Stăpâna ciorilor atunci ieşi iute afară, căci cunoscuse inelul lui frate-său.

Pe urmă, întrebând cioara unde a găsit ciolanu acela, îi zise să i-l dea ei. Cioara spuse că l-a găsit pe pământul lui Câmpan Verde şi Frumos. Atunci stăpâna lor degrabă a trâmbiţat de s-a strâns toate ciorile, poruncindu-le să-i aducă toate bucăţile de carne şi ciolane, ba să se ducă să soarbă şi sângele din pământ.

Ciorile, cât te-ai şterge la un ochi, au adus toate bucăţile, iar sora lui Ionică a pus bucăţică lângă bucăţică, l-a întrupat pe d-a întregul, apoi l-a spălat cu apă moartă şi l-a stropit cu apă vie. Atunci a sărit în picioare feciorul de împărat, de trei ori mai frumos de cum fusese înainte! Apoi grăi:

– Greu somn am dormit, surioară dragă.

– Ai fi dormit mult şi bine, frăţiorul meu, dacă nu eram eu p-aici. Dar ce cătaşi la hainul de zmeu? îl întrebă sora lui.

Feciorul de împărat cu multă obidă îi povesti toate pe şartul lor şi-i zise că trebuie să scape de canon pe Câmpan Verde şi Frumos, care numai după urma lui îndură osânda zmeului.

Dar sora lui îi zise:

– Frăţioare dragă, n-o să poţi scăpa cât lumea şi pământul pe Câmpan Verde şi Frumos, afară numai dacă ai putea să capeţi iapa babei hodoroagă, nevăzută, neauzită, din smârcurile mărilor, din adâncul zărilor.

Auzind una ca asta, Ionică, feciorul de împărat, a oftat greu din fundul inimei şi porni spre laturea pământului încotro îi arătă sora lui. Cât o fi mers el, nu pot să vă dau bine seamă, dar nu ajunge cineva aşa, cu una cu două, în smârcurile mărilor, în adâncul zărilor.

Baba avea o ogradă mare şi în toţi parii de la gard era câte un cap de om; numai unul n-avea, şi cât ţi-e ziulica de mare se văicărea şi cerea: cap! cap!

Băiatul, cum ajunse, se trânti pe prispa casei, iar când ieşi baba din casă îl întrebă:

– Da' ce caţi p-aici, flăcăiaşu maichii?

– Slujbă caut, mătuşă! răspunse Ionică.

– Apăi, iacă, dacă vrei să te bagi la mine, ai să-mi paşti o iapă doar, şi încolo nimic. Să mi-o duci în trei seri la iarbă, şi dacă mi-oi aduce-o, ţi-oi da, pe alese, un cal din grajdul meu; dacă nu, unde-ţi stă capul, o să-ţi stea şi picioarele!

Băiatul primi cu inima bună şi, după ce mâncă ce-i puse baba pe masă, se mai dete aşa niţel pe prispă ca să mai aţipească, până o mai scăpăta soarele, că iapa mergea la iarbă după apusul soarelui. Baba, cum se înseră, se vârî în grajd şi luă iapa la bătaie cu un bici de foc, poruncindu-i să se ascunză bine. Pe urmă, sculă pe băiat şi-i dete în primire iapa. Băiatu se sui călare pe ea, da' cum a făcut, cum a dres, nu ştiu, că deodată începu să moţăie, călare, apoi adormi d-a binele.

Când s-a trezit, era călare pe căpăstru şi cu mâinile în buruiene. Atunci prinse a zice:

– Vai de mine şi de mine! M-a mâncat fript baba. Barem d-ar fi lupul cel din drum pe aici, el poate ar fi văzut-o.

Iată şi lupu aci, grăind:

– Ce-i, Ionică?

– Ce să fie, răspunse el, iapa babei nu-i!

– Ei, lasă, nu te fărâma cu firea. Ai acolo şi ţine căpăstru-n mână, îi zise lupul. Vezi colo, pe dealul ăla, o turmă de oi? Iapa babei s-a făcut mioară albă. Eu m-oi ciurdi pe toate laturile şi voi lua-o la goană; iar când îi vedea că fuge tare, atunci să suni din frâu şi să strigi: „tpru, tpru, iapa babei şi c-un mânz!" Atunci ea o să fie în frâu, iar tu încalică pe ea şi-ţi cată de treaba.

Băiatul făcu întocmai.

Când ajunse acasă, baba îi ieşi în prag, făcută numai catran, şi-i zise:

– Ai păscut iapa?

– Am păscut-o, răspunse băiatul.

– Ai adăpat-o?

– Am adăpat-o. Bine-ţi pare, mătuşă?

– Bine, cum să nu-mi pară bine!

Da când a intrat baba-n grajd, după ce s-a dus băiatul să se odihnească, vai de spinarea iepei. A bătut-o până n-a mai putut baba, şi apoi i-a zis:

– Vezi, să dea dracu' să te mai găsească şi mâine, că te omor în ciomege.

A doua seară iar se duse băiatul cu iapa la iarbă. Şi iar se pomeni adormit. Atunci se gândi la cioară şi cioara îi spuse că iapa se bate cu capul de toartele cerului; apoi îi zise s-aştepte.

Şi cioara stârni toate ciorile, şi d-aci se porniră vântoasele şi alungară iapa, care se făcuse o stancă vânătă cu doi pui.

Băiatul când o văzu îi zise: „tpru, tpru, iapa babei cu doi mânji", că iapa mai făcuse un mânz.

Acasă baba îi primi cu bucuria pe buze şi cu veninul în inimă.

A treia seară iapa s-a făcut o mreană şi s-a scufundat în adâncul mărilor, da' băiatul s-a gândit la peştele pe care îl scăpase de la moarte şi peştele i-a scos mreana la ţărm şi el i-a pus apoi căpăstru în cap, zicându-i: „tpru, tpru, iapa babei cu trei mânji", că pasămite iapa făta, pe fiecare seară, un mânz.

Apoi au pornit acasă.

Baba, când i-a văzut, era să plesnească fierea în ea de ciudă, dar s-a potolit şi s-a arătat bucuroasă de argatul ei. Pe urmă, grăi lui Ionică:

– Acu', dragul mătuşii, mai odihneşte-te până mâine, şi mâine-ţi voi plăti precum ne-a fost vorba.

După ce adormi băiatul, baba a intrat în grajd şi a spintecat pe toţi mânjii, le-a scos inimele şi le-a băgat pe toate în iapă. Apoi a luat un bici de foc şi din mânji a făcut cai frumoşi, iar din iapă făcu un ogar şi-i băgă biciul de foc într-o ureche.

Da' pe când dormea, Ionică se pomeni cu fata babei – că baba avea şi o fată mare – şi scuturându-l, îi zise:

– Dacă m-ai lua dumneata, eu ti-aş spune o vorbă.

El răspunse:

– Eu n-am îndrăznit să-ţi spui cuvântul ăsta până acum, că de!... mi-erai stăpână, da' mi-ai plăcut mult, şi te iau, numai să vrei.

– Vreau, cum să nu vreau! zise fata; bagă de seamă la ce-ţi spui.

Şi-i spuse ce a făcut mă-sa cu caii şi cu iapa din grajd. Apoi mai zise:

– Vezi să nu te îmbie cu vrunul din ăia frumoşii, că n-ai să mergi cu el călare decât până la poartă, şi acolo cazi după el şi nu mai dai nici măcar dintr-un deştiu. Tu să nu iei niciunul, ci să te duci după grajd, să pui mâna pe lanţul ogarcei, s-o iei şi să pleci cu ea. Orice ţi-ar mai toca mama, tu să te faci niznai.

Aşa şi făcu băiatul, la alegere. Iar baba, când văzu una ca asta, începu să se schimonosească şi, cu multă prefăcătorie, îi zicea să nu se orbească până într-atâta, şi să ia un cal bun şi vrednic de el, că nu vrea şi plece cineva de la ea nemulţumit. Dar băiatul porni cu ogarca de lanţ.

Atunci ieşi din casă şi fata babei cu bocceaua plină în mână şi zise babei:

– Am avut şi noi o slugă bună, lasă-mă să-l petrec până mai încolo.

Baba, de ciudă, nu zise nimic, dar vru să otrăvească ogarca, dar băiatul puse mâna p-o ciofârtă [1] de târnaţ [2] şi păli pe babă o dată aşa de bine, că o lăsă lungită.

Apoi porni cu fata şi cu ogarca pe poartă; iar baba se sculase şi striga în urma fetei: „Vino 'napoi, draga mamei, să nu te lovească şi pe tine, şi să paţi şi tu ca mine". Băiatul îşi vedea de ale lui: scoase biciul din urechea ogarcei şi o făcu mai frumoasă cum nu fusese niciodată. După aia, încălecând, zise fetei să se uite îndărăt, şi fiind tot cu ciofârta în mână, o lovi o dată straşnic peste gură, apoi cât ai răsufla o dată fuse la curţile lui Câmpan Verde şi Frumos. Îl luă şi plecară, dar calul zmeului necheză o dată din grajd aşa de tare că ţiuiră trei ceasuri palaturile de zamfir, iar zmeul sări din pat şi răcni la el:

– Ce e, mâncaţi-ar carnea câinii şi ţi-ar bea sângele ciorile! N-ai ce bea şi ce mânca?

– He! He! stăpâne, răspunse calul, am şi prea am ce bea şi ce mânca, da' feciorul de împărat iar ţi-a furat pe Câmpan Verde şi Frumos.

Zmeul tot mai întrebă:

– Am când să cânt un cântec, să joc o dată, să beau o cafea, să-i trag un ciubuc şi de-ajuns să-i ajung?

– Ai când să cânţi un cântec, să joci un joc, să bei o cafea, să tragi un ciubuc, răspunse calul, dar de ajuns nu-i ăi mai ajunge cât lumea.

[1] Ciofârtă – bucată mare, ruptă din ceva.

[2] Târnaţ – cerdac, pridvor.

Zmeul atunci se repezi pe cal şi se aşternu drumului cu el.

Feciorul de împărat o luase mai domol, aşa că zmeul mai pe sub seară îi ajunse, dar nu se putea urca acolo în înaltul cerului unde erau Câmpan şi Ionică. Atunci iapa necheză din înălţimea unde se află şi grăi către calul zmeului:

– Cal de zmeu şi fiu al meu, trânteşte pe stăpânul tău, de-l fă praf şi pulbere, şi vino la stăpânul meu, că ţi-o da să şezi până în piept în fân cosit din postul Sâmpietrului şi grăunţe cât ei vrea.

Şi calul zmeului ascultă şi făcu aşa. De zmeu nu se alese nici praful când căzu jos; iar Ionică, feciorul de împărat şi cu Câmpan Verde şi Frumos s-au reîntors la seraiurile lor, şi au petrecut zile îndelungate în pace neturburată.

Şi aci se sfârşeşte povestea mea.

Petru Cenuşă

A FOST ODATĂ, oameni buni şi ai lui Dumnezeu, a fost un om sărac, sărac şi avea şase copii, că la omul sărac găseşti mulţi copii, iar la mine şi la „grecu" nostru nu-i nici unul, nu te împiedici în ei ca la Bosioc Fluture. Destul că omul nostru avea şase copii, cari strigau „lai[1], tată! lai, tată!" de-i venea bietului om să ia lumea în cap de răul lor.

Şi o duse omul nostru aşa cu chiu cu vai până îi văzu zburăturiţi ca puii cu penele bune, şi atunci se rugă el de chinezu din sat să-l îngăduie să-şi îngrădească o prinsoare în izlazul comunal, în care să-şi pună şi el din cucuruz, un cuib, două de păsulă[2] ori de crumpi[3], un strat, două de ceapă, mai una-alta, spre a-şi mai uşura traiul vieţii. Şi lucrau copiii omului nostru cu toată inima în grădină, că era grădina mare şi se făceau bucatele pe poveste. Şi se bucura bietul om de hărnicia copiilor lui, că erau toţi sprinteni şi iuţi

[1] „Mălai" (explicaţia culegătorului).
[2] Păsulă – fasole.
[3] Crumpi – cartofi.

ca furnicile, afară de copilul cel mic, pe care îl chema Petru. Acesta era de la firea lui moale, lenos, nu-i plăcea nici un lucru, ci câtă-i ziua sta tot în vatra luminii[1], în ungheţul cu cenuşă şi mânca la cărbunii ce au mai rămas încă prin cenuşă nearşi de tot.

Anul întâi, al doilea şi al treilea după ce şi-au făcut ei grădina, au tot semănat în ea bucate de sapă, cucuruz, păsulă, ludăi[2], cânepă, ceapă, salată, crumpi, iar în anul al patrulea au semănat trifoi, că prinseseră oamenii o văcuţă şi doi juncani şi le trebuia nutreţ verde.

Şi creştea trifoiul lor de minune, parcă ar ieşi din apă, şi-ţi era mai mare dragul a-ţi paşte ochii peste el, ca peste un covor verde ce se îndoia la suflarea vântului în dreapta şi în stânga, ca valurile unui lac mare.

Şi nu trecea ziuă ca să nu se ivească omul pe la grădina cu trifoi, că se temea săracul că vine cineva de i-l fură, că nu era trifoi ca la el în tot hotarul. O dată, colo după Paşti, pe la Sf. Gheorghe, i se păru omului că cineva îi călăreşte trifoiul, parcă ar fi nişte cai.

Cum băgă el de seamă asta, trimise copilul cel mai mare ca să păzească trifoiul, dându-i aspră poruncă să nu doarmă toată noaptea, doar va prinde pe mişelul care îi face pagubă aşa de mare.

Plecă copilul ascultând porunca tatălui său şi se hotărî a nu dormi toată noaptea, dar când fu colo, către ziuă, în

[1] „Focului" (explicaţia culegătorului).
[2] Ludaie – dovleac, bostan.

revărsatul zorilor, nu se mai putu stăpâni, i se închiseră ochii, îl cuprinse o molăiaţă şi... şi aţipi.

Soarele era pe cer ca de un stânjen şi el tot dormea. Văzând tatăl său că nu mai vine şi temându-se să nu i se fi întâmplat ceva, se luă şi se duse să vadă de el; când colo, cât de mare îi fu mirarea şi năcazul când află copilul hârconind [1], iar trifoiul tot călărit şi târfelit, de-ţi era mai mare mila uitându-te la el. Gândeai că caii lui sân-Toader, nu alţii, au alergat prin el.

Bietul om văzând acestea, îşi descărcă tot năcazul pe copil, care se pomeni cu inima bătându-i-se de frică de sudalmele şi loviturile tatălui său.

– Putoareo şi somnorosule, atâta nădejde am eu de tine? Uită-te şi vezi cum ni-e trifoiul; aşa ştii să-ţi păzeşti lucrul? Amar de mine cu voi, am năcăjit destul pân' v-am crescut, acuma, când mă credeam cu ajutor, iacă ce nădejde am din partea ta; nu poţi nici o noapte sta la pază, ca să nu dormi somnorosule, putoareo! zicea tată-său plin de mânie.

Noaptea următoare trimise pe al doilea copil, a treia pe celălalt, şi aşa se prerândiră toţi copiii, dar parcă era făcătură, nu alta: nici unul nu putea străjui noaptea întreagă, ci pe toţi îi fura somnul colo de către ziuă şi baş atunci aducea năstrecea [2] pe cine aducea, de le

[1] A hârconi – a sforăi.

[2] Diavolul.

călărea trifoiul. Şi se năcăjea tatăl copiilor şi le spunea vorbe de să nu-i iai din gunoi, îi făcea obială, dar în zadar, că şi ei singuri vreau să se ţină ca să nu adoarmă, dar venea somnul ca un hoţ, de-i fura, nu alta. Nu era chip ca să poată străjui noaptea întreagă.

Acum veni şi rândul lui Petru. Se ridică şi el din cotu lui cu cenuşă, se duse la mamă-sa şi-i zise:

– Ştii ce, mamo? Ia fă-mi tu mie o pogace de cenuşă, să vezi de nu fac eu de râs pe toţi fraţii mei, măcar că se ţin ei aşa făloşi, aşa studenţi!

– Ia taci tu, hăbăucule! zise tatăl său mânios, dar cine necuratu o să mănânce la noapte cărbunii din cenuşă, ori tu eşti mai bun decât fraţii tăi?

– Tată, eu mă prind să păzesc trifoiul, lasă-mă şi pe mine la noapte!

– Bine! zise tatăl, dar să ştii că de nu-mi afli pe cei ce-mi călăresc trifoiul, tu nu mănânci mulţi cărbuni din vatră, ai auzit? Să nu crezi că eu glumesc, că m-am săturat de voi de toţi.

Şi îi făcu mamă-sa o pogace de cenuşă, o luă Petru Cenuşă (căci aşa îl batjocurea lumea) în straiţă şi, cum apuse soarele, o luă către grădină.

Stătu el la paza toată noaptea fără să doarmă; când colo de către ziuă începu să bată un vânt căldicel şi îmbătător, care se lăsă pe gene-i şi era p-aci, p-aci să-l ademenească. Dar Petru Cenuşă nu se lăsă, când văzu că nu-i modru, se duse la gardul cu spini, luă câţiva

spini şi îi puse pe lângă sine şi când cucăia, se împungea în spini şi fugea somnul de trei stânjeni de el. Când fu colo de către ziuă, în revărsatul zorilor, numa' ce se pomeni Petru că iacă trei cai ca trei munţi se lăsară în grădină şi începură a alerga prin trifoi. Petru Cenuşă făcu ce făcu şi-i prinse pe toţi trei. Erau caii zânelor, cari slobozeau din nări vânt căldicel şi dulce, care adormea pe oricine: dar ei erau fermecaţi, că îndată ce dă cineva ochii cu ei, se fac blânzi ca mieii şi-i poate prinde orişicine. Cum îi prinse, Petru vru să-i ducă acasă la tatăl său, dar caii îi ziseră:

– Fii bun, slobozi-ne, că prea mult întârziem, că tot cu noi n-ai ce face, că noi nu ni-s cai ca ceilalţi, dar dacă ne slobozi, noi ţ-om fi de mare folos odată.

Petru se învoi să le dea drumul şi caii atunci îi deteră unul un căpăstru de aramă, altul un căpăstru de argint şi al treilea un căpăstru de aur, şi îi ziseră:

– Când vei avea lipsă de noi, Petre, când vei fi în vrun năcaz, scutură căpestrele şi noi pe loc vom veni şi-ţi vom ajuta. Dar tu nu spune la nime nimic despre noi.

Şi caii deodată pieriră ca o nălucă, iar Petru, luând căpestrele, le băgă în sân şi plecă acasă.

Acolo spuse tatălui său că să nu mai aibă grija trifoiului că nime nu-l mai strică de aici înainte.

Petru se puse iar în cotul lui cu cenuşă, iar ceilalţi îşi căutau de treburile lor şi erau harnici, şi începu a le merge bine şi a-şi aduna câtă stăricică.

Pe vremea aceea ieşi vestea în ţară că împăratul, fiind bătrân, îşi căuta un ginere la fata lui, căruia să-i dea tronul şi împărăţia. Dete dară de ştire la lume şi la ţară ca să se strângă toţi junii de laturi de oraşul în care şedea împăratul, ca să-şi aleagă fata din ei. Şi era plănuit aşa, că fata să şadă în un loc anumit şi să ţină coroana în mână şi toţi junii să treacă în fuga calului pe lângă ea; şi acel june care va putea cu sabia doborî coroana din mâna fetei de trei ori una după alta, acela să fie ginerele împăratului.

Şi pe vremea aceea era aşa rânduiala că nu se luau numai după ranguri ca acum, ci putea şi un paore [1] să fie ginere de împărat, dacă îi plăcea fetei de el şi de vitejia lui. Că pe atunci se da mult pe isteţimea şi vitejia omului, dar nu pe bogăţii, ranguri şi domnii ca acum. De aceea, chemă împăratul nu numai pe fiii de prinţi şi de împăraţi, ci şi pe fiii de paori, ca să vină la sărbare spre a-şi alege fata lui pe cel mai vrednic.

Şi veniră, vai, maica mea, ca la un târg mare, feciori din toată lumea, fii de împăraţi, de crai, de prinţi, de domni şi de paori, cari de cari îmbrăcaţi mai frumos şi pe cai mai sprinteni, ce vărsau parcă foc din nări. Că râvneau mulţi după închinata de fată, că era şi frumoasă, bat-o stelele s-o bată, să-i sorbi apa din guriţă,

[1] Paore – ţăran.

şi avea o ţară mare şi frumoasă şi bogăţii nenumărate şi era numai una fată la părinţi.

Auzind de aceasta şi Petru Cenuşă, ce se socoti el? Ieşi din cotul său şi haid şi el, dragă Doamne, să-şi arate vitejia înaintea fetei de împărat şi să-i câştige inima. Hei! şi nu ştii din ce tufă sare iepurele; nu ştii din cine pieri; că porcu rânios [1] mănâncă para cea mai frumoasă.

Văzând el că fraţii lui ceilalţi toţi au plecat şi pe el nimeni nu-l cheamă, nu se socoti mult, ci plecă şi, de laturi de sat, scoase căpăstrul de aramă, îl scutură de trei ori şi veni, drag doamne, un cal de aramă roşu ca para focului şi sprinten precum caii arăpeşti, şi-i zise lui Petru Cenuşă:

– Ce pofteşti, stăpâne?

– Să mă duci la fata împăratului şi să mă porţi vitejeşte pe dinaintea ei, ca să-i dobor coroana şi să-i câştig mâna.

– Bine, stăpâne, dar mai înainte îmbracă hainele ce ţi-am adus şi încinge sabia, că încolo grija mea.

Şi îmbrăcă Petru Cenuşă hainele ce i le adusese calul şi încinse sabia şi se schimbă omul meu de nu-l cunoşteai, nici frate să-i fi fost. Că străluceau hainele, sabia şi pintenii ca para focului, bătând în roşu-galben, iar faţa lui credeai lumină de seară. Aşa era el şi aşa îl purta calul în fală în fruntea celorlalţi feciori. Dar am

[1] Rânios – râios.

uitat să vă spun că Petru Cenuşă, mergând cu calul său spre oraşul cu pricina, iacă vede şi pe fraţii săi cu trăsura într-o baltă şi nu mai puteau bieţii cai să-i scoată, din bara [1] aceea. El, cum îi văzu, îi cunoscu, dar ei când îl văzură îşi luară pălăriile, că crezură că-i vrun fiu de împărat, aşa de împodobit era.

– Ce-i, Pavele, Ioane, Ghiţă, Dănilă şi Eremie, nu mai poate Lila cu Fani să vă scoată din noroi? zise Petru către fraţii lui.

– Nu! măria-ta, ziseră ei cu mirare, că de unde ştie el cum îi cheamă pe ei – şi caii nu ne pot scoate, că-s slabi, amărâţi.

– De ce n-aţi luat şi pe Petru, fratele vostru? că el ar fi împins la leuca şi v-ar scoate din imală [2].

– Lasă-l păcatelor, măria-ta, că un om ca el nu-i vrednic să-i pomenim numele.

– Aşa ziceţi voi, dar să ştiţi ca Petru Cenuşă v-a scoate din imală.

Şi suflă o dată pe nări calul său şi împinse cocia cu caii fraţilor săi de trei poşte înainte.

Şi se minunau fraţii de vorbele necunoscutului, şi pe vorbă semăna cu Petru Cenuşă, dar de unde putea el să fie acela? Că-l ştiau rămas în cotul său acasă; ei, şi apoi îmbrăcămintea şi calul de unde să le fi avut? Nu putea să fie el Petru, fratele lor, nu, şi pace!

[1] Bară – mocirlă, smârc.

[2] Imală – noroi, glod.

Aşa ziceau fraţii lui, iar Petru ajunsese mult înaintea lor la oraşul împărătesc.

Acolo, lume şi ţară câtă frunză şi iarbă. Cum ajunse el, toţi se uitau la el ca la altă ce şi se întreba al cărui împărat să fie feciorul ăsta? Unii ziceau că e al Împăratului Roşu, alţii că e al Împăratului Verde, alţii ziceau că e al Împăratului Galben; iar feciorii de crai toţi îl duşmăneau, că era mai pe sus decât ei şi ei nu-l cunoşteau cine e şi a venit numai să le strice norocul lor. Deodată sunară trâmbiţele şi se începu comedia, sau cum să-i zicem.

Fata împăratului se sui pe o masă lucrată cu multă măiestrie şi scobită în marmură roşie, îmbrăcată toată în fir de aur şi împodobită cu pietri scumpe, de strălucea ca soarele; şi şezând pe un scaun de aur, ţinea în mână coroana împărătească; iar care doreau a avea această coroană şi pe care o ţinea în mână, zburau pe rând pe sub mâna ei, cu caii lor iuţi ca rândunelele, iar cu sabia cercau a lăpăda coroana din mâna fetei. Dar care cum lovea, i se frângea sabia şi coroana nici nu se clătea.

În scurtă vreme, în nişte ceasuri numai, şi erau la picioarele fetei o grămadă de săbii frânte.

Toţi cei adunaţi se mirau că feciorul acela cu hainele de aramă se lasă pe urma tuturor.

Când fură toţi gata, îşi strânse Petru Cenuşă calul său şi ca fulgerul trecu pe sub mâna fetei cea cu coroana; iar cu sabia lovi coroana aşa de puternic, de era mai să zboare în colţul lui cu cenuşă. Toţi cei de faţă bătură în

palme de bucurie, iar împăratul le dărui la toţi cei adunaţi mâncare şi beutură, şi le spuse că la trei zile să se adune, că vor mai încerca, până când se va afla unul care de trei ori va doborî coroana. Şi se veseli lumea şi toţi vorbeau numai de feciorul cu hainele de aramă, apoi cei mai aproape se duseră acasă, iar cei mai îndepărtaţi rămaseră aci. Petru Cenuşă încă se întoarse acasă, ori mai bine zis la cotul său de cenuşă.

Când ajunseră şi fraţii săi acasă, începură a povesti cele ce au văzut. Petru tăcea şi asculta. Apoi spuseră cum s-au înţâţânat cu cocia într-o bară şi de nu venea un domn chiţoş [1] să le ajute, n-ar mai fi putut ieşi de acolo. Petru începu a râde din cotul lui şi le zise:

– Şi eu am văzut cum calul domnului aceluia numai a suflat pe nări şi v-a împins treci poşte înainte cu căruţă cu tot.

– Şi de unde ştii tu, nimenio? ziseră fraţii lui; de unde ştii tu?

– De unde? Eu m-am suit pe corelnic [2] şi am văzut mai bine decât voi.

Şi mai povestiră fraţii cum se întreceau craii şi prinţii ca să răstoarne coroana din mâna fetei cu părul de aur. Dar care cum lovea cu sabia, i se rupea sabia în două, iar coroana nici nu se clătea. Când mai pe urmă veni şi domnul care-i scoase din imală şi cum

[1] Chiţoş – înzorzonat.

[2] „Coteţul găinilor“ (explicaţia culegătorului).

dădu el cu sabia, coroana ajunse cine ştie unde peste capetele mulţimii.

– Şi eu l-am văzut pe domnul acela, zise Petru; era îmbrăcat tare frumos, şi el şi calul numai în haine de aramă ca para focului. Că de pe corelnicul nostru se vede tot.

Fraţii lui îl înjurară cum erau obicinuiţi şi de năcaz se duseră şi rupseră corelnicul, zicând că Petru numai îşi bate joc de ei, că adică el să vadă de pe corelnic mai bine decât ei, cari au fost acolo.

În ziua a treia, rânduită ca să se adune mulţimea, fraţii lui Petru iar înhămară caii la celiga[1] lor şi hi! la drum, că de cai nu-i bai, numai bici bun să ai.

Cum plecară ei, Petru Cenuşă iar ieşi din cotul lui să plece şi el. Cum ajunse în lături de sat, scoase din sân căpăstrul de argint, îl scutură de trei ori şi pe loc veni un cal de argint, mândru şi frumos, şi aduse lui Petru un rând de haine, sabie şi zale de argint; şi după ce le îmbrăcă, calul îl purtă ca vântul până ajunse la oraşul împăratului. Acolo era adunată o mulţime de oameni şi mai mare ca mai nainte. Copii de crai şi prinţi erau îmbrăcaţi numai în fir şi mătasă, iar caii lor băteau cu picioarele şi-şi muşcau zobelele, aşteptând începerea jocului.

Când ajunse însă Petru cu calul lui, îi acoperi cu strălucirea sa, toţi rămaseră nimic pe lângă el şi-l

[1] Brişcă, cabrioletă.

priveau cu duşmănie că acesta e cel care i-a întrecut în rândul trecut şi îi va întrece şi acum.

Şi se începu lupta sau jocul cu săbiile; Petru rămase iarăşi cel din urmă. Ca şi în rândul trecut, aşa şi acum, care cum ajungea la rând şi lovea cu sabia, i se rupea sabia în bucăţi şi coroana nici nu se mişca; iar când ajunse Petru la rând şi lovi cu sabia, sări coroana cât colo, cu scântei după ea.

Şi toată mulţimea rămase mirată de frumuseţea şi vitejia acestui tânăr pe care-l porecliră Craiul Roşu.

Şi împăratul îi dete scrisoare şi acum ca şi în rândul trecut, scrisoare de biruinţă, şi totodată spuse mulţimii că peste trei zile iar să se adune pentru cea din urmă oară, că atunci va fi biruinţa biruinţelor.

Şi se îndepărtă mulţimea, iar Petru Cenuşă ori Craiul Roşu, cum să-i zicem, se întoarse iar în cotul lui cu cenuşă până când va veni ziua în care să se bucure şi el o dată. Când veniră fraţii lui acasă, începură a povesti ce au văzut, iar Petru Cenuşă zise că el ştie mai bine decât ei, şi începu a povesti de se mirau fraţii lui cum ştie să spună ca pe carte.

Şi-l întrebară fraţii lui că de unde ştie toate cum s-or întâmplat? Iar el zise:

– De unde? M-am suit pe poiata porcilor şi am văzut toate, că de nu aş fi văzut, cum v-aş şti povesti?

Şi se năcăjiră fraţii lui că el ştie mai bine decât ei, cari au fost de faţă, şi stricară poiata porcilor pe care, cică, se suise Petru.

Şi veni şi ziua a treia, zi de plată şi răsplată, şi plecară fraţii lui Petru către oraşul împărătesc; iar Petru, după ce plecară ei, se sculă din cotul lui, scutură căpăstrul de aur şi veni, drag Doamne, un cal mândru de aur cu frâul şi şaua numai de aur curat şi îi aduse şi lui Petru un rând de haine de aur şi sabie de aur, zale şi pinteni cu totului tot de aur. Şi când le îmbrăcă Petru şi încălecă pe cal, gândeai că-i fiul soarelui, nu alta, aşa strălucea şi el, şi calul, şi armătura lui.

Şi se strânsese acum şi mai multă lume la oraşul cu pricina decât altă dată şi toţi căutau după Craiul Roşu, el care întâi a fost îmbrăcat în haine cu fir de aramă, a doua oară era îmbrăcat în haine cu fir de argint, căci ştiau că numai el singur va putea lepăda coroana din mâna fetei. Toţi se uitau în toate părţile să vadă pe Craiul Roşu venind şi vorbeau numai de el, când, iată-l, se vedea strălucind de departe de-ţi lua vederile. Într-o minută şi fu aci. Toţi cei de faţă băteau în palme şi strigau să trăiască Craiul Roşu; numai feciorul împăratului Negru îl duşmănea, că el iubea tare fata şi cică ar fi zis că ar da împărăţia tatălui său toată, numai să o dobândească pe frumoasa fată.

Fata însă nici grijă n-avea de el, că ea căuta pe lângă frumuseţe, şi vitejie; şi la dânsul nu găseai nici o însuşire bună, nici frumuseţe, nici vitejie, şi asta îl mânca pe el. Şi se începu jocul şi Petru iară rămase cel din urmă ca să nu i să zică că se măreşte şi umblă după domnie; ba el avea de gând nici să nu-şi încerce

norocul, dar după ce toţi cercară şi nicicare nu fură în stare să câştige inima fetei, mulţimea striga:

– Să probeze şi Craiul Roşu, să-l vedem, că nu ne ducem de aici până nu-l vedem şi pe el.

Astfel Petru, vrând-nevrând, fu silit să-şi cerce norocul.

Fata, cum îl văzu, se îndrăgosti foc de el, dar şi el de ea; şi când ajunse înaintea fetei ea îi puse coroana în cap, se coborî la el. Îl apucă de mână şi îi spuse că-l iubeşte şi numai el va fi alesul inimii sale.

Apoi veni şi tatăl fetei, împăratul, şi le dădu binecuvântarea sa, apoi aduse un preot, care-i cunună în faţa mulţimii şi făcură, dragă Doamne, un ospăţ de cele împărăteşti şi toţi cei de faţă fură goştii împăratului.

Iar Petru îşi chemă fraţii şi pe tatăl său, îi băgă într-o odaie numai pe ei şi le spuse:

– Eu sunt Petru Cenuşă, fratele vostru şi fiul tău, tată. A fost norocul meu că m-am dus de am păzit trifoiul, căci caii cari ne călăreau trifoiul mi-au adus norocul şi mie, dar şi vouă.

Şi fraţii lui căzură în genunchi înaintea lui şi-l rugară de iertare, iar el îi sărută pe toţi şi-i aduse la curtea sa.

Şi ţinu veselia o săptămână încheiată şi se bucurară toţi, dar mai tare se bucura fata împăratului, că ş-a căpătat aşa un bărbat tras printr-un inel. Şi împăratul, fiind bătrân, dete domnia ginerelui său, numit Craiul Roşu, care domni cu blândeţe şi înţelepciune multă vreme şi, de nu va fi murit, şi astăzi trăieşte.

Un ochi plânge, unul râde

A FOST ODATĂ ca niciodată, a fost un împărat mare şi puternic, de s-a dus vestea de el peste nouă mări şi nouă ţări. Dar împăratul era nenorocit, că rămăsese văduv şi singura lui mângâiere erau trei copii ce-i avusese cu împărăteasa. De aceea. împăratul şi-a dat toată osteneala ca să-i crească, să-i facă mari şi cu minte; că îi iubea pe tustrei împăratul, dar mai ales pe cel mic. Şi ori de câte ori îl vedea şi de ori unde se întorcea, împăratul de el întreba şi pe el îl lua în poală şi-l drăgostea.

Dar cum era împăratul din firea lui că cu un ochi plângea şi cu unul râdea, feciorii lui vedeau şi se minunau însă nu îndrăzneau să-l întrebe ce are. Odată, văzând ei că pe fratele lor cel mai mic îl îndrăgosteşte şi-l place aşa de tare, s-au gândit ei să-l pună pe el să-l întrebe, că n-are să se supere dacă-l va întreba, şi aşa s-au şi înţeles cu toţii. Şi într-o zi, când împăratul îl ţinea în braţe şi-l drăgostea, copilul cel mic îi zise:

– Tată, eu te-aş întreba ceva, dar să nu te superi.

Şi-l întrebă de ce cu un ochi plânge şi cu unul râde. Împăratul oftă o dată şi apoi zise:

– Ar fi trebuit să nu-ţi spun, dar pentru că m-ai întrebat, tot îţi spun. Un ochi plânge pe mama voastră, care a murit, şi un ochi râde pentru că vă văd pe voi crescând, pentru că voi sunteţi mângâierea mea.

A mai trecut după aceea vreme multă şi feciorii se făcuseră mari; şi celor doi mai mari le venise vremea să se-nsoare şi ei nu îndrăzneau să-i spună împăratului dorinţa lor. De aceea s-au gândit iară ca să pună tot pe fratele lor cel mic să roage pe tată-lor ca să le dea slobozenie; şi împăratul nu li s-a pus împotrivă, numai le-a poruncit ca seara să se culce toţi într-un aşternut; şi cum erau ei culcaţi, împăratul a luat coroana lui de împărat şi le-a pus-o pe cap la toţi trei şi le-a zis ca să bage bine de seamă ce vor visa să ţină minte, iar a doua zi să-i spună.

Cei trei feciori de împărat s-au culcat şi a doua zi, când s-au sculat, de s-au văzut cu tatăl lor, i-a întrebat să-i spună fiteşicare visul visat. Feciorul cel mai mare i-a spus bunăoară, că a visat că are să se însoare şi are să-şi ia fată de la răsărit; cel de mijloc i-a spus iară că a visat că are să se însoare şi are să-şi ia o fată de la apus. Când a venit rândul la cel mai mic, de l-a întrebat împăratul şi pe el să spună şi el ce a visat, copilul se cam codea şi nu vrea să spună şi el ce a visat, că zicea că nu spune, că nu e bine, şi mai bine să-l lase să tacă. Dar împăratul i-a poruncit să spună adevărat ce a visat şi atunci copilul, neavând ce face, zise:

– Am visat că am să ajung împărat în locul dumitale.

Împăratul, cât a auzit aşa ceva, l-a oropsit pe băiat şi din drag ce-i era, a început să-l urască, pentru că nu-i venea bine să-l vadă pe el domnind. Şi ca să nu mai aibă de ce să se teamă, s-a gândit ca să-l piardă. De aceea a poruncit de i-a adus un chervan[1], şi pe feciorul cel mai mic l-a luat şi l-a legat cu mânele îndărăt şi l-a legat şi la ochi, şi l-a pus în chervan, şi l-a dat la un ţăran să se ducă cu el în pustiu şi să-l omoare. Da i-a spus să-i aducă semn să se încredinţeze că l-a omorât să-i aducă degetul cei mic cu inelul şi inima şi ficatul. Ţăranul a pornit cu chervanul şi cu feciorul de împărat legat de el şi a ieşit la câmp şi a mers cât a mers, departe-departe, şi o dată se uită îndărăt şi vede că o pasăre şedea pe capul feciorului de împărat, şi vrea să o dea; şi când o dă de pe cap, i se punea pe umeri şi de pe umeri când o da, iară i se punea pe cap, şi nu se depărta cu nici un chip. Cărăuşul, văzând minunea asta, credea că e vrun semn de la Dumnezeu şi i se face milă şi nu s-a îndurat să-i piardă sufletul feciorului de împărat şi s-a hotărât să-l dezlege. Da' el trebuia să ducă semn împăratului şi a întrebat pe feciorul de împărat ce să facă. Şi cum sta pasărea pe capul lui, s-a gândit să o taie şi să-i ia inima şi ficatul şi aşa au şi făcut. Mai rămânea acum degetul cu inelul, că acolo nu putea face altfel decât să-l taie, şi feciorul de împărat s-a învoit, şi l-a pus pe un buştean şi s-a uitat în

[1] Chervan – car mare.

altă parte şi harş! cu un cuţit i l-a retezat ţăranul şi l-a pus în traistă, în cârpă şi a plecat la împăratul. Iar pe fecior l-a lăsat să meargă unde-l v-a milui Dumnezeu. Şi s-a dus cu degetul şi cu inima şi cu ficatul la împărat, şi împăratul, cum a văzut, s-a bucurat lucru mare că a scăpat de primejdie şi l-a cinstit mai mult decât s-aştepta.

Feciorul de împărat s-a pornit înainte peste câmpuri şi pustietăţi şi merge cât va fi mers, până dă o dată de trei poteci care apuca în trei părţi. El nu ştia pe care să apuce şi cum să aleagă: să apuce pe cea de la dreapta, ori pe cea de la stânga? Ce să facă? S-a hotărât să apuce pe cea din mijloc şi s-a pornit pe ea şi mergi, mergi pe drum cu greutăţi şi prin pustiu, de nu vedea decât cerul şi pământul. După ce a mers cât va fi mers poate o săptămână ori două, ori o lună, ori mai mult, dă de un bordei, de o casă şi în casă era o hoaşcă de babă. Feciorul de împărat se duce şi bate la uşă şi se roagă de babă să-l primească în casă, să-şi facă milă, să-i dea o coajă de pâine, că e trudit de drum şi licnit de foame. Baba i-a spus că-l primeşte, dar are un unchiaş orb de treizeci de ani; acum e dus cu oile, dar când se va întoarce are să-l miroasă şi are să-l mănânce, să-l soarbă. Feciorul era frumos şi zdravăn, şi baba n-avea copii, şi tare ar fi vrut să-l ţină la ea; şi s-a gândit cum l-ar putea ţine la ea ca să-l aibă ca pe copilul ei. Şi s-a înţeles cu feciorul de împărat să-l pună într-o albie şi să-l acopere cu velinţe şi să îl legene, şi el să plângă ca copiii.

Seara vine unchiaşul acasă şi de departe miroase a om străin şi întreabă pe baba să-i spună drept ce străin a înnoptat la el în casă, că el miroase că e cineva. Baba a început să-i spună că e adevărat, că nu se înşală şi când i-o spune cine e, are să-i pară bine. Ş-apoi baba începe să-i spună că azi dimineaţă s-a apucat de a făcut un mălai şi l-a băgat în cuptor să se coacă şi l-a întors pe toate părţile până s-a copt; şi după ce s-a copt şi a vrut să-l scoată afară , vede îndărătu-i, jos, un copil. Unchiaşul se bucură tare că are şi el un copil, că baba-i spunea că e frumos şi voinic şi unchiaşul îi cerea să-l ia în braţe şi să-l sărute; dar baba nu i l-a dat până n-a mai trecut ceva vreme.

După ce a mai trecut câtăva vreme şi băiatul vedea pe unchiaş că se ducea cu oile, a cerut el să se ducă cu oile, dar unchiaşul nu vrea să-l lase, că zicea că sunt primejdii, pentru că nu ştie pe unde să se ducă cu ele. Astăzi roagă, mâine roagă, până când unchiaşul i-a îngăduit să se ducă cu oile, dar i-a dat mare grijă să nu se ducă pe departe; şi i-a spus că în cutare parte e moşia vulpii, în cutare a lupului, în cutare a ursului, şi în cutare parte e moşia zânelor. Băiatul răspundea: „Nu mă duc, taică", dar pe de altă parte îşi pregăti săgeţi, de-şi umplu o geantă plină, îşi luă cu el fluiere, îşi luă tilinci şi porni încet-încet cu oile şi apucă spre moşia vulpii şi îşi paşte oile şi le adapă şi apoi le lasă departe, şi el începe să cânte din fluier; şi cum cânta din fluier, îl aude vulpea şi vine la el:

– Ce cauţi, fecior de lele, pe moşia mea?

– Ce, e a ta? Tu ai făcut pământul, tu să-mi poruncşti? Vrei să ne luăm la luptă, ori să ne batem în săgeţi?

– În luptă, că e mai dreaptă.

Şi se ia la luptă şi răpune pe vulpe şi o omoară şi îi ia pielea; şi către seară pleacă acasă. Unchiaşul, cum îl văzu, nu mai putea de bucurie că a omorât pe vulpe, şi i-a rămas moşia lui. Dar i-a spus pe la lupi să nu se ducă, să nu i se întâmple nenorocire.

A doua zi feciorul de împărat iară plecă cu oile şi şi le îndreptă către moşia lupului. Şi iară cum şi le adăpa, le dă la o parte şi începe să cânte; şi vine lupul, şi iar se ia la luptă şi omoară pe lup şi îi ia pielea pe ciomag şi pleacă seara cu ea acasă. Şi unchiaşul iar s-a bucurat că a scăpat de lup şi că i-a rămas lui moşia.

A treia zi tot aşa s-a întâmplat cu ursul, de l-a omorât şi pe el, dar mai cu greu, şi i-a luat pielea şi moşia, şi unchiaşul tare se bucura că are un fecior aşa de voinic.

Mai rămânea cu fântâna zânelor.

Unchiaşul văzuse că din ce îi zicea fecioru-său să nu se ducă pe la moşiile lupului şi ursului, el tot s-a dus şi îi era frică să nu se ducă şi pe la zâne şi să-i rămâie oasele pe acolo, ori să-i ia şi lui vederea. Şi s-a gândit să-l ţină acasă, să nu-l mai lase să se ducă cu oile. L-a ţinut două zile acasă, dar a treia zi n-a mai fost cu putinţă; şi cât a stat acasă, feciorul de împărat în cele două zile s-a tot pregătit şi şi-a făcut tot ce-i trebuia. Şi în a treia zi plecă

drept la zâne. Cum ajunge acolo, şi adapă oile şi le dă de-o parte şi începe să cânte din fluier. Cât îl aud ielele, vin la el, că era douăsprezece fete, şi îi zic şi ele:

– Fecior de lele, ce cauţi pe moşia noastră? Ai să ne cânţi până când vom osteni jucând, să cânţi cât om putea juca, că de unde nu, eşti prăpădit.

Feciorul de împărat începu să cânte, şi cântă, de când va fi început el să cânte, şi vedea că zânele nu mai ostenesc. Şi el nu vrea să se dea ostenit, ca să nu fie prăpădit de zâne, de aceea, cum cânta, el tot băga scuipat în fluier şi se făcea că nu mai poate cânta cu el; şi îl lua şi îl bătea să iasă scuipatul din el, până îl crăpă. Şi cum l-a crăpat, a cerut alt fluier de la zâne şi ele i-au adus altele numaidecât, şi el a început să le încerce: lua pe unu, sufla în el, nu cânta; al doilea tot aşa, al treilea tot aşa, până le-a încercat pe toate şi nici unul nu cânta. Şi când au văzut zânele că nici unul nu cântă, l-au întrebat că ce fel de fluier era al lui, din ce era făcut? Şi feciorul de împărat le-a răspuns că era de vână de nuc. Zânele aveau acolo mulţi nuci şi de toate mărimile, şi numaidecât aduc topoare şi taie un nuc care era mai mare şi îi taie trunchiul şi vrea să-l crape ca să-i scoată inima. Şi feciorul de împărat, cum bătea pene şi vrea să despice trunchiul de nuc, pune pe zâne să ţină cu mânile de crăpătura; şi când ţinea ele mai bine, el scoate penele, de zânele rămân încleştate cu mânele în butuc. Zânele se roagă de feciorul de împărat să le dea drumul, dar el le spune că nu le dă drumul până nu i-or da ochii moşului.

Zânele, neavând ce face, i-au spus că i-i dă, i-au spus să se ducă să ia cheile, să se ducă la ele acasă, la palatul lor şi să caute pe poliţă, şi ce ochi vor fi mai mari, pe aceia să-i ia, că aceia sunt ochii moşului.

Feciorul de împărat s-a dus la palatul ielelor şi cum umbla el pe acolo, de bătea şi făcea zgomot, copiii ielelor s-au speriat; şi cum era focul făcut şi căldarea cu apă fierbinte pe foc, unii au dat în foc, iar alţii au dat în căldare de s-au opărit şi au murit cu toţii. Feciorul de împărat a luat de pe poliţă ochii cei mai mari şi o sticlă de apă vie şi altă sticlă de apă moartă, după cum îl învăţaseră ielele, şi vrea să plece. Când să iasă afară se întâlneşte cu bărbaţii zânelor; şi cum îl văd îl întreabă ce caută acolo şi le spune că l-au trimis ielele să vadă ce fac copiii, dar copiii dorm cu toţii, că de mult ce s-au jucat au obosit şi acuma dorm duşi.

– Dar ielele unde sunt şi ce fac?

– La fântână, fac masă mare şi mi-au zis că dacă vă voi întâlni să vă zic să veniţi şi dumneavoastră acolo.

Plecară cu toţi spre fântâna ielelor şi pe drum dă de un munte, şi lângă el o groapă mare şi ca un fel de pivniţă; şi se prind care poate să sară de acolo până jos. Feciorul de împărat a sărit el întâi şi s-a dat sub pivniţă şi şi-a scos paloşul, şi cum sărea din bărbaţii ielelor câte unul, îl săgeta şi pe care sărea iar îl săgeta, şi până i-a ucis pe toţi doisprezece şi i-a închis acolo în pivniţă. De acolo s-a dus la fântâna ielelor; şi cum sta ele tot cu

mânile prinse în butuc, le-a tăiat capetele la toate şi le-a lăsat tot acolo. Apoi şi-a luat oile şi s-a pornit să se ducă acasă, că mai trecuse şi noaptea şi se apropia de ziuă.

Acasă unchiaşul şi baba îl tot aştepta, şi unde nu mai venea, credea că s-a prăpădit; de aceea, când îl aud cântând din fluier, îi ies înainte şi îl întreabă: ce a făcut, ce a păţit de a stat atâta? Feciorul de împărat le spune că nimic nu i s-a întâmplat, dar îşi pierduse oile şi a stat de şi le-a adunat. Unchiaşului nu-i venea să creadă şi îi zise:

– Te-ai dus la fântâna zânelor şi nu vrei să-mi spui!

– Nu m-am dus, răspunse feciorul de împărat, dar am să mă duc mâne.

Dar unchiaşul nu l-a mai lăsat să se ducă, că-i era frică să nu-l piardă, că atâta bucurie avea şi el.

După două-trei zile copilului i s-a făcut milă de unchiaş, că-şi pierduse vederea de treizeci de ani, a scos ochii din batistă şi i-a pus la loc şi a pus apă moartă şi apă vie, şi a văzut. Unchiaşul i-a căzut în genunchi şi i-a mulţămit că i-a dat vederea şi că a omorât pe zâne şi le-a luat moşia. De aci înainte unchiaşul nu mai lăsa pe copil să meargă nicăieri, că el se ducea cu oile la apă şi peste tot la păscut, că şi unchiaşul în vremea lui fusese viteaz mare.

Băiatul, cum sta acasă, umbla de vedea tot ce e pe acolo şi odată, mai departe de casă, vede devale un puţ şi acolo era un porc şi un cal; porcul priponit la iarbă

verde, iară calul nomolit în noroi până în gât. Băiatul, cum vede aşa ceva, gândeşte în gândul lui că unchiaşul trebuie să fie nebun, ca în loc să lege calul la iarbă şi porcul în noroi, i-a legat de-a-ntoarsele. Şi numaidecât se duce la cal, şi-l scoate din noroi, îl spală şi-l leagă la iarbă verde, iar pe porc îl aruncă în noroi; şi seara, când era să vie unchiaşul acasă, iar îi schimbă. Şi multe zile tot aşa a făcut.

Vine într-o zi o sărbătoare şi unchiaşul şi cu baba se duc la biserică, iar pe băiat îl lasă acasă ca să îngrijească de casă şi să le pună masa pe când s-or întoarce. Feciorul de împărat numaidecât a dat fuga la cal să-l schimbe şi pe când îl schimba de-l scotea din noroi şi-l da la iarbă, calul i-a vorbit şi i-a spus că are să-i facă un bine; şi băiatul l-a întrebat ce bine şi calul i-a spus că are să-l ajute, că tatăl lui e în război şi, de nu se va duce degrabă, va fi biruit şi va pierde împărăţia şi viaţa.

Baba, pe când se închina în biserică, ce face, ce nu face, că se aprinde, şi unchiaşul, când vede, zice către babă că asta-i semn mare, că trebuie să se fi întâmplat ceva acasă. Dă fuga numaidecât amândoi acasă şi vede că băiatul nu era nicăiri. Că învăţase calul pe feciorul de împărat ce să ia de acasă de la unchiaş un peptene, o gresie şi un urcior cu apă, şi după ce luase, îi spusese să încalece pe el şi cum a încălicat, numai cât a luat-o la fugă şi fugi, fugi, de mergea prin noroi şi pe pământ. Unchiaşul ce să facă? Încălecă numaidecât pe porc şi se

ia după ei, şi din ce fugea calul, fugea şi porcul, că era mai să-i ajungă şi să-i înghită. Când s-a uitat feciorul de împărat şi a văzut pe unchiaş aşa de aproape, îi era groază şi calul l-a învăţat să arunce peptenele peste cap şi băiatul a aruncat peptenele şi cât l-a aruncat s-a făcut o pădure deasă, deasă, de împedeca pe unchiaş să treacă. Porcul s-a necăjit cât s-a necăjit şi a scăpat de pădure şi iară o ia la fugă după cal. Când era iară să-i ajungă, calul învăţă pe feciorul de împărat să arunce gresia, să se facă în urma lui o stâncă de piatră din cer până în pământ de înaltă, să nu mai poată trece unchiaşul. Dar unchiaşul trece cu mult greul-pământului şi peste asta şi iar era aproape să-i ajungă; şi calul iar a învăţat pe feciorul de împărat să arunce peste spate urciorul cu apă, să se facă o gârlă cu apă clocotită, lată de la răsărit până la apus. Şi când dă porcul să treacă prin ea, apa l-a fript de l-a făcut să iasă la ţărm şi unchiaşul a descălecat pe ţărm şi a strigat pe feciorul de împărat să se oprească pe ţărmul celălalt, să mai vorbească o dată:

– Stai să ne înţelegem; să ştii că de te prindeam, te înghiţeam; şi dacă mi-ai scăpat a fost norocul tău. N-am ciudă pe tine, nu te blestem, dar calul strică, că el te-a învăţat.

Apoi şi-au luat sănătate bună şi unchiaşul s-a întors acasă, că oricum pe urma băiatului îşi căpătase vederea şi rămăsese cu moşia vulpii, şi a lupului, şi a zânelor.

Feciorul de împărat a plecat în drumu-i şi merge, merge înainte până dă de o cârciumă. Calul învaţă pe fecior ca să-i dea cu căpăstrul în cap, că se face o căpăţână de cal uscată; şi feciorul de împărat se face un cerşetor şi merge acolo la cârciumă şi cere să-i dea o bucăţică de pâine să mănânce, că e mort de foame. Când l-a văzut cârciumarul aşa de tânăr, s-a mirat şi l-a întrebat de ce nu munceşte. Şi feciorul de împărat a cerut să-i dea de lucru, şi i-a dat să spele şi să aducă apă şi să facă ce trebuie. Seara, feciorul ia căpăţâna de cal şi o pune în odaie sub pat, şi seara ascultă şi el prin cârciumă cum se vorbea de luptă, că se zicea că împăratul mai are până mâine să piarză el şi cei doi fii ai lui capul, că împărăţia a perdut-o, i-a luat-o; că de era băiatul ăl mic, de nu da să-i omoare, îl scăpa. Şi tot ce se vorbea auzea feciorul de împărat şi-l apuca jalea că pe tată-său are să-l taie în război. Seara se culcă în casa unde era căpăţâna şi noaptea, când dormea toate cumpenile, de se liniştea toate apele, căpăţâna întreabă pe băiat dacă doarme:

– Scoală să vorbim, să nu ne auză nimeni. Bagă de seamă să mă iei să mă duci pe luncă şi să ţii minte unde mă pui, să nu uiţi, să vii pe la două ceasuri, când vine oştirea, să scoţi căpăstrul, să mă loveşti cu el, că mă fac iar cal.

Aşa a făcut feciorul de împărat şi a doua zi din căpăţână s-a făcut un cal mai frumos de cum era, cu un corn în frunte şi cu douăzeci şi patru de aripi:

– Bagă mâna în urechea dreaptă şi scoate de mă înfrânează.

Şi feciorul băgă mâna în urechea calului şi scoase nişte frâne de strălucea şi înfrână calul; şi băgă mâna şi în urechea stângă şi scoase şi pentru el haine, şi se îmbrăcă cu ele, şi încălecă şi luă sabia în mâna dreaptă şi începu să se învârtească prin oştirea vrăjmaşă şi să taie soldaţi, de cădea ca snopii. Şi bătrânul împărat îl vedea şi credea că nu e om, că e Sfântul Ilie. Şi cum tăia vrăjmaşi, sângele îi curgea pe mână, pe cot în jos şi împăratul scoase batista să i-o dea să se lege, că credea că e tăiat, şi băiatul o ia şi o ţine la el; şi când vine seara, băiatul se ascunde şi a doua zi se arată la împăratul şi împăratul începe să se închine şi să-i sărute tălpile. Atunci fiu-său i-a zis:

– Nu te închina, că nu sunt Sf. Ilie; eu sunt fiul cel mic, pe care l-ai dat spre perzare. Dacă vrei să te încredinţezi, scoate degetul cel mic cu inelul, care-mi lipseşte de la mână.

Şi împăratul îl scoase şi feciorul de împărat îl puse la loc şi scoase apă vie, apă moartă şi degetul se lipi la loc; apoi scoase şi batista de i-a dat-o împăratului, că ieri nu era tăiat, ca să se lege cu ea. Atunci împăratul şi mai mult se minuna şi îşi cerea iertare şi îi săruta tălpile; dar nu mai trăi, ci rămase mort pe loc, iar feciorul de împărat îi luă domnia şi astfel i s-a izbândit visul.

Voinic de Plumb

A FOST ODATĂ, că de n-ar fi nici nu s-ar povesti; că nici eu nu-s deodată cu poveştile, mânca-mi-ar pita fălcile, că-s mai mic c-o zi, cu două, mânca-mi-le-ar pe amândouă. Mi-aduc însă aminte când poveştile pe la poarta noastră trecea, maica atunci mă făcea; şi eu luai o poveste de coadă ş-o ţipai la noi în ogradă, ş-o bătui bine, bine, să mă-nveţe şi pe mine.

De atunci eu nu minţesc cum se minţeşte. Ci minţesc de pârlesc, că în lume aşa se trăieşte.

Destul c-a fost odată un împărat care se numea Împăratul Roşu, şi avea o bogăţie cât nu se poate spune. Pe lângă bogăţia cea mare, avea el singur pentru a lui împărăţie: soare, lună şi stele. Mai avea el şi trei fete, frumoase, Doamne, ca trei îngeraşi.

Dar oameni răi erau şi pe acele vremuri şi de necazuri, bag seamă, nici împăraţii nu sunt scutiţi. Ş-odată, ca niciodată, i-au furat soarele, luna şi stelele. Cui i-ar fi fost drag acum să trăiască tot în întuneric, ca sub talpa iadului?

Văzând împăratul atâta neomenie, îndată scrise cărţi în toate părţile, răvaşe în toate oraşele, ţidule în toate

bujdulele[1], şi făcu de ştire că cine le va afla şi i le va aduce, îi va da jumătate din împărăţie şi fata cea mai mică.

Vorba ceea: lac să fie, că broaşte se află.

Tocmai în acel oraş pe acea vreme trăia un moş bătrân, foarte bătrân şi pârlit de sărac. Acel bătrân avea trei feciori. Doi dintr-înşii se ţineau colea isteţi, jucăuşi mari, ba voinici în tot locul, iar cel mai mic, un strâns în maţe, nebăgat în seamă de nimeni. Şi părinţii îl socoteau ca pe unul de a doua mână. El însuşi îşi trecea timpul, cu iarna, cu vara, ca un cenuşotcă tot după cuptor. Din care pricină fraţii lui îl porecliseră Voinic de Plumb, căci se îndoaie ca plumbul, ziceau ei, pentru că el tot după ei lăsa. Dacă ziceau ei că-i neagră, neagră rămânea; albă, albă rămânea.

Ce ştii însă din care tufă sare iepurele!

Odată vin acasă cei doi fraţi de la o petrecere şi bătrânul moş, cum avea el obiceiul, îi întreba mai de una, mai de alta, iar ei povestea din fir în păr cele întâmplate cu Împăratul Roşu. Voinic de Plumb îşi deschisese şi el o ureche de după cuptor şi cum a înţeles de ce se vorbeşte, zise către tatăl său că aleargă numaidecât la Împăratul Roşu şi să-i spuie că el ştie unde se află şi cine i-a dus soarele, luna şi stelele, şi că el le va aduce. Asta însă era mai mult decât să poată moşul bătrân să crează cu una cu două. Iar fraţii lui,

[1] Bujdulă – cocioabă.

răzleţi cum erau, îl socoteau drept nebun. Dar el nici una, nici alta, numai să meargă şi să meargă.

După mai multe rugăciuni se înduplecă bătrânul să-i facă pe voie. Că se socotea el, măi... uneori o fi de la Dumnezeu trimeasă şi asta...

Se găti dar bătrânul de sărbătoare şi cu cinstea cuvenită se înfăţişă înaintea luminatei feţe a împăratului şi-i împărtăşi de-a rândul cele zise de fiul său Voinic de Plumb. Împăratul porunci însă să i se aducă de faţa acel voinic, să-l vadă şi el.

Merge dar Voinic de Plumb, el cu capul lui, înaintea luminatei feţe a împăratului şi-i spune că el ştie unde se află soarele, luna şi stelele şi că el s-a hotărât să le şi aducă; o singură rugăciune numai să i se împlinească.

Împăratul Roşu, socotiţi d-voastră, ce n-ar fi jertfit acum numai să-i spele cineva pata aceasta după faţa lui, căci, mă rog, pată mare era aceea pentru un împărat ca şi Împăratul Roşu să-şi ţină supuşii săi mai mult la întuneric decât la lumină, pentru că, vezi Doamne, i-au furat duşmanii lui soarele, luna şi stelele. Făgăduia dar marea cu sarea, numai să şi le redobândească.

Voinic de Plumb îi spuse:

– Înălţate împărate! În partea de către apus a cetăţii este o groapă mare, în care se află trei cai de aramă îngropaţi din vremile vechi, când pe râurile noastre curgea lapte şi miere, precum spun bătrânii. După ce vom dezgropa aceşti cai, să-mi dai hainele în care ai fost

ca mire şi paloşul de-atunci, apoi să-mi pui pe fiecare cal câte trei părechi de desagi de galbeni şi aşa voi pleca să aduc soarele, luna şi stelele, zise Voinic de Plumb.

Împăratul Roşu porunci numaidecât de s-au făcut toate după voia lui. Apoi la rândul lui, Voinic de Plumb ia caii de aramă, dă la fiecare frate câte unul şi pentru sine iarăşi ţine unul. Şi s-au dus aceşti fraţi, s-au dus multă lume împărăţie, ca Dumnezeu să ne ţie.

Mergeau ei pe-un drum cam la deal, dar Voinic de Plumb mergea, nu mergea. Fraţii lui însă n-aveau astâmpăr, ş-ajunseseră departe înaintea lui printr-un codru întunecos tocmai unde se încrucişau căile şi în mijlocul lor era implântat în pământ un stâlp mare de fer, de o greutate de nouăzeci şi nouă de măji. Aci se opriră, să aştepte pe Voinicul de Plumb, să vază încotro să apuce, căci ei nu ştiau calea mai departe.

Voinic de Plumb, cum soseşte, nici una, nici alta, prinde cu mâna stângă stâlpul de fer, îl vâjâie o dată în dreapta, o dată în stânga şi mi ţi-l smulge din pământ cum ai smulge o nuieluşă şi cu el apoi le arătă calea pe care au să meargă mai departe, adică către răsărit.

Mai merseră ei puţin după aceea şi deteră peste un oraş mare, parcă nici n-am văzut un oraş mai mare.

În acest oraş se aflau şaptezeci şi şapte de meşteri mari care lucrau la fer. Voinic de Plumb nimeri tocmai la căpetenia celor şaptezeci şi şapte. Fără multă zăbavă îl rugă să facă din acel stâlp un buzdugan, dar aşa ca fer

să nu mai puie, nici să mai rămâie, căci de câte ori va sufla cu foiul şi de câte ori va da cu ciocanul, atâţia galbeni îi va da. Învoiala fu gata cum se pomeniră galbenii, căci ştii, banu-i ochiul dracului, ş-apoi meşter nelacom pe bani... ţi-ai găsit! Numaidecât s-au adunat cei şaptezeci şi şapte de meşteri mari şi i-au făcut buzduganul chiar aşa cum i-a fost pofta lui Voinic de Plumb.

El luă buzduganul şi plecă mai departe. Şi mai merse o cale ca de nouă zile până ce dete în vârful unui munte de cetatea lui Moş Călugăr, care se socotea cel dintâi între năzdrăvani.

– Bună dimineaţa, Moş Călugăr! îi grăi Voinic de Plumb.

– Bună să-ţi fie inima, răspunse Moş Călugăr, îmbrăţişându-i pe toţi de-a rândul.

– Ce socoteşti, Moş Călugăr, zice mai departe Voinic de Plumb, o să am izbândă în călătoria în care am plecat?

– După cum te vei purta, voinicul meu, fu răspunsul lui Moş Călugăr.

În cetatea lui Moş Călugăr au petrecut ei două zile şi două nopţi. După două zile şi două nopţi au mulţumit lui Moş Călugăr şi au plecat mai departe, dar buzduganul nu l-a mai dus cu el, l-a lăsat la Moş Călugăr, pe lângă înţelesul ca tot în foc să-l arză până se va întoarce.

Şi au mers, au mers ei încă cale lungă, aşa preţ ca de trei săptămâni, deodată numa' se pomenesc în marginea unui şes întins, acoperit c-un covor frumos de iarbă

verde, presărat cu tot felul de flori. Pe mijlocul şesului curgea un râu limpede cum e deochiul şi-ndecasuit de peşti, dar nici nu curgea cum se curge, ci pare că numai se legăna. Peste râu se afla un pod mare de aramă.

Aci se opriră ei să poposească puţin şi Voinic de Plumb porunci fraţilor lui să dezlege caii şi să-i îndrepte să mai pască, precum e obiceiul călătorilor.

După ce mâncară şi beură bine şi ei, Voinic de Plumb se feri la o parte şi borbolosi el ce borbolosi aşa cam încet nişte cuvinte neînţelese, ca şi când ai spune cuiva la ureche ceva. Şi fraţii lui se prefăcură în nişte tăciuni. Aceasta o făcu Voinic de Plumb ca ei să nu vadă cele ce aveau să se întâmple, nici să ştie că ce putere zăcea în el.

Şi cum isprăvi cu aceasta, el îndată se vâră sub podul cel de aramă. Şi iată că tocmai când ceasul bătea douăsprezece, vine peste pod un zmeu cu şase capete pe un cal de aramă tropotind, Doamne, de gândeai că nu alta, fără tot fărâme să se facă podul.

Voinic de Plumb, când sosi zmeul, de sub el prinde calul de picior şi-l împedecă. Calul se poticneşte şi-mi aruncă zmeu-n aer, şi când cade îl sprijineşte în potcoavele sale. Dar zmeul îşi adună toate puterile şi iar încalecă pe cal, strigându-i:

– Ţu, ţu, ţu, murguţul meu. Mânce-ţi cânii capul tău! Că mie de nimeni nu mi-e frică, numa de Voinic de Plumb, dar nici de el nu mi-e aşa frică, că ştiu că nu va fi pe aici, că numa ieri-alaltăieri a fost în pântecele maicii sale.

– Ba sunt aici, hoţ de zmeu! strigă atunci Voinic de Plumb după ce ieşi de sub pod.

– Dar ce vrei, Voinic de Plumb, zise mai departe zmeul, în săbii să ne tăiem, ori în luptă să ne luptăm?

– În luptă să ne luptăm, că-i mai dreaptă, adăugă Voinic de Plumb.

Se pun dară la luptă, şi unde nu mi se-nhamă în dreapta şi-n stânga, dar nici unul, nici altul nu răzbea. Abia dup-o luptă de trei ceasuri se ţepeneşte o dată zmeul şi-mplântă-n pământ pe Voinic de Plumb până în genunchi. Dar Voinic de Plumb sare ca şi când n-ar fi fost nimic şi mi-ţi prinde zmeul aşa cum el ştia, da mi ţi-l trânteşte o dată, de se bagă-n pământ până-n grumazi şi cu paloşul iute-i taie capetele şi le aruncă sub pod.

Dup-aceea mai borbolosi el nişte cuvinte de ale lui, neînţelese de alţi muritori, şi fraţii lui se făcură iară cum au fost mai înainte şi ziseră: „Cât de greu am fost adormit!“ Voinic de Plumb nu le spune nimic de cele întâmplate, ia numa şi calul zmeului şi plecară mai departe.

Şi au mers, au mers ei încă multă lume şi împărăţie, ca Dumnezeu să ne ţie, că din poveste înainte mult mai este, şi mai frumoasă, s-ascultaţi şi d-voastră, că cine-a asculta, bine-a învăţa, iar cine va dormi, bine s-a odihni. Au mers ei până ce au dat de un pod de argint, care strălucea, sfinte Doamne! de gândeai că-ţi ia vederea, nu altceva. Aici, ca şi la podul cel de aramă, poposiră puţin. Voinic de Plumb porunci fraţilor să

sloboadă caii ca să pască iarbă. Apoi se puseră să se împace cu ale gurei.

Şi nici că gătară bine cu motocositul străiţilor, până ce Voinic de Plumb iar făcu cu fraţii săi ca şi mai întâi, şi el se puse sub podul cel de argint. Aci stete el puţintel, cât ai bate în pălmi de trei ori, când un şuier ca fulgerul lovi în auzul lui, şi iată numa' că-ndată dupe acest şuier, ca trăsnetul dupe fulger, vine un zmeu cu douăsprezece capete pe un cal de argint, cu o răpeziune de două ori mai mare ca a celui dintâi.

Voinic de Plumb prinde calul de picior, când e-n dreptul lui. Calul se poticneşte rău şi aruncă zmeu-n aer, când cade îl sprijineşte în potcoavele lui, dar zmeul iar încalecă pe cal şi-i zice:

– Ţu, ţu, ţu, murguţ bălţat. Mâncă-te-ar câniii turbat! Că mie de nimeni nu mi-e frică, numai de Voinic de Plumb, dar nici de el nu mi-e aşa frică, că ştiu că nu va fi pe aici, că numa ieri-alaltăieri a fost în pântecele maicei sale.

Atunci Voinic de Plumb ieşi de sub pod şi zise:

– Aicea sunt, hoţ de zmeu; ce voieşti?

– Aicea eşti, dihanie? zise zmeul. Ce pofteşti dară, în săbii să ne tăiem sau în luptă să ne luptăm?

– În luptă să ne luptăm, că-i mai dreaptă, grăi Voinic de Plumb.

Şi se-ncinse, Doamne, o luptă, de se clătina pământul sub ei, dar nici unul, nici altul nu putea să răz-

bească. Zmeul mai cu seamă era cătrănit foc, să nu răzbească el cu un pământean! Şi dup-o luptă de nouă ceasuri se răpede o dată din toate puterile şi-mplântă pe Voinic de Plumb până în genunchi în pământ. Dar Voinic de Plumb se scoală ca şi când n-ar fi fost aşa, sare drept în creştetul zmeului şi mi ţi-l împlântă în pământ până subsuori, iar cu paloşul iute-i rătează capetele şi le aruncă sub pod.

După aceea mai borboloseşte el câteva cuvinte şi fraţii lui trecură iară la starea cea dintâi. Dete apoi fiecăruia încă câte un cal, şi pentru sine a ţinut pe cel de argint, şi plecară iară mai departe.

Şi au mers, au mers încă aceşti trei fraţi multă lume şi împărăţie, ca Dumnezeu să ne ţie, până ce deteră de un pod de aur, frumos cum n-am auzit să se fi mai povestit vreodată. Şi la acest pod poposiră. Şi Voinic de Plumb, ca şi mai întâi, zise către fraţii lui să înnoade coadele la cai, să-i împiedice şi să-i lase să mai pască iarbă, că le-ar fi şi lor vremea. Dar fraţii îi răspund:

– Măi, că mare domn te-ai făcut tu, numai să tot porunceşti şi noi tot să facem.

Voinic de Plumb tare s-a mâhnit de această vorbă, dar nu şi-a făcut el mult din ea, ci s-a dus şi a împedecat şi slobozit el caii la păscut. Tot supărat însă s-au arătat şi până ce au prânzit. Se gândea el anume ce să facă acum cu fraţii lui. Că de-i va face tăciuni şi s-ar întâmpla ca pe el să-l omoare zmeul cel cu douăzeci

şi patru de capete, ce-l aştepta să vină mai pe urmă, atunci ei tot tăciuni vor rămânea. „Dar, se gândi el, mai bine îi voi face două izvoare de apă bună, şi cine va mai trece pe aici încai să beie apă din ele, şi să-mi mulţumească că am făcut şi eu un bine în lumea asta".

Cum i-a fost gândul, aşa s-a şi întâmplat. Şi se făcură, Doamne, două izvoare frumoase, unul de-a dreapta şi altul de-a stânga drumului, în cari apa, cum izvorea din pământ, se juca ca nişte mărgele de petre scumpe, iar jur-împrejur se îngânau florile cu ele.

După aceea, Voinic de Plumb, ca şi mai întâi, se puse sub pod. Şi când era tocmai la ameazi se făcu, Doamne, un vojot de gândeai că stă să se cotropească lumea. Ăsta era semnul că s-apropie zmeul.

Şi iată, numai cât ai bate-n pălmi, şi zmeul cel cu douăzeci şi patru de capete fu aci, pe un cal de aur tropotind şi sforăind, de clocotea văzduhul. Voinic de Plumb atunci prinde calul de picior şi-l împiedică. Calul se poticneşte şi aruncă zmeul în aer şi în loc să cadă jos l-a sprijinit cu potcoavele. Dar zmeul se dă una de-a roată, încalecă iar calul şi-i strigă în gura mare:

– Ţu, ţu, ţu, murguţ gălbiu, mâncă-te-ar cânii de viu! Că mie de nimeni nu mi-e frică, numai de Voinic de Plumb, dar nici de el nu mi-e aşa groază, că ştiu că nu va fi pe-aici, că numai ieri-alaltăieri a ieşit din pântecele maicei sale.

Voinic de Plumb ieşi atunci de sub pod şi-i zise:

– Aicea sunt, hoţ de zmeu! Dar ce voieşti, în săbii să ne tăiem, ori în luptă să ne luptăm?

– În lupte să ne luptăm, că-s mai drepte! grăi zmeul.

Şi se-ncinse o luptă, Doamne, n-am ce spune, pe viaţă, pe moarte, dar nici unul, nici altul nu biruia. Zmeul făcea spume de turbare, dar nici Voinic de Plumb nu era om de toate zilele. Vede zmeul că cu asta nu o s-o scoată la capăt, cearcă cu altele.

– Ei, ştii ce, Voinic de Plumb? grăi zmeul încătrănit, alta m-am gândit, să schimbăm lupta. Eu să mă fac o roată de oţel şi tu una de plumb, apoi să ne suim unul într-un vârf de deal şi celălalt într-altul, şi de acolo să ne repezim unu într-altul, şi care roată se va strica acela să se omoare.

– Bine, aşa să fie, îi răspunse Voinic de Plumb.

Şi se sui o roată într-un vârf de munte, cealaltă într-altul, faţă în faţă şi se răpeziră una către alta din toate puterile. Dar din roata de oţel când sărea peste petre, tot tănduri săreau şi din ea, pe când cea de plumb se turtea numai unde şi unde câte oleacă, iar când au ajuns în vale şi se bufniră, roata cea de oţel era aproape toată fărâmi, aşa că abia se mai ţineau obedele, pe când cea de plumb, cum zisei, era turtită numai ici-colea, dar întreagă-întreguţă şi puternică. Zmeul nu fu mulţămit nici cu asta. Îi dăduse necazul de nod, şi mai cearcă una.

– Ei! Voinic de Plumb, alta m-am gândit, zise Zmeul. Eu să mă fac o flacără roşie şi tu una vânătă, apoi să ne avântăm sus în aer şi acolo să ne luptăm.

– Bine, aşa să fie, îi grăi iară Voinic de Plumb.

Se făcură îndată două flăcări mari, una roşie, alta vânătă, şi se suiră până-n naltul ceriului, de unde luminau lumea întreagă cu zarea lor, apoi se începu lupta cea turbată. Şi când lupta era mai înverşunată, trei corbi roată, roată se învârtea şi croncănea deasupra lor.

Gândea el, zmeul, că asta nu-i a coabă bună; îşi călcă pe inimă şi zise:

– Ce vrei, hoţ de corb! Carnea să mi-o mănânci sau sângele să mi-l bei? Mai bine ai face dacă cu tovarăşii tăi te-ai coborî la lacul de jos şi ai duce de acolo apă pe aripi şi-n cioc, ca să ţipi pe flacăra cea vânătă, că eu ţi-aş face carne pe trei luni de zile.

Voinic de Pumb nici el nu era îngheţat şi le grăieşte:

– Ba mai bine-aţi face, corbilor, vitejilor, să aduceţi apă şi s-o ţipaţi pe flacăra cea roşie, că eu v-aş face carne pe trei ani de zile.

Corbii aduseră apă pentru Voinic de Plumb ş-o ţipară pe flacăra cea roşie. Aceasta îndată slăbi din puteri şi cea vânătă o goni până la pământ. Aci Voinic de Plumb se dete de trei ori peste cap, se făcu cum au fost mai înainte, luă paloşul şi iute tăie toate cele douăzeci şi patru capete ale zmeului şi le făcu hrană corbilor, precum făgăduise. Dup-aceea se puse puţin să se odihnească, căci, mă rog, era foarte ostenit după atâtea lupte amarnice. Mai târziu se sculă şi mai bolbolosi el ce borbolosi, şi fraţii lui se făcură iară oameni ca mai înainte.

Acum Voinic de Plumb avea doi cai, unul de argint şi unul de aur. Şi aşa, fiecare cu câte doi cai, plecară mai departe. Şi au mers ei încă multă cale, aşa, preţ ca de trei luni de zile. Mergând printr-o pădure, de la o vreme deteră de o poiană frumoasă, din care poiană se zărea într-o depărtare nişte curţi mari de tot, care străluceau ca un bumb de aur de mulţimea podoabelor. Poiana era acoperită de o pajişte verde ce-ţi fărmeca vederea şi te silea oarecum la odihnă. Asta o simt şi ei, şi se pun să poposească. Voinic de Plumb le spune fraţilor ca să-l aştepte numa' aci, că el va merge până la curţile ce le zărise să vadă ce este acolo, nu cumva să fie nişte oameni răi pe acolo şi să-i omoare pe toţi. Aşa rămase vorba şi el se cam duse până bine aproape lângă curţi. Dar de unde să poată el intra acolo, când jur-împrejur erau înconjurate cu nişte păreţi de fer, de gândeai că nici pasărea să nu poată străbate. Şi aşa erau de închegaţi păreţii, de nu se cunoştea nici locul barem pe unde-s porţile.

Aceste erau, mă rog d-voastre, curţile celor trei zmei, pe care îi biruise şi omorâse Voinic de Plumb.

Ce să facă el acum? Cum să intre? Asta clocotea în creierii lui. De la o vreme îi veni aminte vorba lui Moş Călugăr ce-i spuse la despărţire, şi se învârti de trei ori peste cap şi îndată se făcu un porumb alb cum e zăpada. Zbură apoi în grădina zmeilor.

Acolo câte trele nevestele zmeilor se întreceau între ele privind la flori cu soacra lor, mama zmeilor. Po-

rumbul se arăta foarte blând, aci se punea pe un păr, aci pe un măr, aci pe nişte flori, ba cerca să se pună chiar pe umerele lor, aşa zbura de aproape. Nevasta cea mijlocie, văzând că-i aşa blând porumbul, tinse mâna după el şi-l prinse. Ba mi-l duseră în casă şi-l băgară într-o galişcă[1], acolo-i dădură de mâncare şi-l îndrăgea în tot chipul. Galişca o puseră la fereastra cea de către grădina cu flori, dar uşa nu o mai închiseră: gândeau ele că, şi de va ieşi, tot nu s-o mai duce.

După aceea, nevestele se pun la poveşti, după cum e firea muierilor, căci doară nu în zadar s-a zis că muierea are nouă guri. Soacra lor între altele întreba pe noră sa cea mai mare:

– Când s-ar întâmpla să-ţi omoare cineva bărbatul tău, ce ai face tu cu acela?

– Dar nici una, nici alta, fără şi eu l-aş omorî, răspunse nevasta.

– Dar cum ai şti tu să-l omori? întrebă baba iar.

– M-aş face o fântână cu apă bună, zise nevasta mai departe, şi m-aş pune în calea lui, apoi i-aş da, Doamne, o sete de i s-ar frige buzele de ea, dar cum bea dintr-însa, îndată se va otrăvi şi va muri.

După aceea întrebă baba pe nora mijlocie. Asta zise că s-ar face un loc frumos, tot cu flori pline de miros şi i-ar da un somn greu; şi de se va culca, nici se va

[1] Galişcă – colivie.

mai scula. Mai pe urmă întrebă şi pe nora cea mai mică tot aşa. Asta zise că s-ar face un păr mândru, Doamne, şi încărcat cu pere de aur, îi va da apoi un dor mare de pere, încât nu va putea trece să nu mănânce din ele, dar cum va mânca, îndată va muri.

Porumbul într-acea se părea că doarme ca dus cum l-ajungeau puţin razele soarelui, ce abia puteau să răzbească până la el prin frunzişul pomilor din grădină. Dar dormea iepureşte. Cum e vorba: nu dorm toţi câţi au ochii închişi.

De la o vreme se pun muierile să prânzească. Şi cum prânzesc ele, nevasta cea mai mică văzu un ac înfipt în grinda casei şi întrebă că ce ac e acela şi de ce l-au înfipt tocmai acolo şi nu aiurea? Baba îi răspunse:

– Vedeţi voi acul acela? De-ar şti cineva, precum nu ştie, să-l ia şi să împungă cu el în cele douăsprezece uşi de la cele douăsprezece pivniţi de sub curţile noastre, toate i s-ar deschide, şi în pivniţa cea mai dinăuntru ar afla o butie mare cu douăsprezece ferecături de fer, în care butie se află ascunse soarele, luna şi stelele Împăratului Roşu.

Atâta i-a trebuit porumbului.

Cum merseră ele iar în grădină, porumbul se simţi la largul lui şi numaidecât luă acul din grindă şi pe-aci ţi-e calea. Se ascunse apoi într-un cotuleţ al grădinei şi când era pe înserate, adică, cum s-ar zice, după ce amurgise binişor, împunse cu acul în cele douăspre-

zece uşi de la cele douăsprezece pivniţi, ia soarele, luna şi stelele şi, când era liniştea mai mare prin curţi, se duse cu ele la fraţii lui. Pe aceştia îi găsi dormind, iute-i trezeşte şi le strigă să-i urmeze. Şi s-au dus, s-au dus cât fu draga de noapte, ba şi în cealaltă zi, până după ameazi nu mai poposiră.

Dar cum ei mergeau, nevasta cea mai mare auzi că Voinic de Plumb i-a omorât bărbatul şi se gătea cu mare mânie de răzbunare.

Ei mergeau în ruptul capului pe nişte locuri secetoase, pe unde n-ai fi găsit un pic de apă, măcar în creştet să fi stat. Cum mergeau ei aşa prăpădiţi de sete, iată numai că deodată li se arată o fântână frumoasă, cu nişte apă cum e lacrima de limpede. Fratele cel mijlociu zise:

– Veniţi să bem puţină apă, nu mai putem călători de sete.

Voinic de Plumb nu-i lăsă să bea, ci scoase paloşul şi făcu cu el semnul crucii prin apă şi fântâna cea frumoasă se făcu tot pietre, de-ţi era mai mare jalea.

Ei însă merseră mai departe. Şi cum merseră mai de-o parte, de la o vreme deteră peste un rât[1] frumos, în care se afla de toate florile din câte dăduse Dumnezeu sfântu pe acest pământ. Dar aşa un somn i-a ajuns de sub acest rât, de stau să pice la pământ. Voinic de Plumb însă nu i-a lăsat să se culce, deşi florile care de care se

[1] Rât – câmp, luncă.

îmbiau să-i apuce în braţe, ci scoase paloşul şi dete în semnul crucii peste rât şi îndată se făcu tot pietre.

Dar din cale nu slăbeau, ci mergeau ca vântu şi zburau ca gându. Deodată numai ce se pomenesc în faţa unui păr mândru, Doamne, şi verde ca iedera, cu crăcile până la pământ şi încărcate cu pere de aur, care străluceau din depărtare cum picurii de rouă strălucesc dimineaţa în răsăritul soarelui. Fraţii lui, ce să-şi aducă ei aminte, îi ziseră:

– Apă nu ne-ai lăsat să bem, pe râtul cu florile frumoase ce stau să ne îmbrăţişeze nu ne-ai lăsat să ne culcăm, lasă-ne dar să mâncăm barem din perele acestea frumoase.

El însă, făr-să mai zică o vorbă legănată, se duse la păr, scoase paloşul, dete cu el în chipul crucii la rădăcina părului şi numaidecât se nimici, ca şi când n-ar mai fi fost. Şi abia acum spuse el fraţilor lui că ce s-ar fi întâmplat cu ei dacă i-ar fi lăsat să bea apă, să se culce sau să mănânce din perele acelea frumoase, adică îndată ar fi murit.

Într-acea, zmeoaica cea bătrână, scorpioana, aflase că Voinic de Plumb i-a omorât feciorii şi acum şi nurorile. Şi necăjită foc de pofta răzbunării, puse o falcă în cer şi una în pământ şi plecă după ei, să-i ajungă şi să-i omoare. Şi venea spulberând norii din cale-i, iar din gură vărsând văpaie de flăcări, ce tot în pârjol prefăcea ce în cale-i sta.

Dar Voinic de Plumb, când a plecat de la curţile zmeilor, a mai luat cu sine o perie, o cute de piatră şi acul cu care deschisese cele douăsprezece uşi de la cele douăsprezece pivniţe de unde a scos soarele, luna şi stelele. Zmeoaica însă nu glumea, se apropia, şi acum nu mai era departe de ei. Se simţea căldura văpaiei flăcărilor ce ea vărsa.

Voinic de Plumb, văzând că nu e departe de ei primejdia, aruncă peria îndărătul lor, şi îndată s-a făcut o pădure mare, mare dinapoiul lor, peste care nu putea străbate scorpioana, ci trebuia s-o roadă ca să-şi facă cale prin ea. Dar până să roază ea pădurea, copiii bătrânului se depărtară binişor. Şi când se apropia zmeoaica a doua oară de ei, Voinic de Plumb aruncă cutea cea de piatră, şi îndată se făcu dinapoiul lor un munte de piatră din pământ până la cer. Acum avea scorpioana ce să roadă, până şi-o face gaură ca să iasă şi să alerge după copiii bătrânului. Dar şi piatra a ros-o şi nu trecu mult, numai ce iară se pomenesc cu ea aproape de ei, ba era p-aci, p-aci să-i înghită, dacă n-avea Voinic de Plumb acul cel de fer, care îl aruncă dinapoiul lor, şi îndată se făcu un munte de fer din naltul cerului până în adâncul pământului, de o grosime de nouăzeci şi nouă de stânjeni, apoi zise fraţilor lui:

– Acuma să mergem, că nu mai e nădejde de scăpare.

Şi norocul i-a bătut, că tocmai intrară pe poarta lui Moş Călugăr, când era aproape să-i îmbuce scorpioana. Dar Moş Călugăr, cuminte, iute a închis poarta după ei, şi zmeoaica cea bătrână a rămas afară bătându-şi fălcile de necăjită că n-a putut să grăbească mai iute, barem numai cu un pas, că apoi erau ai ei.

De la o vreme o începe cu viclenia, şi roagă pe Moş Călugăr să-i facă o găurice în poartă, să vadă barem cu un ochi ce viteji sunt aceia care i-au omorât feciorii şi nurorile ei. După ce i-a făcut şi s-a uitat, a zis să-i facă loc mai larg, ca să-i vadă cu amândoi ochii. După ce a văzut cu amândoi ochii, a zis că să-i facă loc să intre la ei, să-i mănânce! Moş Călugăr i-a răspuns să-şi caşte numai gura, că îi aruncă el în gura-i, ca să-i mănânce. Şi cum cască ea gura, luă buzduganul lui Voinic de Plumb, care tot în foc a ars de când a fost el întâia dată pe aici, şi-l aruncă în gura zmeoaicei, şi aceasta îndată se făcu tot praf şi cenuşă.

Voinic de Plumb trimise apoi fraţii acasă cu caii cei de aramă, ca să ducă soarele, luna şi stelele la Împăratul Roşu. Le porunci totodată ca să îngrijească de cai ca de ochii din cap şi să nu uite nici de părinţii lor, care acum ar fi mai bătrâni decât lumea.

Sfaturi frumoase, ce-i drept, dar zadarnice! Căci ei, cum au ajuns acasă, se cununară cu fetele Împăratului Roşu şi se făcură şi ei împăraţi şi s-au hămărit[1], Doamne,

[1] A se hămări – a se sumeţi.

ca şi când tot prin curţi împărăteşti ar fi crescut. De părinţi nu voiră să mai ştie, iar caii i-au băgat în nişte grajduri întunecoase, fără să le mai poarte de grijă.

Voinic de Plumb a mai rămas pe la Moş Călugăr. Odată, între altele, întrebă pe Moş Călugăr ca mai este cineva pe lume tare ca el?

– O! fir-ar amar de capul tău să vezi pe năzdrăvanul Voinic de Fer.

– Ei, şi în care parte a lumii locuieşte el? întrebă mai departe Voinic de Plumb. Să mă duc la el să ne prindem fraţi de cruce amândoi, că mai puternici ca noi ştiu că în lume nimeni nu va fi.

– Aici către răsărit, adăugă Moş Călugăr, unde lesne te îndrept eu, dacă chiar ai poftă să mergi.

Avea Moş Călugăr o iapă de patruzeci şi patru de ani, o întărniţă numaidecât, puse pe Voinic de Plumb pe ea şi îi dete calea pe aci încolo. Îi spuse însă ca să lase numai tot după iapă, că-l va duce ea chiar unde el a pofti.

Aşa se petrecură toate. Şi când ajunse Voinic de Plumb la Voinic de Fer, îl întrebă cam răstit, cum gândea el că i se şade un voinic:

– Bună dimineaţa, măi Voinic de Fer! Iaca am venit la tine să te întreb, urmă mai departe Voinic de Plumb, voieşti să ne facem fraţi de cruce, că apoi ştiu că în lume nimeni nu va fi mai puternic ca noi?

Voinic de Fer foarte mult se mâhni de aceste cuvinte rostite, cu de care om pământean nu i-a stat în faţă, şi

iute scoase paloşul şi tot bucăţi mi ţi-l tăie pe Voinic de Plumb. Apoi porunci argaţilor lui de adunară toate bucăţile şi le băgară într-o pereche de desagi, le puse pe iapă, o atinse apoi cu dosul paloşului şi-i dete calea îndărăt.

Moş Călugăr ştia prea bine ce are să se întâmple, dar nu i-a spus lui Voinic de Plumb.

Iapa până la porţile lui Moş Călugăr nu se mai opri. Aci, râncheză de trei ori. Moş Călugăr îi deschise porţile, apoi luă de pe ea desagii şi bucăţile din Voinic de Plumb, le aşăză într-o ladă mare şi puse încheietură la încheietură, după aceea le unse cu un fel de unsoare şi mai borborosi nişte cuvinte năzdrăveneşti, şi iar s-a făcu trupul cum a fost mai întâi, încă şi mai frumos, numai cât era mort. Dar Moş Călugăr ce nu poate cu puterea sfintelor rugăciuni! Mai spălă o dată trupul cu un fel de apă şi îndată s-a sculat Voinic de Plumb, şi cum era încă aşa tălbăcit, zise: „Cât de greu am fost adormit!"

Dar cu atâta nu se mulţumi el şi se hotărî să meargă a doua oară la Voinic de Fer; se rugă însă de Moş Călugăr să-l povăţuiască cum se cuvine mai bine să se poarte. Moş Călugăr, ca totdeauna, îl ajută şi acuma.

Şi cum ajunse el la Voinic de Fer, cu bună-ncoace, cu bună-ncolo, se încinse oarecare prietenie între ei. Vorba aceea: gura dulce mult aduce. Şi din vorbă în vorbă ajunseră până acolo cum s-ar face ei fraţi de cruce.

Voinic de Fer zise:

– Să ştii, Voinic de Plumb, că atunci ne vom face noi fraţi de cruce, când tu mie mi-i aduce pe Ileana Cosinzeana, doamna tuturor florilor, din cosiţă rujă-i cântă!

Vorba ceea: cine intră în joc caută să sară. Aşa şi cu Voinic de Plumb. Vrând-nevrând, se legă că-i va aduce pe Ileana Cosinzeana, deşi nici de nume nu-i mai auzise. „Dar, mă rog, se gândea el, doar nu mă voi da de gol chiar în faţă-i."

Voinic de Fer îi mai zise, după ce se legă:

– Să ştii însă, Voinic de Plumb, că dacă nu o vei aduce şi nu ţi-i păzi vorba, atunci nici capul nu-ţi mai stă unde-ţi stă!

Supărat şi amărât, se depărtă el de la Voinic de Fer şi calea pare că i se lungise şi drumul îi era mai greu ca altă dată. Când ajunse la Moş Călugăr, acesta cetea din faţă-i că nu-i a bine; îl întrebă totuşi dacă a umblat bine sau nu.

– O! Doamne sfinte, zise Voinic de Plumb, blăstemat să fi fost ceasul acela în care am plecat eu la Voinic de Fer, căci eu puteam să trăiesc şi fără ca să mă fac frate de cruce cu el. Dar acum uite cum m-a prins în cursele lui, că am încheiat un legământ cu el, care anevoie l-oi putea împlini. Adecă: să-i aduc eu pe Ileana Cosinzeana, doamna tuturor florilor, din cosiţă rujă-i cântă, de care eu nici c-am mai auzit vreodată; iar dacă n-oi aduce-o, mi-a spus că nu-mi va sta capul unde-mi stă.

– Nu te spăria, îi răspunse Moş Călugăr, din multe te-a mântuit barba mea; dacă vei fi voinic şi din asta te

va scoate. Mai întâi şi mai întâi să-ţi faci o corăbioară, zise Moş Călugăr, în această corăbioară să-ţi pui o boltiţă cu tot felul de marfă şi negoţuri scumpe, apoi să pleci fără întârziere pe marea răsăritului. Pe această mare vei da de un ţărmure aproape de o cetăţuie, care cetăţuie e locuinţa Ilenei Cosinziane, şi din depărtare ţi se arată drept în potrozul unei mărgele sclipicioase. Aci să te opreşti şi să deschizi boltiţa; să aibi însă grijă cum te vei purta cu cumpărătorii.

Îi spuse Moş Călugăr dintr-altele cu de-amănuntul, cum are să se poarte şi că mai cu seamă de ce cumpărători avea el lipsă.

Voinic de Plumb se puse la muncă şi prin multe necazuri ajunse el; şi acolo, luptându-se mereu cu valurile mării, care tocmai atunci pare că erau mai viforoase. Cum a ajuns la ţărmurele dorit, deschise boltiţa şi urmă întru toate sfaturile bătrânului Moş Călugăr.

Într-o dimineaţă ca în toate dimineţile, vine la ţărmure o fetişoară frumoasă ca o zână, cu două văscioare în mâni, după apă de mare. Voinic de Plumb tocmai atunci îşi scotea şi rânduia mărfurile, cum e obiceiul pe la boltaşii noştri, să le poată privi obştimea.

Fetişoara, cum le zări, nu se mai putea sătura de ele. Se perduse privindu-le şi uită să se grăbească cu apa de mare, cu de care se spăla în toate dimineţile stăpâna ei, care din întâmplare era chiar Ileana Cosinziana. Şi când ajunse acasă cu apa, Ileana Cosinziana o întrebă din ce pricină a întârziat atâta. Ea spuse, în nevinovăţia ei, că

un moş bătrân aci pe ţărmure i-a arătat tot felul de lucruri care de care mai frumoase, cum ea n-a mai văzut de când maică-sa a îmbăiat-o, şi de aceea a întârziat.

Moşul bătrân era neguţătorul, adecă Voinic de Plumb, care se spălase cu neşte ape de la Moş Călugăr şi se făcu un bătrân, zbârcit de bătrân ca Muma-Pădurii.

Asta fu şi se petrecu.

Dar Ileana Cosinziana nu se putea suferi să nu-şi aibă ea ceva din acele lucruri frumoase, cari străluceau pare că erau tot aurite şi argintărite, precum şi era. Se pune şi ia doisprezece galbeni şi-i dete fetişoarei să meargă să-i cumpere o păreche de papuci auriţi. Dacă s-ar ajunge banii, bine de bine; dacă nu, să vie să-i mai dea.

Fetişoara se duse drept la neguţător şi zise:

– Moş bătrân! Împărăteasa Ileana Cosinziana, doamna tuturor florilor, din cosiţă rujă-i cântă, m-a trimis să-i vinzi o păreche de papuci auriţi, dintre cei mai frumoşi ce vei avea dumneata!

– Vând eu, draga moşului, grăi Voinic de Plumb, cu bucurie ce Dumnezeu sfântu mi-a rânduit, numai ştii... papucii ăştia-s o marfă gingaşă şi, Doamne, fereşte! să nu cumva să fie vreo stricare. Mai bine să ostenească atâta samă chiar înălţata împărătească să aleagă care-s pe plăcere şi ea, intrând la învoială, poate voi lăsa şi din preţ mai jos.

Fetişoara ascultă şi i-a împărtăşit Ilenei Cosinziane din fir în păr ce i-a zis neguţătorul. Şi nu trecu mult, cât ai zice un „Tatăl nostru“ până ce Ileana Cosinziana, la chip ca o floare de primăvară, intră în boltă.

Voinic de Plumb numaidecât o îmbie să stea pe un scaun de aur, apoi făcându-şi şteamătă [1] că caută marfa cerută, se apropie de uşă şi, fără să bage de samă Ileana Cosinziana, pune mâna pe cheie şi o încuie. După aceea se strecură într-altă chiliuţă, aci îşi spălă faţa şi părul cu alte ape, şi iar se făcu tânăr şi mai frumos încă de cum a fost.

Dar în clipa când el a încuiat uşa boltiţei, corăbioara a şi plecat şi mergea legănându-se pe luciul apei, care acum era tare liniştită. Ileana Cosinziana băgase şi ea de seamă că corăbioara se depărta de ţărmure, dar în faţa junelui frumos, a cărui ochi sclipeau de focul dragostei, nu-i tocmai părea rău. Pentru că, mă rog d-voastră, Voinic de Plumb aşa era acum de frumos, încât pe sub soare nu i-ai fi aflat soţ. Şi se potriveau de minune amândoi la voba cântecului:

Hai, mândră, să ne luăm,
Că noi bine sămănăm:
Şi la ochi, şi la sprâncene,
Ca doi porumbei la pene;
Şi la ochi, şi la uitat,
Ca doi porumbi la zburat.

Nu se putu însă suferi Ileana Cosinziana şi-i spuse, de la o vreme, lui Voinic de Plumb:

– Dacă aşa mi-a fost ursita, dea cerul să trăim laolaltă mult şi bine, dar să mă duci pe seama ta; iar

[1] A-şi face şteamătă – a-şi face de lucru.

de mă vei duce pentru altul, să te certe Dumnezeu când ţi-o fi lumea mai dragă!

Aşa merseră ei cale lungă să le ajungă, îndrăgindu-se ca doi porumbei.

Şi după ce a dus-o la Voinic de Fer, el s-a întors iar la Moş Călugăr, dar nu şi-a mai putut lua nici un rămas bun de la ei, de jale şi bănat după Ileana Cosinziana, ci s-a dus blăstemându-şi chiar şi ceasul naşterii, decum al plecării la Voinic de Fer. Cum sosi la Moş Călugăr, acesta, ca de obicei, îl întrebă dacă i-a umblat bine sau rău pe unde a fost. Voinic de Plumb, gândiţi d-voastră, mă rog, de atâta amar de supărare după Ileana Cosinziana nu mai putu grăi, tăcea numai şi sta ca încremenit. Dar Moş Călugăr ştia bine ce-i buba. În sfârşit, după ce îşi mai blăstămă o dată ceasul plecării lui la Voinic de Fer, zise cu multă înduioşare:

– Ei! că dacă aş fi ştiut eu, precum n-am ştiut, nu aduceam eu pe Ileana Cosinziana prin atâtea primejdii pe seama altuia, ci o aduceam eu pentru mine însumi.

Văzând cu câtă duioşie îi vorbeşte, i se făcu milă chiar şi lui Moş Călugăr de bietul june că obosise atâta pentru ca altul să se îndulcească din osteneala lui.

Dar bag-seama, nu tot cine pregăteşte se şi îndulceşte. Moş Călugăr însă îl mângâie zicându-i:

– Nici acum nu-i târziu, voinice, numai să mă asculţi pe mine. O să-i dăm noi şi la asta, ca la alte multe, de cap: să fii însă copil de sută! Să te duci la Voinic de Fer, că tocmai acum pleacă la vânat, şi să-i spui

Ilenei Cosinzene ca să întrebe pe Voinic de Fer unde-i stau puterile. Să ştie însă înainte că la aşa întrebare Voinic de Fer îi va da o palmă, la o a doua întrebare două palme şi la a treia întrebare trei palme, dar la a patra întrebare totuşi va spune.

Voinic de Plumb împlini şi aceasta întocmai.

Şi când s-a întors Voinic de Fer de la vânat, Ileana Cosinziana, după ce a gătit cu ale mesei, l-a rugat să-i spună unde-i stau puterile lui. El, mâniindu-se îi dete o palmă. Dar ea se făcu tare obidoasă şi cu faţa plină de lacrimi îi zise:

– Doamne sfinte! cât timp am trăit noi laolaltă nu ne-am certat niciodată, şi orice taine eu toate ţi le-am descoperit, iar tu aceasta nu voieşti.

Şi cu altele de-alde aceste mi ţi-l îmbătă, până ce se petrecură toate câte Voinic de Plumb i-a fost zis. Şi Voinic de Fer, oricât se stăpâni, n-avu încotro, căci vorba ceea:

Ceea ce săvârşeşte muierea
Nu poate săvârşi nimenea...

şi în urmă şi în coadă îi spuse ce ea dorea:

– Vezi acel corbăcel cu trei plesne? De-l va lua cineva şi va plesni de trei ori cu el în trei părţi şi va zice iar de trei ori: „Hip-hop! puterile lui Voinic de Fer, unde sunteţi?“ – atunci de sub pragul acela va ieşi o lădiţă în care se află trei ouă. Acele ouă sunt puterile mele; şi cine le va strica, pe mine mă va strica.

Cu asta se sfârşi cearta dintre ei şi iară se îmbunară.

Veni apoi de altă dată Voinic de Plumb la curţile lui Voinic de Fer şi puse mâna pe cel corbăcel, plesni cu el în trei părţi şi strigă: „Hip-hop, puterile lui Voinic de Fer, unde sunteţi?“ Şi când găti a treia oară de strigat, îndată ieşi de sub prag lădiţa şi se deschise dinaintea lui şi scoase ouăle din ea.

Voinic de Fer auzise pocniturile corbăcelului şi alergă în ruptul capului să-şi mântuiască puterile. Şi când nu mai era departe, strigă lui Voinic de Plumb să nu-i strice ouăle până va mai da un pas. Dar Voinic de Plumb era păţit, nu mai aşteptă nimic, ci izbi din toate puterile ouăle de pământ de s-au făcut zdrob. Şi în acea clipă Voinic de Fer, în locul unde era, tot praf şi cenuşă s-a făcut.

Voinic de Plumb şi-a luat apoi pe Ileana Cosinziana şi mândri veniră amândoi la Moş Călugăr, unde au petrecut în dragă veselie nouăzeci şi nouă de nopţi din lunile de miere, despre care se vorbeşte că:

Curg ca viorele
Printre floricele.

După aceea mulţumiră frumos lui Moş Călugăr şi au plecat cu multe daruri frumoase de la el către casa părintească.

Colea când se mesteca ziua cu noaptea, ajunseră în oraşul în care el s-a născut şi opriră la casa părinţilor lui fără să spună Ilenei Cosinziana că acolo locuieşte tată-său. Se dete jos, apoi intră în căscioara bătrânilor,

dete bună seara şi se rugă de bătrâni să facă bine să le dea sălaş de noapte. Bătrânii se mirau cum se face ca o fată aşa aleasă să vină să ceară sălaş în smernica lor colibă. Şi îi spuse că va fi greu, că e mică căscioara lor, că e întunecoasă, ba n-au curte cu grajd pentru cai, ba teacă, ba pungă, cu un cuvânt nu prea se arătau învoiţi. Dar Voinic de Plumb atâta se roagă, atâta le hodorogeşte, până când bieţii bătrâni n-avură încotro şi fură siliţi să-i primească în sălaş.

Ileana Cosinziana, cum a intrat în coliba bieţilor bătrâni, fiind tare ostenită de călătorie, se dete jos şi adormi ca moartă. Voinic de Plumb nu se culcă, ci se puse la poveşti cu bătrânii. Îi întrebă cum mai trăiesc, cum se hrănesc şi din ce pricină sunt numai singuri şi altele de alde aceste.

Bătrânii îi povestiră că ei trăiesc din agoniseala lor lucrând pe la boieri, astăzi la unul, mâne la altul, că ei au avut trei feciori, dintre care doi trăiesc şi acum, dar făcându-se împăraţi nu vreau să mai ştie de ei, iar al treilea fecior nu se ştie dacă mai trăieşte sau nu, singur Dumnezeu mai poate şti „că de veci n-am mai auzit de el nimic“, zicea bătrânul suspinând.

Voinic de Plumb ascultă cu multă sete spusele bătrânului şi mult se stăpânea, totuşi i se furişa din când în când câte o lacrimă pe sub gene. Noroc că opaiţul nu făcea lumină mare şi nu prea se băga de seamă.

Apoi îi povesti bătrânul întâmplarea cu împăratul Roşu, cu soarele, cu luna şi stelele. Ce-au făcut feciorii

lui, cum s-au întors cei doi acasă şi cum împăratul Roşu le-a dat fetele în căsătorie şi aşa mai departe.

Până ce povesti bătrânul toate aceste, bătrâna gătise cina ei obicinuită, din care se împărtăşi şi Voinic de Plumb cu mare îndestulare căci, mă rog, ce-i mai dulce ca ce mama-ţi găteşte!

După cină, Voinic de Plumb se sui sus în cetate, unde erau închişi cei trei cai de aramă pe care călătorise el cu fraţii lui. Le duse demâncare, pentru că fraţii lui, de când i-au închis acolo, nu le-au mai purtat de grijă. După ce le dete demâncare, povesteau caii între ei. Şi calul fratelui celui mai mare, între altele, zise:

– Acuma să vie domnul meu, să mă mai încalece. Îndată l-aş arunca până în nori, de unde căzând să şi crape.

Voinic de Plumb a înţeles şi, după ce mai aştepta puţin pe-afară, intră şi puse mâna pe el şi-l scoase afară la preumblare. Calul, neştiind cine e pe el, cercă mult să-l arunce, după cum se lăudase, dar în zadar. Voinic de Plumb îl duce iar îndărăt şi ia pe celălalt, adică pe cel mijlociu. Acesta sări mai tare şi aruncă pe Voinic de Plumb drept în mare, apoi se întoarse şi povesti celorlalţi ce a făcut. Dar calul cel mai mic, care fusese al lui Voinic de Plumb, zise către ceilalţi:

– Da' dacă acela care a venit şi ne-a dat nouă demâncare a fost chiar domnul nostru care ne-a dezgropat şi văzând acum că n-avem de mâncare i s-a făcut milă de noi şi ne-a dat, iar voi iată cu ce bine i-aţi răsplătit!

Se întoarse apoi către calul care l-a fost aruncat în mare şi i-a zis:

– De nu-l vei aduce îndărăt până dimineaţă, cu gura te mănânc şi cu picioarele te calc, până ce te voi zdrobi.

Această vorbă nu sfârşi bine şi calul cel mijlociu a şi plecat după Voinic de Plumb – frica-i mare domn. Şi umblă el, umblă şi crucişi şi curmeziş prin mare, dar Voinic de Plumb ca-n palmă, parcă l-a înghiţit pământul.

De la o vreme, cum cotorosea el prin toate colţuleţele, se întâlneşte cu împăratul peştilor. Împăratul peştilor îl întrebă ce caută. Iar el spuse toate cum s-au întâmplat cu Voinic de Plumb. Atunci i-a zis împăratul peştilor să aştepte puţin, că el trebuie să îl afle. Şi luă un corn, în acesta suflă de trei ori în trei părţi şi îndată i s-au adunat toţi supuşii, adică toţi peştii. Apoi întrebă căpeteniile dacă sunt toţi de faţă. Aceştia spuseră că unul singur mai lipseşte. Mai aşteptară şi sosi şi acela dintr-o parte, dar abia venea de plin ce era. Împăratul a ştiut că acela trebuie să fi înghiţit pe Voinic de Plumb şi l-a întrebat unde a fost şi pentru ce nu a venit la vremea hotărâtă. Peştele i-a răspuns că a fost bolnav şi de aceea nu a putut veni. Împăratul l-a întrebat a doua oară: nu cumva el a înghiţit vreun om? Peştele a răspuns că nu! Atunci porunci împăratul să-l scoată afară şi să-l taie tot bucăţi. Dar peştele văzând că nu e glumă, mărturisi păcatul şi se rugă de iertare că-l va scuipa mai frumos încă. Apoi îndată l-a şi scuipat pe Voinic de Plumb, de zece ori mai frumos cum fusese mai întâi. El mulţămi împăratului peştilor şi a încălecat calul. Şi iar s-a suit în cetate.

În cetate de-a dreptul la fraţii lui s-a dus. Aceştia dormeau încă. El i-a trezit din somn şi i-a mustrat aspru, de tot aspru pentru purtarea lor necuviincioasă faţă de părinţii lor şi faţă de cei trei cai de aramă, cărora au să-şi mulţumească tot norocul lor. Ei însă se mântuiau cu câte verzi şi uscate.

Şi ca să se arate dreptatea, i-a scos în mijlocul curţii, i-a pus de-a dreapta lui şi le-a zis:

– De sunteţi voi drepţi şi păziţi credinţa în Dumnezeu, să nu vă pedepsească; iar de nu, ori pe mine ori pe voi în clipa aceasta să ne pedepsească.

Când vorba bine nu sfârşi şi paloşul l-a aruncat până în nori, şi când căzu jos, căzu pe cei doi fraţi, adecă pe vinovaţi şi aceştia îndată căzură morţi, tăiaţi în bucăţi. El i-a îngropat până nu se făcuse încă ziuă bine.

Apoi şi-a adus pe Ileana Cosinziana în curţile împărăteşti, dimpreună cu părinţii săi bătrâni, pe cari abia i-a înduplecat să lapede coliba cea întunecoasă.

Şi a făcut o nuntă mare şi o veselie în întreaga împărăţie. Şi frunza în codru tremura de bucurie, că dreptatea totuşi a ajuns deasupra.

Ştie Dumnezeu al cui e sacul cu făina
Şi podul cu slănina!

Iar ei de bună seamă trăiesc şi împărătesc şi astăzi, dacă n-au murit.

Eu mă suii pe o şa, şi o spusei aşa. Cine o ştie mai bine, facă bine să ne-o spună.

Pe aripile Vulturului

DIHONIA dintre Vultur şi Şarpe e veche de când lumea. Pricina ei o aflăm într-o poveste păstrată în cărţile de lut, rămase de la babilonieni. Ea a răzbit până la noi, biruind patru milenii...

*

La început, când lumea era în prima ei tinereţe, Şarpele se întâlni cu Vulturul şi-i zise:

– Hai să ne facem tovarăşi şi să pecetluim un legământ de prietenie veşnică!

– Bucuros, răspunse Vulturul. Prietenia e lucrul cel mai sfânt de pe pământ. Cerul pedepsească fără milă pe cel care va încălca învoiala noastră! Mai întâi să jurăm pe Şamaş, slăvitul soare. Săgeţile razelor lui să-l străpungă pe acela dintre noi care va fi viclean sau necredincios faţă de celălalt şi faţă de toţi urmaşii lui! Pământul fie martorul jurământului nostru!

După pecetluirea legământului, cei doi prieteni o porniră spre un munte. Vulturul zbura încet şi aproape de pământ, slujind drept călăuză Şarpelui care se târa, rămânând mereu în urmă. Vulturul îşi făcu cuibul în

vârful unui ulm înalt. Şarpele se cuibări la rădăcina copacului.

Vultanul îşi aduse puii în noul cuib, deoarece vechiul său sălaş fusese nimicit de o furtună năprasnică, iar Vulturoaica pierise, luptând să-şi scape odraslele de prăpăd. Şarpele îşi mută şi el puii la rădăcina copacului. Aici ei se bucurau de ocrotirea Vulturului, cât timp tatăl lor era plecat după pradă.

Şarpele îşi învăţă copiii să se ascundă în fundul pământului, dacă un vrăjmaş ar încerca să pătrundă în borta lor.

După înţeleapta lor învoială, în prima zi plecă la vânătoare Vulturul, iar Şarpele rămase acasă, să păzească cele două cuiburi. Seara, Vultanul se întoarse cu un taur sălbatic în gheare. Prada fu împărţită frăţeşte, aşa că Şarpele şi puii săi se putură ospăta din belşug.

A doua zi, Şarpele porni după pradă şi Vulturul rămase de strajă în vârful ulmului. Spre amiază, Şarpele aduse o gazelă. Vulturul şi puii lui prânziră alături de prietenii lor.

A treia zi, Vulturul se întoarse din raitele lui cu un berbec. Masa fu la fel de îmbelşugată pentru toţi. Nu se ivi nici o pricină de neînţelegere.

Nu trecu mult şi vulturaşii se făcură mari, începând să zboare în jurul cuibului. Ghearele lor erau destul de ascuţite, nu numai să sfâşie prada, ci şi să-i apere de orice musafir nepoftit.

În mintea Vulturului încolţi atunci un gând viclean. El îşi spuse într-o zi cu glas tare:

– Acum puii mei au crescut mari şi nu mai au nevoie să fie păziţi de Şarpe, câtă vreme sunt plecat de acasă. M-am săturat să tot împart prada bogată pe care o aduc eu cu ceea ce adună el, cu chiu cu vai, de ici şi de colo. Puii lui s-au lungit şi lăţit de pe urma hartanelor primite din ghearele mele. Îmi lasă gura apa după carnea lor fragedă. Mâine, când se duce vecinul la vânat, am să-i momesc odraslele şi le voi înghiţi până la unul. Şarpele n-o să mă bănuiască tocmai pe mine!

Cel mai mic dintre puii de vultur era mai isteţ şi mai chibzuit decât toţi fraţii lui. Auzind vorbele părintelui său, îl mustră cu asprime:

– Să nu faci una ca asta, tată! Altfel vei atrage pacostea asupra capului tău şi al nostru. Şamaş are o plasă ţesută din fire nevăzute şi în ea cade oricine încalcă legile lui, înfăptuind o fărădelege. Săgeata dreptăţii nu iartă pe nimeni!

Dar Vulturul se făcu a nu auzi cuvântarea lui prâslea şi a doua zi pândi clipa când megieşul se îndepărtase bine de cuibul său. Se coborî la rădăcina copacului. Pricepu că nu se poate strecura în gaura de şarpe. Dacă ar fi scormonit, urma ghearelor l-ar fi dat de gol. Aduse un ciolan pe care mai atârna puţină carne şi începu să strige cu glas mieros:

– Veniţi, pui iubiţi ai prietenului meu, să împărţim prada, căci am găsit ceva prin apropiere!

Atraşi de mirosul cărnii, puii Şarpelui se iviră de îndată din ascunzişul lor şi Vulturul îi înfulecă până la unul. Apoi se întoarse sătul în vârful ulmului şi trase un pui de somn.

Pe la amiază numai iată că se iveşte şi Şarpele, târându-şi prada. Se grăbi să-şi strige odraslele, dar nici unul nu-şi scoase capul din cuib. Asta îl puse pe gânduri. Îşi părăsi vânatul adus cu trudă şi porni în căutarea puilor, spunându-şi: „Să ştii că un vrăjmaş a pătruns în cuibul meu şi că au intrat în pământ, aşa cum i-am învăţat eu!“ Scotoci şi scormoni pretutindeni: parcă îi înghiţise ţărâna! Plin de colb şi îndurerat peste măsura, şarpele strigă:

– Spune-mi, pământule, martor al jurământului nostru, aşa-i că Vulturul a călcat învoiala, mâncându-mi copiii? Dacă am dreptate, fă ca ochii mei să se umple de lacrimi!

Simţi pentru prima dată picuri de rouă fierbinte prelingându-i-se pe bot. Cu aceste lacrimi în ochi, sărmana făptură se înfăţişă lui Şamaş şi-i povesti tot ce i se întâmplase. Ceru pedepsirea Vulturului care se legăna nepăsător în slava cerului, stând cocoţat în vârful ulmului înalt. Soarele se înduioşă de suferinţa Şarpelui şi-l învăţă cum să se răzbune. Iar cel păcălit amarnic de Vultan se arătă şi mai viclean...

Se târî la poalele unui deal şi acolo află un bivol răpus de săgeţile lui Şamaş. Se vârî în leşul care abia

se răcise şi se puse la pândă. Păsările de pradă se năpustiră asupra stârvului. Din vârful copacului, Vulturul văzu zborul lor rotit şi pricepu că-i rost de niscaiva bunătăţi:

– Mă duc după o ciozvârtă de bivol. Simt cum mă înghioldeşte foamea!

Dar vulturaşul cel mic încercă din nou să-l împiedice, sfătuindu-l cu înţelepciune:

– Să nu cumva să te duci, tată! Poate că în hoitul bivolului s-a ascuns Şarpele.

Nici de astă dată Vulturul nu ascultă sfatul lui prâslea şi, cât ai bate din palme, se năpusti asupra prăzii, sfâşiind-o cu ghearele şi cu ciocul, în căutarea bucăţilor mai ademenitoare. Şi cum cotrobăia el hulpav prin mărunţaiele bivolului, îi dezveli coastele sub care pândea Şarpele. Acesta se încolăci repede în jurul Vulturului.

– Cruţă-mi viaţa, începu să strige pasărea încolţită, şi te voi încărca de daruri ca pe un mire bogat!

Dar Şarpele nu se învoi, spunând:

– Nu pot încălca porunca lui Şamaş care te-a prins în plasa lui. Ea nu iartă pe nici unul dintre ticăloşii de pe faţa pământului!

Apoi smulse ghearele, frânse aripile semeţe ale Vulturului, jumulindu-le de pene, şi-l zvârli într-o groapă fără fund, să moară de foame şi de sete.

Trufaşa pasăre de pradă zăcu multe zile în umilitoarea-i temniţă, simţindu-se tot mai firavă şi mai

sleită de puteri. În cele din urmă, strigă lui Şamaş următoarele cuvinte deznădăjduite:

– Destul am răbdat de foame şi de sete în hruba mea, ispăşindu-mi nelegiuirea. De ce vrei să laşi să piară în fundul unei gropi întunecoase tocmai pasărea care îţi este cea mai apropiată? Scoate-mă de aici şi voi îndeplini orice îmi vei porunci. Sau lasă-mă să mai văd încă o dată lumina ta, înainte de a-mi da sfârşitul!

Soarele răspunse Vulturului:

– Tu ai încălcat jurământul prieteniei. Eu nu mă pot apropia de făptura ta mânjită de sângele puilor tovarăşului tău. Dar nu te voi lăsa să pieri, întrucât ţi-ai ispăşit în parte pedeapsa. Îţi voi trimite un om care te va scoate din fundul gropii şi te va înzdrăveni. Îl vei duce pe spinarea ta până în slava cerului, unde va voi el!

În vremea aceea, oamenii care scăpaseră de potopul ce bântuise pământul înălţaseră aproape de apa Eufratului cetatea sumeriană a Kişului. Le lipsea însă un cârmuitor. Cel mai destoinic, mai înţelept şi mai puternic om era păstorul Etana. Sorţii căzură asupra lui şi iată-l pe păstorul de altă dată păstorind o cetate...

Etana primi o soţie de neam mare şi se dovedi un rege priceput. Dar în clipa în care se dezlănţuise potopul, zeii smulseseră pământului iarba rodniciei, ascunzând-o.

Din această pricină, ogoarele erau fără rod, vitele sterpe, iar mamele nu mai năşteau copii. Pe câmp nu creştea decât pir, la care nu se uitau nici oile hămesite. Ploaia nu

mai cădea nici ea. Turmele se prăpădeau pe islazuri de foame şi de sete. Oamenii erau siliţi să roadă scoarţa sau rădăcinile copacilor. Etana însuşi nu avea nici un urmaş şi în jurul lui supuşii se împuţinau văzând cu ochii.

Cineva trebuia să afle iarba rodniciei. Dar nimeni nu ştia unde o ascunseseră zeii: în fundul pământului, în adâncul mării sau în slava cerului?

Atunci Etana ceru ajutorul lui Şamaş, singurul zeu care era martorul zilnic al suferinţelor omeneşti. Hotărât să-l ajute, fără ştirea celorlalţi stăpânitori ai cerului, Soarele îl îndrumă pe inimosul rege spre groapa în care zăcea Vulturul. Acesta îi spuse:

– Cum de umbli pe aici, unde nici păsările nu zboară, nici fiarele nu colindă?

– Pe tine te caut, ca să-mi ajuţi să aflu iarba rodniciei. Doar tu poţi şti unde dau de ea! răspunse Etana.

– Te-oi ajuta să afli ceea ce cauţi, dacă mă vei scoate din groapa aceasta!

Văzându-l atât de slăbit, Etana prinse o pasăre şi o aruncă Vulturului. El o înghiţi cu pene cu tot. Apoi omul încercă să umple fundul gropii, zvârlind într-însa nisip şi nuiele. Prizonierul începu să se străvadă din întunericul gropii. Eliberatorul lui zvârli o plasă de care Vultanul nu se putu agăţa, atâta era de nevolnic şi de istovit. Atunci craiul întinse o creangă lungă spre fundul hrubei şi, sprijinit de ea, apucă Vultanul de o aripă şi-l trase cu chiu cu vai la lumina zilei.

– Cum de-ai ajuns aici şi cine te-a adus în starea asta jalnică? îl întrebă apoi Etana.

Primi următoarea deslușire:

– Așa cum tu eşti regele oamenilor şi al pământului întins, tot astfel sunt şi eu regele vulturilor şi al cerului nemărginit. Nimeni nu poate zbura mai sus decât mine. Într-o zi m-am avântat în slava cerului şi am ajuns la zidul care împrejmuie palatul lui Anú, stăpânul văzduhului. Cu un descântec numai de mine ştiut, am deschis porţile şi am ajuns la palatul lui Enlil, stăpânul vulturilor. Rând pe rând, am trecut de meterezele lui Enki, stăpânul apelor, Sin, stăpânul lunii, Şamaş, stăpânul soarelui şi Adad, mai-marele peste fulgere. În cele din urmă am ajuns în al şaptelea cer şi acolo am zărit iarba rodniciei, ascunsă sub tronul lui Iştar, zeiţa dragostei. Dar leii din preajma ei s-au năpustit asupra mea, mi-au smuls penele şi mi-au frânt aripile, astfel că m-am prăbuşit în groapa în care m-ai găsit. Dacă mă voi înzdrăveni cu ajutorul tău, vom urca împreună până în al şaptelea cer şi vom smulge iarba rodniciei de sub tronul zeiţei!

Etana îndreptă aripile Vulturului, înfipse în ele pene de împrumut şi îi făuri nişte gheare de aramă. Timp de nouă luni hrăni pasărea cu carne de taur sălbatic.

Când se simţi iar în puterile sale, Vulturul spuse lui Etana:

– Culcă-te cu pieptul pe spinarea mea, prinde-te zdravăn cu mâinile de capătul aripilor şi lipeşte-ţi

pulpele tale de coastele mele. De-acum nu ne vom mai opri din zbor până în cerul cel mai de sus!

După vreo două ore de zbor, Vulturul îl întrebă pe rege:

– Aruncă-ţi privirea spre pământ şi spune-mi ce vezi, prietene?

– Zăresc un munte învăluit în ceaţă, iar marea cu plete cărunte parcă-i o cascadă îndepărtată, răspunse Etana.

Peste alte două ore de zbor, aceeaşi întrebare:

– Pământul seamănă acum cu o pădure, iar marea cu un lac de munte!

După alte două ore de zbor, Vulturul îi ceru să privească încă o dată în jos.

– Pământul este aidoma unei ţarini, iar marea asemeni unui eleşteu dintr-o grădină.

Vulturul simţi că trupul i se îngreuiază, iar Etana fu cuprins de moleşeală. Avu totuşi curajul să privească în jos şi spuse Vultanului că pământul este ca o colibă iar marea ca un havuz. După un alt răstimp, pământul aducea cu o lipie, iar marea începea toată într-un coşuleţ de pâine. Când privi ultima dată în urmă, nu mai văzu nimic. Aripile Vulturului vâsleau buimace, iar Etana simţea ca nu se mai putea ţine pe spinarea păsării: parcă o mână îi trăgea îndărăt! Şi dacă n-ar fi fost Şamaş care să-i ajute, de bună seamă că amândoi s-ar fi prăbuşit.

Trecură cu bine de cele şase porţi şi într-un târziu ajunseră la palatul zeiţei. Spre norocul lor, Şamaş o îndepărtase pe Iştar de-acasă. Penele Vulturului căpătară o strălucire orbitoare şi o tărie de diamant. Leii fură orbiţi de aripile zburătoarei şi ghearele ei de aramă îi goni de lângă tronul zeiţei. În clipa în care Etana înşfăcă iarba rodniciei, Iştar scoase un strigăt şi regele împreună cu Vulturul se prăbuşiră spre pământ. Etana se ţinea de pintenii Vultanului care îşi desfăcu aripile ca să nu se prăvălească asemenea unui bolovan.

Cu iarba rodniciei în mână, Etana desluşea cum pământul şi marea se apropiau de ei, devenind din ce în ce mai mari. Când ajunseră în dreptul norilor, regele văzu că zeii închiseseră cu zăvorul poarta ploilor. În cădere, Etana se agăţă de zăvor şi îl deschise, slobozind norii pecetluiţi după terminarea potopului.

Amândoi se prăbuşiră în mare, dar ajunseră cu bine la mal. Astfel puse regele capăt secetei şi lipsei de rodnicie din ţara sa. Cârmui cu înţelepciune cetatea Kişului vreme de 1.560 de ani. Când se stinse din viaţă, pe tron urcă fiul său, Balih, care domni doar 410 ani. Amintirea faptei tatălui său mai dăinuie până în zilele noastre...

Uriaşul de piatră

LA RĂSĂRIT de bogata cetate a Troiei, mult înainte de izbucnirea războiului cântat de aedul nemuritor Homer, se întindea puternicul regat al hittiţilor. Cărţile lor de lut, dezgropate în zilele noastre, ne-au păstrat ciudata poveste a unui uriaş făurit numai şi numai din piatră, care ar fi ameninţat să surpe palatele văzduhului...

*

Anù a devenit stăpânul cerului după ce a detronat pe înaintaşul său, Alalù, alungându-l pe pământ. Vreme de nouă ani, a huzurit, ascultat orbeşte de credinciosul său sfetnic, Cumarbi. Nemaiputând răbda toanele lui Anù, în al zecelea an Cumarbi i s-a împotrivit şi l-a poftit la luptă dreaptă pe asupritorul său stăpân. Sfetnicul a biruit, aşa că nevolnicul rege şi-a luat tălpăşiţa din cer, urmat doar de soţia lui. Au trebuit să se mulţumească cu o peşteră pământeană. Fosta crăiasă a văzduhului născu aici pe Tesup, stăpânitorul furtunilor. El urma să fie răzbunătorul părinţilor săi. Copilul creştea într-o săptămână cât alţii într-un an.

Curând se făcu un voinic în stare să se războiască singur cu o armată întreagă. Îşi făuri mai întâi o locuinţă falnică şi îi dădu numele de Cummi. Aici îşi mută el părinţii. Apoi înhămă la carul său doi tauri, unul cu coarne şi copite de argint, numit Zorilă, altul cu coarne şi copite de aramă, numit Murgilă.

Văzându-i că se temeau să pornească împotriva lui Cumarbi, Tesup îi lovi cu biciul său a cărui pleasnă răsuna ca un tunet. Când carul se puse în mişcare, voinicul îşi umflă pieptul şi începu să sufle din răsputeri. Stâncile şi copacii dezrădăcinaţi zburau ca nişte pietricele sau ca nişte crengi uscate. Urcau de-a lungul spinării munţilor înalţi şi împroşcau văzduhul cu o furie neistovită. Vânturile hăuleau sălbatic şi fulgerele spintecau norii de colb, care învăluiau palatul lui Cumarbi. Niciun locuitor al văzduhului nu cuteza să-şi părăsească lăcaşul şi să-l ajute pe Cumarbi. Plin de răni, cu pletele pârjolite de fulgere şi cu ochii orbiţi de licărirea lor, el bătu în retragere şi părăsi cerul. Astfel îşi redobândi Anù tronul, cu ajutorul fiului său. Tesup deveni mâna dreaptă şi urmaşul lui la domnie.

Cumarbi colindă multă vreme pământul, lecuindu-şi singur rănile dobândite în luptă. Nu se socotea înfrânt. Îşi făurea tot felul de planuri, care mai de care mai cumplite. Într-o zi îl întâlni pe Impaluri, credinciosul sfetnic al craiului mărilor, şi-i zise:

– Poftește-l de îndată pe stăpânul tău la mine, întrucât am să-i spun ceva!

Cârmuitorul mărilor se sperie primind această solie nedorită. Lesne ar fi putut să creadă Cumarbi că a trecut de partea vrăjmaşilor lui. De aceea îi porunci lui Impaluri:

– Du-te şi spune celui care m-a poftit că nu are de ce să-mi poarte dușmănie. I-am rămas la fel de bun prieten ca şi până acum. M-aş bucura însă ca el să fie oaspetele palatului meu. Îl voi găzdui îmbiindu-l cu cele mai alese bucate şi cu cele mai inimoase cuvinte.

Cumarbi se înfăţişă de îndată la ospăţul craiului mărilor. Cei mai gustoşi peşti şi cele mai dulci fructe care se coc pe malurile împărăţiei apelor se adunaseră în stive pe masa lor. Vinul tălăzuia în cupele uriaşe. Când petrecerea era în toi şi buna-înţelegere domnea între gazdă şi oaspete, ultimul îşi spuse păsul:

– Dacă-mi eşti atât de prieten, precum m-ai încredinţat, învaţă-mă cum pot să-l birui pe Tesup, cel care l-a reîntronat pe Anù, gonindu-mă pe pământ!

Craiul marii îşi mângâie barba, rămânând multă vreme tăcut şi gânditor. Ochii lui scăpărară dintr-o dată o licărire vicleană:

– Du-te la craiul munţilor şi cere-i fata! Trupu-i este cioplit din stâncă, ochii ei par două lacuri adânci, pletele sale au asprimea ţurţurilor din peşteră. Un colan făcut din pietre preţioase îi împodobeşte gâtul. Va fi mamă doar o singură dată şi va avea u copil de piatră. De cum ţi se va naşte feciorul, du-l într-ascuns

în străfundul apelor mele şi aşază-l pe umărul drept al lui Upelluri, namila care duce în spinare pământul şi cerul! Fiul tău va creşte întruna până ce creştetul lui de crememe va izbi temeliile cerului. Zeii se vor prăbuşi de pe tronurile lor şi vor veni să îngenuncheze înaintea ta, redându-ţi sceptrul şi cerşindu-ţi iertarea. Fulgerele lui Tesup se vor dovedi pentru prima oară nişte jucării neputincioase...

Cumarbi mulţumi pentru sfatul primit şi a doua zi trimise pe solul său, Mukisanu, la craiul munţilor, să-i ceară fiica de soţie. Îl încărcă cu daruri bogate. Părintele se învoi să-şi mărite fata, ba îi dădu şi o zestre bogată, cum se cuvine unei odrasle crăieşti. Nu trecu mult şi soţia lui Cumarbi născu un copil dolofan şi zdravăn ca un bolovan. Avea înfăţişare omenească, dar făptura sa era numai şi numai din piatră. Ursitoarele luară copilul din leagăn şi, mai înainte de a-i hotărî soarta, îl duseră la Cumarbi, aşezându-l pe genunchii lui. Tatăl scoase un chiot de bucurie când îşi văzu feciorul şi îl ridică până în slava cerului. Apoi îl legănă în braţe, murmurându-i următorul cântec de leagăn:

Fiule, tu să-mi creşti mare!
Urcă-ţi umerii spre zare,
Sparge norii şi cu palma
Zeii măturică-i de-a valma.
Ca din cuiburi spulberate
Păsările speriate!

În vremea asta, copilul întinse mâna către un ulcior de pământ aşezat pe masa de alături şi, dându-i un brânci, îl trânti la pământ. Cumarbi se înveseli văzând prima ispravă a feciorului său: era un semn bun! De aceea îşi încheie cântecul astfel:

Împlinindu-mi vechiul gând,
Tu îi vei zvârli pe rând
Şi în ţăndări vei schimba
Zeii care-i vei afla –
Ca ulciorul pe podea!

Apoi îl privi drăgăstos şi îi zise:

– Fiul meu, trebuie să-ţi dau un nume. Îţi voi spune Ullicummi. În viitor, când oamenii vor auzi numele tău, îşi vor aminti de Cummi, locuinţa pământeană a craiului furtunilor, povestindu-şi unul altuia cum ai spulberat-o tu ca pe un muşuroi de cârtiţă.

Ursitoarele încuviinţară soarta pe care Cumarbi i-o menise fiului său, dar numai în parte, şi se retraseră să se sfătuiască între ele, pentru ca să nu-l supere pe mâniosul părinte al neobişnuitului copil.

Cumarbi trimise apoi pe Impaluri să cheme zânele care veghează la creştetul tuturor pruncilor, călăuzindu-le primii paşi în lume. Când acestea se arătară, fericitul părinte le spuse:

– O, fecioarelor, duceţi-mi copilul până în străfundul mării şi puneţi-l pe umărul drept al lui Upelluri.

Fie ca trupul să i se înalţe ca un stâlp de cremene care atinge pragul cerului!

Zânele înmărmuriră văzând copilul de piatră: aşa ceva nu mai pomeniseră de când erau ele! Se temură să încalce porunca lui Cumarbi. Dar mai înainte de a-l coborî în străfundul noianului, ele arătară pruncul lui Enlil:

– Nu e un copil obişnuit, spuse acesta. E un monstru născut de soţia lui Cumarbi pentru a-l înfrunta pe Tesup, craiul furtunilor! Coborâţi-l în bezna apelor adânci!

Şi zânele aşezară pruncul de piatră pe umărul drept al namilei care sprijinea cerul şi pământul. Upelluri nu băgă de seamă nimic. Copilul de cremene începu să crească nespus de repede. În două săptămâni talazurile îi mângâiau umerii, iar într-o lună tot ele îi spălau genunchii. După câteva zile, Soarele, care tocmai se urcase pe cel mai semeţ pisc al munţilor Siriei, se opri o clipă să răsufle şi să privească nesfârşita întindere de ape de la poalele stâncilor. Deodată i se înfăţişă ceva nemaivăzut: din mijlocul apelor se înălţa un stâlp de piatră, care creştea şi creştea, apropiindu-se ameninţător de bolta cerului. Fără să mai zăbovească o clipă, Soarele o porni în goană spre palatul lui Tesup. Ajunse la ţintă sleit de oboseală şi gâfâind. Craiul furtunilor porunci scutierului său, Tasminu, să-l îmbie cu mâncăruri şi băuturi alese. Dar Soarele nici nu vru să audă de aşa ceva. Cu răsuflarea tăiată povesti pe scurt ceea ce i-a fost dat să zărească. În palatul fratelui său

Tesup se afla şi zeiţa frumuseţii şi a iubirii, Iştar. Curioasă să vadă şi ea năzdrăvana arătare, ceru să-i însoţească până în vârful muntelui. Tesup şi Soarele se învoiră. La vederea Uriaşului de piatră, dezlănţuitorul furtunilor păli şi strigă:

– Vai nouă, suntem pierduţi! Cine se va putea măsura cu acest monstru?

Lacrimi de deznădejde îi stropiră obrazul. Chipeşa lui soră rămase însă liniştită şi zise:

– Nu te teme, frate, că-i vin eu de hac! Uriaşul acesta o fi el mare, dar puţină minte are. Şi apoi înţeleptul Eia ne-a învăţat:

Dacă piatra naşte-n vatră,
Face doar un prunc de piatră.
Dar nu-i pricină de tângă:
Stânca-i mută şi nătângă.
Lesne va s-o dovedească
Viclenia femeiască!

Iştar se întoarse la palatul ei şi îşi puse straiele cele mai strălucitoare. Apoi coborî pe malul mării. Aici începu să cânte şi să joace, izbind talerele unui chimval. Marea porni să clocotească de mânie şi un talaz se sfărâmă chiar la picioarele zeiţei. Din vuietul cumplit a apelor ea desluşi următoarele vorbe:

Nu-ţi irosi măiastra ta cântare,
Căci piatra-i mută şi ureche n-are!

Ascunde frumuseţea ta vicleană,
Căci n-are ochi nepăsătoarea stană!

Iştar înţelese că vraja glasului şi a frumuseţii de zeiţă nu pot înrobi Uriaşul de piatră. Se întoarse dezamăgită la fraţii ei, care o aşteptau în vârful muntelui. De acolo tustrei porniră abătuţi spre palatele lor falnice, ameninţate să ajungă nişte ruine jalnice.

Frica pusese stăpânire şi pe ceilalţi locuitori ai văzduhului. Tesup îi află pe toţi adunaţi să se sfătuiască ce este de făcut pentru a înlătura primejdia. Craiul furtunilor le strigă:

– Lăsaţi vorbele şi puneţi mâna pe arme! Va fi un război cum încă nu s-a mai văzut nici în cer, nici pe pământ. Sloboziţi-mi vânturile din peşterile care le slujesc drept temniţă! Înjugaţi la calul meu pe Zorilă şi pe Murgilă! Dacă nu-l doborâm chiar acum pe Uriaşul de piatră, ne va surpa el pe noi!

Când totul fu gata, Tesup pocni din biciul tunetelor şi oastea porni într-un iureş nestăvilit. Haita vânturilor sfârtecă urlând paşnicele turme ale norilor. Apoi se năpusti asupra vrăjmaşului, căznindu-se să-l doboare. Dar în loc să-şi unească puterile şi să-l izbească dintr-o latură, vânturile împingeau din toate părţile deodată şi mai rău se încurcau.

Atunci comandantul oştirii le porunci să sufle numai dinspre răsărit. Uriaşul de piatră nici nu s-a sinchisit. Apoi vânturile încercară să biruie, opintindu-se dinspre

apus. Dar nici aşa nu l-au răpus. Hai să sufle şi dinspre miazăzi: un munte e mai lesne de clintit! Năvăliră şi dinspre miazănoapte, icnind amarnic. Zadarnic! Tesup le sări în ajutor dezlănţuind fulgere şi ploi în creştetul uriaşului. Cremenea se înroşea, apa o spăla, iar vrăjmaşul se călea şi întruna creştea. Coarnele şi copitele taurilor se tociseră izbind în piatra încăpăţânată. Suliţele şi săbiile lăsară duşmanului pe frunte sau pe gură o biată scrijelitură! Între timp, Hebat, soţia lui Tesup, stătea dârdâind în palatul ei şi aştepta sfârşitul luptei. Dintr-o dată văzduhul începu să se clatine din temelii. Parcă cineva ar fi zgâlţâit pardoseala pe dedesubt, gata-gata să surpe totul. Crăiasa furtunilor înţelese că lupta e pierdută şi începu să-şi smulgă pletele, simţind c-o pândeşte şi pe ea surghiunul. Se urcă pe meterezele palatului şi-i strigă lui Takiti, sluga cea mai de nădejde pe care o avea:

– Du-te la stăpânul tău şi află ce s-a mai întâmplat!

Takiti se grăbi să îndeplinească porunca crăiesei, dar când să coboare din cer şi să-l afle pe Tesup, Uriaşul de piatră îi şi tăie calea, împiedicându-l să vadă ce se petrece dedesubt. Pe câmpul de luptă vânturile gâfâiau sleite, trăsnetele erau vlăguite şi toate armele zăceau rupte sau tocite. Craiul furtunilor chemă la el pe scutierul său, Tasminu, şi-i spuse amărât:

– Urcă-te în turnul cel mai înalt al văzduhului şi vesteşte-i pe toţi că nu ne-a mai rămas altceva de făcut decât să ne supunem.

Tasminu se căţără pe cel mai înalt turn al zidului care înconjura cetatea zeilor şi începu să răcnească din răsputeri:

– Am fost înfrânţi! Trebuie să ne predăm!

Când pricepu cele strigăte de Tasminu, sărmana Hebat îşi pierdu simţirea. De bună seamă că s-ar fi prăbuşit dincolo de meterezele cerului, dacă Takiti, care făcuse cale întoarsă, nu ar fi prins-o în braţele lui.

Întunericul învăluise auritele palate ale zeilor îngrijoraţi de soarta care-i aştepta a doua zi, când Tesup se reîntoarse cu oastea lui înfrântă.

Într-un târziu, Tasminu spuse craiului furtunilor:

– E drept că Uriaşul de piatră nu poate fi înfrânt în luptă dreaptă. Să ne slujim de răgazul pe care ni-l dă noaptea aceasta şi, mai înainte de a arunca armele în semn de supunere, să încercăm să-l doborâm pe căi ocolite. Hai să mergem chiar acum la palatul lui Eia, zeul înţelepciunii şi al vicleniei. Cercetând cărţile vechi, poate ne va da el un sfat mântuitor.

Tesup găsi îndemnul acesta plin de înţelepciune. Cu noaptea în spinare o porniră amândoi spre Abzuva, oraşul peste care domnea Eia. Zeul se arătă primitor şi săritor, făgăduindu-le o mână de ajutor. Tesup şi Tasminu se întoarseră acasă, în vreme ce Eia se duse la Nippur, oraşul peste care domnea Enlil. Îi povesti despre Uriaşul de piatră cerându-i să pună şi el umărul

la doborârea acestuia. Enlil îşi aminti de copilul de piatră pe care i-l arătaseră nu demult zânele şi spuse:

– Nu te supăra, dar eu nu mă pot măsura cu Ullicummi. Picioarele lui sunt scufundate în apele mării şi creştetul său zgâlţâie temeliile cerului. Ca stăpân al pământului, n-am ce-i face!

Văzând că Enlil se codeşte, Eia coborî voinicește în străfundurile mării. Se opri în dreptul urechii namilei aplecate sub povara pământului şi a văzduhului şi-i spuse cu glas tare:

– Upelluri, tu nu ştii că vicleanul Cumarbi s-a răzvrătit împotriva locuitorilor cerului şi ţi-a pus pe umărul drept un stâlp de piatră care creşte întruna şi acum a început să zgâlţâie temeliile palatului lui Tesup?

Namila clătină din cap şi răspunse:

– Ce-mi pasă mie de certurile voastre, care nu se sfârşesc niciodată! Oricine ar veni stăpân în cer, nu s-ar gândi să-mi uşureze povara. Şi aşa mă socotiţi un nătâng, bun numai să vă duc pe toţi în spinare, ca să huzuriţi în voie. Nici n-am simţit când aţi îngrămădit deasupra mea totul. Habar n-am avut când aţi despărţit cerul de pământ cu ajutorul cuţitului vrăjit. E drept că umărul drept mă cam doare. Dar cum mă supără toate încheieturile, n-am nici o pricină cu Uriaşul de piatră de care-mi tot vorbeşti. Eu şi aşa nu-l văd!

Zeul îi împinse capul spre dreapta, dar Upelluri era aproape orb, aşa că nu desluşi ceva. Văzând că nu e

nimic de făcut, Eia porni de-a dreptul prin apele mării spre palatele văzduhului. Aici chemă la el pe toţi cei care fuseseră de faţă atunci când cerul a fost despărţit de pământ şi află de la ei că cuţitul vrăjit stă ascuns într-un tezaur străvechi. Porţile lui ruginiseră demult şi doar cu ajutorul unui descântec puteau fi deschise. Cu chiu cu vai cineva îşi aminti cuvintele descântecului şi porţile se deschiseră scârţâind. Eia pătrunse în cea mai tainică încăpere şi acolo află ceea ce căuta. Zeul înţelepciunii coborî din nou până la Upelluri şi, adăpostindu-se sub umărul namilei, tăie cu ajutorul cuţitului vrăjit gleznele Uriaşului de piatră.

Ullicummi se clătină pe umerii namilei, apoi se prăbuşi huruind în fundul abisului de ape. Pământul se cutremură, iar talazurile se învolburară, înălţându-se ca în răstimpul celei mai cumplite furtuni. O parte din Uriaşul de piatră s-a prăbuşit pe malul mării, în Galicia, alcătuind un munte care a primit numele de Ullicummi.

Dacă Cumarbi ar fi dăruit fiului său de piatră un strop de minte, zeii din cer ar fi fost înfrânţi. Dar:

Pe-un uriaş de piatră îl poţi învinge lesne,
Căci e sărac cu duhul şi are slabe glezne...

Ochii Adevărului

ODINIOARĂ, când zeii înşişi judecau pricinile ivite pe pământ, Minciună se înfăţişă înaintea dregătorilor dreptăţii pentru a-l pârî pe fratele său, Adevărul.

Cu greu ai fi putut afla pe lume fiinţe mai deosebite decât ei. Adevărul era un bărbat fără cusur: înalt, voinic, cu o fire deschisă şi cu nişte ochi totdeauna plini de blândeţe şi înţelepciune. În schimb, Minciună era mic de statură, pus pe harţă şi cu o căutătură care ascundea numai viclenie şi ură. Ochii fratelui mai mare citeau fără greş în inima întunecată a mezinului, ferindu-se să-l stârnească cu ceva şi căutând să-l facă mai bun şi mai blând. Cu toate acestea, Minciună se hotărî să se descotorosească de el, cu atât mai mult cu cât Adevărul era cel ce urma să moştenească averea părintească.

Dădu, aşadar, fratelui său în păstrare un cuţit mare. Pândi ziua când el era dus de acasă şi, furând cuţitul, îl ascunse undeva. Când ceru Adevărului lucrul încredinţat – ia-l de unde nu-i!

Pârâtul recunoscu că primise cuţitul, dar că nu ştie nici el cum de-a dispărut din locul în care l-a pus. Se lăsă târât în faţa judecăţii celor nouă zei mari ai

Egiptului, hotărât să-l împace pe fratele său după cum se cuvine. Nu ştia sărmanul ce-l aşteaptă...

Iată cum suna pâra ticluită de Minciună:

Un straşnic cuţit am avut
Şi fratele meu l-a pierdut,
Deşi i l-am dat în păstrare.
Era cât o stâncă de mare;
Mânerul întins ca o punte –
Putea să despice un munte.
Iar teacă-i pusesem o peşteră
Nu ştiu lucrătură mai meşteră!
Vădiţi-vă astăzi puterea
Voi, zei, şi răpiţi-i vederea,
Să bâjbâie-n orice ungher,
Să-mi fie la casă uşier!

Când Adevărul ridică ochii spre judecătorii săi, cerând îndulcirea pedepsei, se trezi învăluit de bezna orbirii. Şi astfel, în loc de stăpân, ajunse uşierul casei părinteşti.

În fiecare zi Minciună întâlnea la intrare pe fratele său. Ochii lui, lipsiţi de vedere, îl sfredeleau parcă mai puternic! Chemă atunci la el pe cele două slugi credincioase ale Adevărului şi le porunci:

Duceţi-vă stăpânul în pustie,
Ca leul sau leoaica să-l sfâşie!

Adevărul fu înşfăcat şi dus spre podişul unde colindau cele mai temute fiare ale deşertului. Cu toate că nu vedea locurile pe unde trecea, orbul zise slugilor sale:

De ce mă duceţi voi înspre podiş?
Lăsaţi-mă aici şi, pe furiş,
Jertfească unu-n locul meu un câine,
Iar altul să-mi aducă zilnic pâine!

Prima slugă prinse un câine şi-l jertfi la marginea podişului pustiu, unde colinda leul fioros. Apoi se duse la Minciună şi-i spuse:

Dorinţa ta o ascultară zeii
Pe Adevăr îl sfâşiară leii!

Crezându-l pe cuvânt, Minciună nici gând să-şi ascundă bucuria pe care i-o pricinuia solia!

Cea de a doua slugă se duse la bucătar şi cum îşi primi mâncarea, duse pe ascuns Adevărului bucata de pâine cerută. Câteva zile îşi hrăni astfel stăpânul părăsit la poalele unei coline din marginea oraşului.

Prin apropiere se afla casa unei femei de neam mare, al cărei bărbat murise într-o luptă cu vrăjmaşii faraonului. Slujnicele ei trecură pe lângă colină şi îl văzură pe chipeşul orb părăsit în voia soartei. Stârnită de vorbele lor, stăpâna se duse să-l vadă pe cel năpăstuit. La porunca ei, slugile îl călăuziră la palat. Acolo, sărmanul fu îmbăiat şi îmbrăcat în straie curate, recăpătându-şi înfăţişarea de mai înainte. Pasămite, femeia bogată se

îndrăgosti de Adevăr şi vru să şi-l aleagă de soţ. Dar ştiindu-l fără avere şi fără vedere, îşi tăinui iubirea faţă de rudele sale îngâmfate. Pentru a nu trezi bănuiala nimănui, Adevărul deveni uşierul casei.

După câtăva vreme, femeia de neam mare născu un băiat neasemuit de frumos. Îl trimise de timpuriu la şcoală şi el se arătă foarte destoinic la învăţătură, pe lângă că era cel mai isteţ dintre toţi. Scria fără greşeală şi în toate întrecerile cu colegii săi era întotdeauna primul. De aceea toţi prinseră pică pe el şi începură să strige batjocoritor:

Tărtăcuţă învăţată,
Are mamă, n-are tată!

Mâhnit de aceste cuvinte de ocară, băiatul se duse la maică-sa şi o întrebă cine este tatăl lui. Aceasta îi spuse:

Tatăl tău e orbul care
Şade colo, la intrare!

Atunci băiatul se duse la uşierul palatului, îl aşeză pe scaun şi-l ospătă din belşug, dându-i să bea vin după pofta inimii lui. Apoi îl întrebă:

Cine te-a orbit, doresc să ştiu,
Vreau să te răzbun, fiindcă ţi-s fiu!

Adevărul îi răspunse fără ocol:

Pricina e frate-meu, Minciună
M-a orbit şi-a vrut să mă răpună!

Apoi îi povesti amănunţit cât de viclean şi hain s-a arătat mezinul la judecata zeilor. Băiatul învăţă pe dinafară pâra ticluită de Minciună şi a doua zi se puse pe treabă.

Luă cu el zece pâini, un toiag, o pereche de sandale, un burduf cu vin şi o sabie. Alese din turma mamei sale taurul cel mai falnic şi mai arătos. Puse desaga la spinare şi mână taurul spre imaşul unde păşteau vitele pricăjite ale lui Minciună. Află pe păstorul acestuia şi-i lăsă în seamă toată averea sa, spunând că a venit de departe şi că are o treabă cu un negustor din oraş. Păstorul se învoi să-i îngrijească frumosul taur în schimbul pâinilor şi al sandalelor nou-nouţe.

Taurul rămase două luni în grija păstorului lui Minciună. Acesta veni într-o zi să-şi vadă cireada. Taurul băiatului făcea de ruşine întreaga turmă, atât de gras şi de mare era. Stăpânul bău vin din burduful străinului şi, luând sabia, se duse să înjunghie buhaiul. Zadarnic se împotrivi păstorul, spunând că vita îi fusese lăsată în păstrare de un drumeţ şi că acesta se va întoarce negreşit după ea. Minciună îl linişti:

Taurul acesta nu-i zeiesc,
Doi în locul lui îi dăruiesc!

Doborî apoi frumosul animal, îl prăji pe jăratec şi în câteva zile isprăvi şi carnea, şi vinul din burduf. După care se întoarse ghiftuit la casa lui. Fapta lui

Minciună ajunse la urechile băiatului, care de îndată se înfăţişă la păstorul acestuia, cerându-şi taurul! Mare-i fu mirarea neaflându-l pe imaş. Sluga încercă să-l îmbuneze:

Tauru-l mâncă stăpânul turmei –
Doi îţi dau în schimb, la urma urmei!

Băiatul se răsti la păstor, spunându-i:

Taurul pe care voi l-aţi fript
Nu-i găseşti pereche în Egipt.
Trupul său se înălţa cât munţii,
Norii îi treceau prin dreptul frunţii;
Coarnele, ca două piramide,
Răscoleau nisipurile-aride,
Când căsca un bot de crocodil
El făcea să scadă-ntregul Nil!

Păstorul se minună auzindu-l şi-i răspunse:

Unde ai văzut, drumeţ poznaş,
Taur ca al tău de uriaş?

Dar băiatul îl înşfăcă şi, după ce îl află şi pe Minciună, de îndată îi duse pe-amândoi la judecată. Zeii spuseră păgubaşului:

De când această lume am făcut,
Un taur ca al tău noi n-am văzut!

Atunci băiatul îi întâmpină cu aceste cuvinte:

Dar unde aţi văzut cuţitul care
Avea tăişul cât o stâncă mare,
Mânerul lui întocmai ca o punte –
În stare să despice şi un munte?

Apoi adăugă cu hotărâre:

Sunt fiul Adevărului orbit
Şi pentru răzbunare am venit!

Ştiindu-l pe fratele său sfâşiat de lei, Minciună se grăbi să facă următorul jurământ:

De-l veţi afla pe Adevăr în viaţă ,
Să fie ochii mei cuprinşi de ceaţă
Să bâjbâi pururi prin orice ungher,
La casa lui să mă vedeţi uşier;
Iar cel ce mi-l aduce azi încoace
Să-mi dea pe loc cinci sute de gârbace!

Băiatul aduse de-acasă şi înfăţişă judecătorilor pe vârstnicul său tată. Aceştia îl recunoscură şi, dovedindu-se netemeinicia părei ticluită cândva de Minciună, redară Adevărului vederea. Fratele hain şi viclean primi pedeapsa pe care singur şi-o alesese: cele cinci sute de gârbace cu care îl răsplăti fiul Adevărului şi orbirea, darul judecătorilor înşelaţi de el.

Şi de atunci ochii Adevărului licăresc la fel de sfredelitor ca acum câteva mii de ani...

Insula şarpelui proroc

ULISE, SINDBAD şi Robinson Crusoe au ca străbun îndepărtat pe un oştean necunoscut al faraonului Egiptului de odinioară. Cea mai veche poveste marinărească, aşternută pe un papirus de scribii de acum patru mii de ani, ne duce pe ţărmul Mării Roşii, în portul Tebei...

*

La apropierea corăbiei de ţărm, după ce lunga călătorie spre meleagurile de miazăzi ia sfârşit, cei care îşi revăd patria după o lipsă îndelungată se îmbrăţişează. Toţi îşi reamintesc nenumăratele primejdii înfruntate luni de-a rândul. Un om îmbrăcat în straie de înalt dregător priveşte însă ţărmul cu mâhnire şi teamă, fără a auzi urările de bun-venit ale celor de pe mal...

Cunoştea mânia cumplită a faraonului care îl trimisese spre o ţară îndepărtată cu o poruncă neadusă la îndeplinire. Nenorocul îl pândise pretutindeni şi, cu toate strădaniile sale, se întorcea cu mâinile goale. Vedea privirea încruntată a stăpânului şi se întreba ce soartă îl aşteaptă: surghiunul sau moartea. Înţelegându-i

zbuciumul, se apropie de el unul dintre slujitorii săi mai vârstnici, care îi spuse următoarele vorbe înţelepte:

– Liniştеşte-te, stăpâne, de vreme ce am ajuns cu bine aproape de locul unde se înalţă palatul slăvitului nostru stăpân. Spală-ţi faţa şi mâinile, pune-ţi straiele cele mai frumoase, apoi înfăţişează-te regelui. Vorbeşte-i deschis atunci când vei fi poftit să-i spui prin câte am trecut. Răspunde fără să-ţi pierzi cumpătul şi drămuieşte bine fiecare cuvânt pe care-l vei rosti. Căci limba omului este şi mântuitorul, dar şi osânditorul lui. Caută vorbele blânde, care potolesc mânia regească, fereşte-te de vorbele îndrăzneţe, în stare să ducă pe oricine la moarte.

Şi fiindcă dregătorul îl asculta fără să-l întrerupă, vorbitorul nu se sfii să-i depene o păţanie de-a sa, care se sfârşise până la urmă cu bine. Câţiva dintre cei mai puţin grăbiţi să coboare din corabia care se mai clătina încă pe valuri se adunară în juru-i, dornici să nu scape nici unul din cuvintele rostite de povestitor...

– Văzut-aţi voi vreo corabie lungă de o sută douăzeci de coţi şi lată de patruzeci? Rar mai întâlneşti azi asemenea minunăţie. O sută douăzeci de năieri, floarea întregului Egipt, atâţi am fost la începutul călătoriei. Priveam marea aşa cum priveşti pământul. Ne uitam la cer aşa cum te uiţi la acoperişul unui templu nespus de înalt. Inima noastă era mai neînfricată decât inima leilor care înfruntă pustiul. Presimţeam

orice furtună cu mult înainte de izbucnirea ei, preziceam orice dezlănţuire a vânturilor mai înainte de a porni cea dintâi adiere. Călătoream spre miazănoapte, către minele de aramă ale regelui din peninsula Sinai. Tocmai când eram în largul mării, vânturile ne-au împins corabia departe, spre ţinuturile de miazăzi, şi asupra capetelor noastre se abătu o furtună cumplită. Un val înalt de opt coţi ne spulberă corabia şi toţi pieriră până la unul. Singur eu m-am pomenit aruncat pe-o scândură şi marea m-a lăsat într-un târziu pe ţărmul unei insule necunoscute.

Am petrecut trei zile într-o singurătate deplină, neavând alt tovarăş decât inima mea, care-i plângea pe cei înghiţiţi de noian. Noaptea dormeam în scorbura copacilor, ziua mă tupilam în umbra lor. Nu duceam lipsă de nimic. Am aflat prin împrejurimi smochine, struguri, pere minunate la gust, fructe de sicomor[1] şi pepeni sălbatici. Pescuiam peşti şi prindeam păsări cu mâna, nici o vieţuitoare nu fugea din calea mea. De fiecare dată mă întorceam încărcat ca o albină. Mi-am adunat la un loc proviziile şi am săpat o groapă. Apoi am aprins focul cu ajutorul unui lemn uscat pe care l-am frecat, până a început să fumege. Mă pregăteam să aduc o jertfă de mulţumire zeilor, fără să bănuiesc ce mă mai aşteaptă.

[1] Copac exotic uriaş, cu fructe asemănătoare cu smochinele.

Deodată am auzit o detunătură şi am crezut că era un val puternic sfărâmat de stânci. Dar marea era liniştită. Arborii au început să trosnească. Întregul ţărm se zguduia ca sub o povară neobişnuită. M-am trântit la pământ şi mi-am acoperit faţa cu mâinile. Când le-am înlăturat, am zărit cu groază în iarbă un şarpe lung de treizeci de coţi, dintre care doi coţi măsura numai alba-i barbă. Dihania avea solzi de aur şi sprâncene de lazulit şi se târa spre mine necontenit. Având în spate nesfârşita mare, nu întrezăream nici o scăpare. Mai bine m-ar fi înghiţit şi pe mine noianul, decât să-i umplu acestei arătări burduhanul! Am rămas trântit pe burtă şi mi-am căinat viaţa prea scurtă. Întindeam mâinile înainte, cerând îndurarea fierbinte. Dar şarpele se opri în faţă-mi şi cu grai omenesc îmi grăi:

Cine te-a adus aici, străine,
Pe această insulă, la mine?
Dacă simt cumva că ai minţit,
Vei pieri în flăcări, negreşit!

Când am aflat că voi muri pe rug, n-am putut o vorbă să mai îndrug. Atunci şarpele m-a înhăţat şi, legănându-mă în botul lui, am ajuns mai mult mort decât viu în peştera-i cu pragul argintiu. Când m-a lăsat pe podeaua pardosită cu peruzele, întreg şi nevătămat, am prins puţin curaj. M-am trântit ca un sclav în faţa stăpânului său şi, când mi-a pus aceeaşi întrebare, i-am

povestit trista mea pățanie. Supă ce mi-am depănat toate peripețiile, șarpele mi-a zis cu blândețe:

O, nu te teme, omule sărman!
De vreme ce scăpat-ai de noian
În peșteră la mine ajungând,
Acasă ai să mi te-ntorci curând!

Apoi îmi povesti că voi petrece patru luni încheiate pe insulă, după care va veni o corabie egipteană cu năieri cunoscuți de mine și ei mă vor duce acasă. Îmi voi îmbrățișa soția și copiii și voi muri la adânci bătrânețe pe meleagul strămoșilor mei.

Ferice-i cel ce poate să-și povestească chinurile îndurate când toate câte-a suferit au luat sfârșit! Spre a-mi mângâia durerea pierderii tuturor tovarășilor mei, primitorul șarpe îmi zugrăvi împrejurarea tristă în care a rămas fără cei șaptezeci de frați, surori, veri și copii ai săi.

Într-o noapte, în timp ce el era plecat, pe insulă se prăbușise o stea în flăcări și toți semenii lui arseseră până la unul. Când s-a întors acasă, n-a găsit decât șaptezeci de trupuri înnegrite de văpăi. I-a îngropat cu cinste și i-a plâns pe fiecare în parte. Din sfărâmăturile stelei prăbușite s-a înfiripat o fată de o rară frumusețe, care a rămas pe insulă, îngrijindu-l până ce jarul suferinței lui pricinuite de pierderea îndurată s-a stins cu desăvârșire. Într-un miez de noapte a trecut pe deasupra peșterii o stea cu coadă și fata l-a părăsit pentru a putea

lua locul stelei care se prăbușise prin puterea unui vrăjitor. Dacă n-ar fi fost fata cea mărinimoasă, poate că s-ar fi stins și el! Dar a rămas în viață spre a face bine celor care au avut de îndurat, asemenea lui...

Nici o corabie nu poposise încă pe această insulă. Prima urma să sosească tocmai peste patru luni. De aceea s-a arătat șarpele atât de nedumerit, întâlnindu-mă pe mal.

N-am știut cum să-mi mai arăt recunoștința. M-am înclinat înaintea lui până la pământ și i-am promis că îi voi aduce acasă tauri și păsări drept jertfă și că mă voi întoarce cu o corabie încărcată cu daruri scumpe: mirodenii, balsamuri, smirnă și tămâie. Îl voi cinsti ca pe un zeu care sare în ajutorul oamenilor sărmani într-un ținut cu totul și cu totul necunoscut. Șarpele însă mi-a zis:

Nu-s zeu – sub chipul meu atât de crunt
Se-ascunde însuși regele din Punt[1].
Ce daruri să-mi aducă egiptenii
Când țara mea-i bogată-n mirodenii?!

Și, într-adevăr, de pe insulă nu lipsea nimic. Erau numeroși arbori cu rășină plăcut mirositoare. Peștera gazdei mele era ticsită cu comori: saci cu tot felul de

[1] Țară menționată de izvoarele antice, situată, probabil, pe litoralul Somaliei și al Eritreei, cu care vechii egiptenii au avut legături întâmplătoare.

mirodenii, grămezi de aur şi argint. Stâlpii peşterii erau acoperiţi cu peruzele.

În ziua când împlinisem patru luni de când mă aflam pe insula şarpelui proroc, am ieşit dis-de-dimineaţă din peşteră şi m-am căţărat în pomul cel mai înalt de pe mal. Am văzut pe la prânz o corabie. Punându-mi mâna streaşină la ochi, am deslușit curând că erau corăbieri veniţi din Egipt. Pe unii dintre ei îi cunoşteam. Când oamenii s-au apropiat de mal, am ieşit în întâmpinarea lor, strigându-i pe câţiva pe nume. Toţi s-au bucurat văzându-mă, căci mă credeau mort de multă vreme.

M-am întors la peşteră, să-i aduc vestea şarpelui, dar el mi-a luat-o înainte, urându-mi drum bun şi dăruindu-mi saci cu smirnă, tămâie şi piper. Am mai primit colţi de elefant, ogari şi maimuţe la fel de mari ca şi oamenii.

Am dus toate aceste preţioase daruri pe ţărm şi cunoscuţii mei le încărcară pe corabie. M-am întors din nou la peşteră să-mi iau rămas bun de la gazda mea, care nu se arătase, pentru a nu-mi speria prietenii. M-am înclinat din nou până la pământ, mulţumindu-i pentru toate cele făcute pentru mine, iar şarpele îmi zise:

Acasă să te-ntorci fără zăbavă
Şi în oraşul tău tu adu-mi slavă!
Doar dup-a două lună de plutire

Voi veţi trăi şi clipa de sosire.
Corabia cum s-a desprins de maluri
Şi insula îmi va pieri în valuri...

Prezicerile şarpelui se îndepliniră şi de data asta. Nici nu ne-am îndepărtat bine de ea şi insula începu să se scufunde în apele mării, fapt care i-a uimit pe prietenii mei. Le-am spus că vom sosi acasă după două luni şi ei au râs de mine. Dar după aceea mi-au dat dreptate. Am plutit, aşadar, spre miazănoapte şi la ziua prorocită ne aflam în portul Tebei. Am fost adus înaintea faraonului, căruia i-am înmânat darurile Şarpelui şi am ajuns oştean în garda slăvitului stăpân. Precum vezi, încheie povestitorul, un rău poate fi spre bine. Învaţă din necazurile mele şi povesteşte-i faraonului întâmplarea mea, poate îţi va sluji!

Dar înaltul dregător dădu din cap neîncrezător.

– Zadarnic, prietene! Cine mai dă apă-n zori vreodată unei păsări ce va fi tăiată?

El ştia că nu avusese norocul să întâlnească Şarpele mărinimos şi nici nu adusese daruri care să înduplece inima faraonului. Totuşi, după cele auzite, înţelese să înfrunte primejdia cu fruntea sus, aşa cum făcuse înţeleptul oştean care-l însoţise cu credinţă, povestindu-i păţania lui minunată.

Ursita fiului de faraon

A FOST ODATĂ, în ţara piramidelor, un faraon din cale-afară de mâhnit că nu avea nici un urmaş. Şi s-a ploconit acest faraon pe la templele tuturor zeilor până ce, în sfârşit, soţia lui i-a născut feciorul mult dorit.

Numai că, de îndată ce şi-a văzut visul cu ochii, marea lui bucurie i-a fost întunecată de o prevestire rea. La creştetul copilului s-au înfiinţat şapte femei tinere şi frumoase, cu faţa rumenă şi cu urechi de juncă. Erau cele şapte Hathor, ursitoarele, care, chipurile, hotărau soarta fiecărui copil egiptean din vremurile străvechi. Fie că meneau noului-născut bogăţia şi fericirea, fie că, dimpotrivă, îi hărăzeau sărăcia sau cine ştie ce nenorocire de neînlăturat, zeiţele erau pururi zâmbitoare şi nepărtinitoare.

Ele se adunară în jurul leagănului în care se afla puiul de faraon, fără să bage de seamă că doica se preface că doarme, nerăbdătoare să afle soarta vlăstarului regesc, ocrotit de ea. Ceea ce îi fu dat să audă umplu de amărăciune atât inima dădacei, cât şi inima tatălui nenorocos. Iată ce meniră cele şapte ursitoare:

S-a născut într-o zi rea copilul
Şi o să-l răpună crocodilul,
Dacă nu, un şarpe târâtor;
Dacă nu, un câine lătrător...

Când vorbele acestea au ajuns la urechea faraonului, acesta s-a gândit să-şi ferească unicul copil de soarta lui tristă. Zis şi făcut!

O armată de robi ridică în inima deşertului un turn de piatră, încoronat cu o terasă împrejmuită, de unde, adăpostit de dogoarea soarelui, la umbra unui chioşc, puteai cuprinde cu ochii împrejurimile. Turnul era păzit cu străşnicie de o ceată de oşteni din garda faraonului şi încăperile lui se asemănau cu cele ale unui palat. Cel ce locuia aici nu ducea lipsă de nimic, pivniţa fortăreţei fiind înţesată cu provizii. Crocodilii se aflau la o mare depărtare, şerpii nu colindau prin locurile acelea, din lipsă de hrană, iar câinilor nu li se îngăduia să se apropie.

Anii trecură repede şi fiul faraonului ajunse un băieţandru care, în afara de nisip, turn şi oşteni, nu mai văzuse nimic. Ziua îi plăcea să se suie pe terasă şi să măsoare depărtările, doar, doar se va ivi ceva nou. Şi iată că într-o după-amiază zări în depărtare un om însoţit de un animal ciudat.

Fiul de faraon întrebă pe servitorul de lângă el:

– Ce aleargă în urma omului de acolo?

BIBLIOTECA JUD. BRAŞOV
920.123
Inv. nr. .....

Servitorul se codi să răspundă, dar, neavând încotro, spuse:

– E un ogar. Omul se slujeşte de el la prinderea vânatului.

Atunci prinţul ceru nerăbdător:

– Să mi se aducă şi mie unul asemănător!

Când faraonul află dorinţa arzătoare a fiului său, spuse servitorului care îi adusese vestea:

– Duceţi-i un pui de ogar, ca să nu se mâhnească prea mult inima lui!

Fiul de faraon îngriji el însuşi căţelandrul pe care îl primise în dar, până ce acesta se făcu un ogar sprinten şi voinic. Sosi şi ziua când prinţul, ajuns un flăcău înalt şi puternic, se sătura să stea toată ziua cu braţele încrucişate în turnul din pustietate. Aflând în cele din urmă cine este şi de ce a fost închis în turn, tânărul ceru să stea de vorbă cu tatăl său şi astfel ajunse pentru prima dată în mijlocul unui furnicar de oameni care intrau şi ieşeau din casele lor mai mult sau mai puţin arătoase. În palatul faraonului văzu crocodili şi şerpi împăiaţi, dar inima lui nu se înspăimântă de înfăţişarea lor fioroasă. Când rămase între patru ochi cu tatăl său, prinţul îi spuse:

– Îţi mulţumesc că m-ai păzit cu mare străşnicie de cele trei nenorociri care mă pasc, atâta timp cât am fost un copil neştiutor. Dar acum sunt destul de mare ca să mă pot apăra şi singur de ele. Nu pot trăi ca un trântor până la adânci bătrâneţi, fără să cunosc lumea cu toate

frumuseţile şi primejdiile ei. Fiindcă tot nu voi scăpa de ceea ce îmi este scris, pentru ce să mă mai ascund în pustie? Nisipul sterp va naşte crocodili, şerpi şi dulăi care mă vor răpune oricând. Îngăduie-mi să mă duc unde voi vedea cu ochii şi, după ce voi fi învins pe cei trei vrăjmaşi ai mei, mă voi întoarce la tine pentru a-ţi moşteni sceptrul, palatul şi rodnica ţară pe care o cârmuieşti!

Faraonul rămase uimit de vorbele înţelepte ale fiului său şi se învoi să-l lase să plece singur, fără nici o escortă şi fără bogăţii care stârnesc lăcomia oamenilor. Îl înzestră cu un car de luptă, cu cai pentru drum, cu straie de schimb, cu merinde şi cu arme care să-l pună la adăpost de primejdii. Prinţul nu se îndură să se despartă de ogarul său, care putea să-i fie de mare folos la vânătoare, ocrotindu-l de fiare.

O corabie regească îl lăsă pe ţărmul Siriei, unde nu mişună nici crocodili, nici şerpi. Apoi i se spuse:

– Du-te unde te cheamă ursita ta!

Şi corabia ridică pânzele, îndreptându-se spre gurile Nilului. Prinţul o urmări multă vreme cu privirea întristată. A doua zi îşi mână caii spre adâncul ţării necunoscute, care se aşternea înaintea lui, în căutarea locurilor bogate în păşuni şi vânat. Ogarul nu-şi părăsea niciodată stăpânul, ziua hăituind împreună cu el sălbăticiunile şi noaptea păzindu-l cu credinţă.

Ţara în care ajunse prinţul se numea Naharin şi era aşezată în apropierea Eufratului. Regele din Naharin

avea şi el un singur copil, o fată. Faima frumuseţii ei se răspândise peste mări şi ţări. Aşteptându-se la mulţi peţitori şi, pentru a nu se învrăjbi cu nici unul, regele se gândi să-i pună la grea încercare, spre a dobândi un ginere vrednic să-i fie urmaş. Îşi închise, aşadar, copila într-un turn înzestrat cu şaptezeci de ferestre aşezate la şaptezeci de coţi deasupra pământului.

Când fata ajunse la vârsta măritişului, regele trimise următoarea veste tuturor prinţilor din ţările învecinate:

Cel ce va să sară până la fereastră,
Unde zăvorâtă stă copila noastră,
Poate s-o primească grabnic de nevastă!

Numai din ţara Kharon sosiră şapte prinţi palestinieni. Şapte corturi arătoase se ridicau în preajma cetăţii şi în fiecare dimineaţă şapte flăcăi gătiţi regeşte porneau spre turn să-şi încerce norocul. Seara se întorceau neîncununaţi de izbândă.

Soarele tocmai asfinţea când fiul faraonului sosi la corturile celor şapte peţitori. El fu găzduit de cei din ţara Kharon. Îl îmbăiară şi îi unseră trupul cu alifii parfumate. Îl aşezară apoi la masă, împărţind cu el pâinea ospeţiei. Caii lui fură ţesălaţi şi hrăniţi, întocmai ca şi armăsarii prinţilor.

În cele din urmă, fiul de faraon fu întrebat de unde vine. Se codi să spună adevărul, aşa că născoci o poveste care înduioşă inima gazdelor lui:

– Sunt fiul unuia dintre cei mai viteji războinici de pe carele de luptă ale faraonului. Când am rămas orfan de mamă, tata şi-a luat o altă soţie. Ţinând mult la copiii ei, maştera începu să mă urască de moarte. Ca să scap cu viaţă, m-am urcat pe carul de luptă al părintelui meu şi am fugit în lume!

La rândul lui, fiul de faraon îi întrebă de ce zăbovesc în preajma oraşului. Gazdele îi zugrăviră în cuvinte înflăcărate frumuseţea fetei regelui din Naharin, dar când înfăţişară turnul în care era închisă fecioara, faţa lor se posomorî. Oaspetele pricepu de îndată că ei nu izbuteau să sară până la vreuna din cele şaptezeci de ferestre la care adăsta prinţesa. Ceru îngăduinţa să-i însoţească a doua zi. Peţitorii din ţara Kharon se învoiră bucuroşi. Ei nu bănuiau că musafirul lor era un săritor neîntrecut. Căci faraonul ştiuse să-şi călească feciorul pentru a birui toate piedicile întâlnite în calea lui.

Oaspetele însoţi trei zile la rând pe prinţii palestinieni, ascunzându-şi bucuria că încercările lor se dovedeau zadarnice. Fata regelui din Naharin îl măsura cu privirea galeşă din fereastra turnului, iar voinicul se îndrăgosti de ea de-a binelea.

A patra zi ceru să facă şi el o încercare şi sfetnicii regelui, crezând că este tot un prinţ cum şi arăta, de altfel, nu-l împiedicară. Se dădu înapoi cale de şaptezeci de paşi şi dintr-un salt ajunse tocmai la fereastra unde îl aştepta frumoasa frumoaselor. Pasămite, dragos-

tea îi dăduse aripi. Prinţesa îşi trecu braţele după gâtul lui şi îl sărută ca pe un logodnic multaşteptat, sub privirile uluite ale celor jos. Un sol veni de îndată la rege şi, spre a înveseli inima lui de tată, îl vesti:

– Un tânăr a atins fereastra fiicei tale!

Neîndoindu-se că este vorba de unul din cei şapte prinţi palestinieni, regele întrebă liniştit:

– Cine este cel care a izbândit?

Când auzi însă că e vorba de fiul unui războinic viteaz de pe carele de luptă ale faraonului, fugit de acasă pentru a scăpa de ura maşterii, care avea şi ea copii, regele se mânie şi zise:

– Nu-mi dau eu fata după un flăcău de pripas, fugit din Egipt în căutarea norocului. Întoarcă-se în ţara lui de baştină!

Solul veni într-un suflet până la fiul faraonului şi-i zise:

– Înapoiază-te în ţara ta de baştină, dacă vrei să scapi cu viaţă!

Vorbele solului ajunseră la urechile prinţesei şi, din vârful turnului, răsunară aceste cuvinte:

Alungând pe cel ce mi-e menit,
Veţi vedea şi tristul meu sfârşit:
N-am să gust din carne, apă, poame,
Voi pieri de sete şi de foame!

Ameninţările fiicei ajunseră la urechile tatălui ei. Clocotind de mânie, regele porunci oamenilor săi să-l

ucidă pe tânărul egiptean care pătrunsese în iatacul fetei pentru a o îmbrăţişa. De la fereastra turnului ea văzu oamenii regelui apropiindu-se înarmaţi până în dinţi, şi, ghicindu-le gândul, strigă:

Dacă astăzi omul drag îmi moare
Pier şi eu până-n apus de soare!
Pieptul meu de n-o să-i fie scut,
Amândoi vom coborî în lut...

Oamenii se codiră să ducă la îndeplinire nedreapta poruncă regească, temându-se că prinţesa îşi va curma singură zilele. De data aceasta părintele se înspăimântă de-a binelea şi cerbicia lui fu înfrântă. Ceru să i se înfăţişeze perechea de îndrăgostiţi. Tânărul îi plăcu, întrucât nu avea înfăţişarea unui om de rând.

Când se văzu faţă în faţă cu regele din Naharin, fiul de faraon se temu. Dar, după ce acesta îl strânse la piept şi-l sărută ca pe un viitor ginere, numindu-l chiar fiul lui, prinţul răsuflă uşurat. Regele sirian îi dădu de soţie pe fiica lui şi-l înzestră cu o casă arătoasă, cu turme de vite şi cu ogoare muncite de robi numeroşi, astfel ca tinerii soţi să nu ducă lipsă de nimic.

După câtăva vreme, fiul de faraon destăinui soţiei sale prevestirea celor şapte ursitoare, fără să-i spună însă cine sunt adevăraţii lui părinţi. Iar ea se arătă tare îngrijorată şi primul lucru care i-l ceru fu să-şi ucidă ogarul. Prinţul se împotrivi, spunând că l-a crescut de mic şi că nu se poate despărţi de el în ruptul capului.

Din ziua aceea prinţesa n-a încetat să tremure pentru viaţa soţului ei, fiindu-i frică să-l mai lase singur. Când prinţul se arătă dornic să călătorească şi să vâneze, ea se hotărî să-l însoţească pretutindeni, pentru a-l păzi de cele trei pieze-rele.

Merseră ei tocmai spre ţara Egiptului şi poposiră într-un sat din apropierea Nilului. Oamenii din partea locului erau tare mâhniţi din pricina unui crocodil uriaş, care ieşea din apele fluviului şi cuteza să vină până în mijlocul satului, unde tânăra pereche îşi găsise o locuinţă. Această dihanie era una din ursitele rele ale prinţului. Dar crocodilul avea un duşman neîmpăcat, care îl împiedica să iasă din fluviu şi să pustiască împrejurimile. La rândul lui crocodilul nu-i dădea răgaz vrăjmaşului său, Ocrotitorul apelor, să colinde în tihnă malurile Nilului. În fiecare dimineaţă se încăierau cei doi uriaşi, dar nici unul nu putea să-l biruie pe celălalt. Şi se războiau ei aşa de vreo două luni.

Crocodilul ştia că el nu-şi va putea răpune potrivnicul decât cu ajutorul unui muritor. Or, oamenii fugeau de cum se apropia fiara de satul lor. Ştiindu-se prietenul sătenilor, Ocrotitorul apelor nu se temea de braţele lor, deprinse cu truda câmpului şi nu cu mânuirea armelor.

Prinţul nici nu bănuia că tot în acel sat se aciuase şi cea de a doua ursită a sa, un şarpe veninos, care ieşea noaptea din scorbura lui şi muşca pe bieţii oameni doborâţi de munca istovitoare din timpul zilei. Nici unul

din cei muşcaţi nu se mai deştepta vreodată. Aceeaşi soartă ar fi avut-o şi fiul faraonului într-o noapte, dacă...

Cu o zi mai înainte, prinţul se întâlni cu Ocrotitorul apelor. Acesta îi spuse să se păzească de crocodilul pe care soarta lui potrivnică îl trimisese acolo, spre a aduce la îndeplinire prezicerile ursitoarelor. Fiul faraonului îl răsplăti pentru sfatul lui prietenesc şi a doua zi rămase acasă. Încercă să uite de piezele-rele care îl pândeau, ospătându-se şi bând vin şi bere din blide de lut ars. La coborârea serii fu cuprins de un somn de plumb. Soţia umplu două blide, unul cu bere şi altul cu vin, gândind că poate, în toiul nopţii, bărbatul se va trezi însetat şi va căuta ceva de băut. Propti apoi de peretele încăperii suliţa prinţului şi se întinse în aşternutul ei, rămânând însă trează.

Pe la miezul nopţii, şarpele se strecură în încăpere printr-o crăpătură a peretelui şi se târî spre locul unde prinţul dormea dus. Dar cum mirosul aţâţător al blidelor cu băutură îl ispiti, el se opri să le guste conţinutul. Unul dintre blide se vărsă şi băutura ameţi şarpele care rămase ţeapăn. Soţia fiului de faraon sări din aşternut şi, văzând duşmanul temut lângă aşternutul soţului ei, înmărmuri. Îşi luă inima în dinţi şi se apropie tiptil de musafirul nepoftit. Îi străpunse capul cu suliţa şi târâtoarea se zbătu ce se zbătu până ce-şi dădu duhul. Prinţul se trezi buimăcit din somn şi, când pricepu tot ce se întâmplase, nu ştiu cum să-i mulţumească soţiei sale. Ea îi zise încrezătoare:

– Iată că te-am scăpat de una din ursitele tale rele. Cu voia zeilor te voi scăpa şi de celelalte două!

Peste câtăva vreme prinţul se duse să vâneze pe malul Nilului, însoţit de ogarul său. Se păzea însă de apele fluviului, unde crocodilul sortit să-l piardă îl pândea necontenit. Însoţitorul său căpătă însă grai omenesc şi-i zise:

De nu fugi din calea mea, stăpâne,
Te va pierde propriul tău câne!

Speriat de cuvintele ogarului său, care se îndrepta spre el urlând, prinţul îşi căută scăpare în apele Nilului. Acolo îl înşfăcă crocodilul care, târându-l spre un ostrov ascuns în păpuriş, îi spuse:

Zadarnic fugi de mine, sortitul crocodil,
Ce mi te urmăreşte de când erai copil.
De vrei să scapi cu viaţă, să juri că, până-n seară,
Ocrotitorul apei prin tine o să piară!

Prinţul îi răspunse însă fără şovăire:

De mi-e sortit, sunt gata să pier, răpus de tine,
Dar nu-l ucid pe duhul sfătuitor de bine!

Crocodilul îi dădu răgaz de gândire până la asfinţitul soarelui, apoi se afundă în apele fluviului. Când dihania îi răpise stăpânul, câinele înotase până la ostrov, ascunzându-se în păpuriş. După ce auzi spusele crocodilului, o ţinu într-o fugă până acasă.

Văzând că ogarul s-a întors fără stăpânul său nedespărţit, prinţesa începu să-şi smulgă pletele din cap, sigură că bărbatul ei fusese sfâşiat de crocodil. Dar credinciosul animal căpătă din nou grai omenesc şi povesti stăpânei sale cele întâmplate. Deoarece soarele cobora spre apus, prinţesa luă suliţa cu care răpusese şarpele şi se îndreptă spre locul unde fiul faraonului rămăsese ca ostatec al dihaniei.

Tocmai aici îşi petrecea noaptea Ocrotitorul apelor. De aceea îl adusese crocodilul pe fiul faraonului în ostrov, gândind că acesta se va lăsa înduplecat să-l răpună pe duşmanul lui chiar în seara aceea.

La apusul soarelui crocodilul se ivi şi ceru din nou prinţului să-l ucidă pe Ocrotitorul apelor, că de nu, îl va sfâşia pe loc cu colţii lui, aşa cum îi meniseră ursitoarele. Cum nici de data asta ostatecul nu se învoi să-i facă pe plac, crocodilul ieşi din apă şi-l târî pe prinţ în păpuriş ca să-l sfâşie: căci se temea ca între timp să nu sosească Ocrotitorul apelor şi să-i tulbure ospăţul. Numai că acolo pândea soţia prinţului care, văzându-şi bărbatul în primejdie, înfipse suliţa în gâtlejul fiarei lacome. Se încinse o luptă aprigă, care putea să sfârşească rău, dacă n-ar fi venit şi Ocrotitorul apelor, grăbind astfel sfârşitul crocodilului. Apoi femeia îşi îmbrăţişă bărbatul şi-i zise:

– Iată că te-am scăpat şi de a doua ursită a ta! Rămâne să te mai scap şi de ultima piază-rea care te mai ameninţă.

În lipsa lor de acasă, cei şapte prinţi din ţara Kharon, mânioşi că regele din Naharin îşi alesese drept ginere un egiptean de pripas, îşi adunaseră ostaşii biruind armata siriană. Ajuns prizonier, regele fu întrebat:

– Unde este fiica ta cu netrebnicul pe care ţi l-ai ales urmaş la tron?

Regele răspunse:

– S-a dus să hăituiască fiarele din ţară. Pot să mai ştiu eu pe unde umblă ei?

Atunci cei şapte prinţi se sfătuiră să-şi împartă oastea în cete mai mici, care să răscolească toate ţinuturile învecinate în căutarea fugarilor. Cel care îi va descoperi să-l ucidă pe egiptean, iar cu nevasta lui să facă ce-o pofti, urmând ca după aceea să-şi împartă ţara regelui învins. Aşadar, unii plecară spre miazăzi, alţii spre miazănoapte, o parte spre răsărit şi alta spre apus.

Iar cei care plecară spre miazăzi ajunseră în cele din urmă şi în satul unde hălăduia fiul faraonului. Simţind apropierea duşmanului, Ocrotitorul apelor ceru prinţului şi soţiei sale să fugă în munţi şi să se ascundă într-o peşteră până ce va trece primejdia. Îi sfătui însă să nu ia cu ei şi ogarul. Cei doi făcură întocmai, numai că prinţul, neîndurându-se să-şi părăsească tovarăşul de vânătoare, acesta îi însoţi până în ascunzătoarea lor.

Două zile şi două nopţi petrecură ei în adăpostul de vreme rea. Şi numai iată că în ziua a treia, prin dreptul peşterii lor trecură trei dintre prinţii palestinieni, însoţiţi de oastea lor. Fiindcă nici unuia dintre ei nu-i

dete prin minte să răscolească peşterile din munţii pustii, trecură prin dreptul ascunzătorii fără să-i dibuiască. Dar în clipa când ultimul oştean trecu de peşteră, ogarul se repezi la el şi începu să-l latre. Vrăjmaşii recunoscură de îndată pe însoţitorul fiului de faraon şi năvăliră în peşteră

Femeia se aruncă în faţa bărbatului ei şi o suliţă o străpunse, doborând-o la pământ. Egipteanul răpuse pe unul dintre duşmani cu sabia lui, iar ogarul îl sfâşie pe cel de al doilea. Însă suliţa celui de-al treilea prinţ pătrunse în pieptul fiului de faraon, care se prăvăli alături de câinele său rănit şi el de o săgeată.

Cei doi prinţi palestinieni au fost aşezaţi pe o targă de frunze. Fiul de faraon cu soţia şi ogarul lui fură părăsiţi înaintea peşterii, pentru a fi sfâşiaţi de vulturii înălţimilor. După ce vrăjmaşii se îndepărtară, prinţul egiptean deschise ochii. Soţia şi ogarul zăceau alături de el cu piepturile pline de răni. Muribundul spuse, căinându-şi soarta:

– S-a adeverit întocmai ceea ce ursitoarele mi-au menit din leagăn: am scăpat de şarpe şi de crocodil şi acum pier din pricina ogarului de care nu m-am îndurat să mă despart, cu toate stăruinţele soţiei mele şi ale Ocrotitorului apelor!

Apoi îşi ridică ochii spre cer şi strigă:

– Zei ai patriei mele, eu nu v-am greşit niciodată cu nimic şi totuşi voi m-aţi urmărit cu ura voastră pretutindeni. Viaţa nu mai are nici un rost pentru mine

fără tovărăşia soţiei credincioase şi a câinelui meu; nu din vina lui pier eu acum, ci pentru a se îndeplini hotărârile soartei. Barem aveţi grijă ca atât eu, cât şi fiica regelui din Naharin să avem parte de o îngropăciune demnă de noi şi să nu fim sfâşiaţi de fiarele flămânde sau să putrezim sub cerul liber!

Şi zeii Egiptului auziră cuvintele fiului de faraon şi se înduioşară. Marele Ra spuse tovarăşei sale:

Soarta s-a îndeplinit!
De aceea eu sunt dornic
Să renvie, negreşit
Cei ce s-au iubit statornic!

Mama zeilor încuviinţă cuvintele lui, adăugând:

Viaţa lor pilduitoare
Dă-le-o înapoi, Zeu-soare!

Hotărârea lor fiind îndeplinită, cele şapte Hathor se arătară binevoitoare:

Dragostea ce ei şi-o poartă
Biruie vrăjmaşa soartă!

Şi iată că, în timp ce zeii Egiptului îşi vorbeau astfel, de peştera înaintea căreia zăceau cele trei trupuri însângerate se apropie Ocrotitorul apelor. În mână el avea nişte leacuri culese de pe malurile Nilului, care puteau vindeca orice rană pricinuită de o armă. Nu trecu mult timp şi fiul faraonului se trezi ca

dintr-un somn adânc. Se aplecă asupra soţiei lui şi o găsi vie şi nevătămată. Ogarul începu să se gudure la picioarele lor, parcă cerându-şi iertare pentru suferinţele pricinuite stăpânilor lui. Ocrotitorul apelor le spuse apoi că regele din Naharin este prizonier şi-i sfătui pe tineri să se ducă la palatul din Teba. Abia acum află prinţesa cine este părintele soţului ei.

Nu mică fu bucuria faraonului, revăzându-şi feciorul scăpat de cele trei pieze-rele, care îl pândiseră. Auzind de nelegiuirea prinţilor din ţara Kharon, trimise oastea egipteană în Siria pentru a elibera pe tatăl nurorii sale. În fruntea oştenilor se afla însuşi fiul faraonului, care se răzbună doborând în luptă dreaptă pe toţi ceilalţi cinci prinţi palestinieni. Oastea lor fu împrăştiată repede, ca nisipul deşertului de pe creştetul unei piramide.

Regele Siriei îşi recăpătă tronul, iar fiul faraonului se întoarse în Egipt, încărcat de prăzi bogate. După stingerea din viaţă a tatălui, faraon fu ales fiul său, care îşi biruise cele trei ursite cu ajutorul soţiei sale credincioase. Cei doi avură la rândul lor un fiu, căruia ursitele îi meniră o domnie paşnică şi îndelungată.

Când ajunse la adânci bătrâneţe, tatăl lăsă tronul fiului său, iar el se retrase cu soţia şi ogarul lui gârbovit în turnul în care îşi petrecuse copilăria. Şi din vârful acelui turn priviră cum se perindă mileniile, deoarece zeii uitară să-i mai cheme în lumea umbrelor, mistuindu-se ei înşişi în negura uitării...

Fraţii învrăjbiţi

CICĂ AU FOST odată doi fraţi: cel mare se numea Anup, iar cel mic, Bata. Când s-au văzut ei orfani, Anup era însurăţel, în vreme ce Bata rămăsese un copilandru. Mezinul crescu, aşadar, în casa fratelui mai mare, de parcă ar fi fost fiul lui.

Nevasta lui Anup avea un păr lung şi tare mult îi plăcea să stea ore întregi în faţa oglinzii spre a şi-l împleti în zeci de codiţe strâns lipite una de alta: pasămite, aşa se pieptănau femeile din vremea ei. Cu treaba nu se prea omora, ştiind că are un soţ harnic şi că fratele cel mic nu numai că-i semăna, ba chiar îl şi întrecea.

În câţiva ani mezinul ajunse cu un cap mai înalt decât Anup. El ducea pe umerii săi vânjoşi tot greul gospodăriei. Smulgea inul din pământ, îl usca la soare şi îl curăţa cu ajutorul unui pieptene de lemn. Ţesea întâi straie pentru Anup, şi apoi pentru el. Mâinile lui dibace făceau minuni la războiul de ţesut. Tot el ara ogorul şi-l semăna cu grâu, orz şi secară.

Prin aprilie-mai începea secerişul. Bata apuca cu stânga un mănunchi de spice, fără să se aplece prea mult,

căci grânele crescuseră cât un stat de om, şi îl reteza, repezind secera de lemn cu dinţişori de cremene, pe care o ţinea în dreapta. Când coşurile se umpleau, el le ducea la arie şi, la terminarea secerişului, treiera recolta cu ajutorul asinilor şi vitelor pe care le îndemna necontenit.

După ce pleava era îndepărtată, el îşi împovăra umerii cu câte doi saci de grâne deodată şi primul rămânea în magaziile faraonului, iar celălalt în hambarul fratelui. Tot el stropea grădina mânuind sub arşiţă cumpăna de ridicat apa, ba se îngrijea şi de livada cu pomi fructiferi şi de viţa-de-vie. Din ciorchinii de struguri terciuiţi sub picioare, el dobândea vinul tămâios, pentru beciul cel răcoros al gospodăriei. Asculta supus poruncile lui Anup, deşi era un flăcău de cremene, cum nu găseai în tot ţinutul un altul să-i semene, căci avea o putere fără margini, aidoma zeilor.

Din zori şi până-n asfinţit trebăluia neobosit. El se trezea primul şi cocea pâinile pe care le aşeza în faţa fratelui său mai mare, când acesta se trezea din somn. Anup îi dădea tainul pentru întreaga zi, după care Bata mâna vacile la păşune. Stând zile întregi cu vitele pe câmp, învăţase limba lor, neînţeleasă de ceilalţi oameni. Pe când mergea în urma vacilor, le auzea adesea spunându-şi una alteia: „Iarba cea mai bună este în locul cutare!"

Asculta tot ce-şi grăiau ele, apoi le îndrepta chiar spre locul de care fusese vorba. Astfel că vacile lui erau cele mai grase şi mai darnice în lapte, având şi

viţeii cei mai arătoşi. Seara se întorcea acasă, ducând în spinare o legătură mare cu toate roadele câmpului şi cu iarba adunată pentru hrana de seară a vitelor. El punea totdeauna legătura în faţa fratelui mai mare, aşezat alături de femeia sa: mânca şi bea zdravăn, iar după aceea se ducea în staul, lângă vitele care rumegau mulţumite, şi adormea buştean...

De bună seamă că nici Anup nu stătea cu mâinile în sân. Inima îi râdea de bucurie când vedea ce frate harnic şi falnic are, dar nu vroia să-i arate dragostea pe care i-o purta: un frate încrezut el nu-şi dorea!

Într-o zi de octombrie, când Nilul se retrăsese în albia lui, Anup îl chemă pe Bata şi-i spuse:

– E timpul să ieşim la câmp, să ne apucăm de arat, căci pământul s-a ivit de sub ape şi trebuie să-l afânăm neîntârziat cu săpăliga de lemn, mai înainte de a se învârtoşa. Vezi să duci la câmp plugul şi să pregăteşti sacii cu sămânţă, ca să ne apucăm de lucru de cum se vor ivi zorile!

A doua zi dis-de-dimineaţă Anup găsi sacii cu sămânţă legaţi de spinările vacilor şi amândoi o porniră la drum. De îndată ce începură să lucreze pe ogorul lor rodnic, munca le umplu inima de o mare mulţumire. Anup înhămă vitele la plugul de lemn, care avea în partea de sus două coarne prevăzute cu găuri, unde-şi vârî mâinile. Bata venea în urma plugului şi sfărâma bulgării de pământ, când cu săpăliga, când cu ajutorul unui ciocan cu mâner lung.

Turnară grăunţele în coşuleţe şi începură să le împrăştie cu mâna: boabele închipuiau un evantai, când în stânga, când în dreapta fiecăruia. Mânară apoi peste semănătură turme de oi şi de grăsuni, pentru ca sămânţa să fie îngropată de copitele lor.

După câteva ceasuri li se isprăvirăsacii cu seminţe. Anup îl chemă atunci pe Bata şi-i spuse:

– Du-te acasă neîntârziat şi adă grăunţe, ca să isprăvim semănatul!

Bata porni grăbit spre sat şi o găsi pe femeia fratelui său în faţa oglinzii, pieptănându-se.

– Vino şi dă-mi seminţe degrabă, bărbatul tău mă aşteaptă pe câmp stând degeaba! spuse Bata.

Neîngrijorându-se de graba lui, femeia îi răspunse:

– Mergi singur, ia ce-ţi trebuie din hambar, altfel îmi stric întreaga pieptănătură!

Bata o porni spre şură şi alese chiupul cel mai pântecos, cât un stat de om vârtos. Duse chiupul în hambarul cu pământ bătătorit pe jos şi, ca să nu mai facă încă un drum, umplu vasul până la buză, cărându-l apoi în ogradă. Femeia scoase capul pe uşă şi îl întrebă mirată:

– Câtă sămânţă ai încărcat pe umăr?

– Trei saci de orz, doi de grâu, cu totul cinci la număr, răspunse Bata.

Femeia rămase mută de uimire: halal de aşa flăcău! Nu-şi putu ascunde părerea de rău şi-i spuse fără ocol:

– Eşti mai voinic şi mai vrednic decât fratele tău! Cu tine trebuia să mă mărit eu, zău!

Bata se înroşi, mâniindu-se ca pardosul de miazăzi când auzi cum îşi ponegrea ea bărbatul.

– Cum poţi să fii atât de sfruntată? Anup mi-a fost ca şi un tată! Să nu mai spui astfel de vorbe niciodată! Am de gând să dau uitării totul şi să nu suflu nici un cuvânt faţă de nimeni!

El îşi puse chiupul pe umăr, fără a se opinti de loc şi o porni zorit spre câmp. Când ajunse la capătul ogorului, puse povara jos şi se apucă de treabă ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Femeia rămase multă vreme ca năucă. De ciudă îi tremura şi pieptenul în mână. Cu o furie neaşteptată îşi despleti codiţele şi îşi ciufuli părul, ca să pară cât mai neîngrijită. O să găsească ea ac de cojocul mezinului care a cutezat s-o înfrunte! Decât să afle bărbatul ei cele ce spusese şi s-o omoare, mai bine să piară Bata! Şi plănui totul pe-ndelete...

Se duse în cămară, înmuie un petic într-o ulcică cu seu, apoi se mânji pe obraji şi pe umeri, încât ai fi jurat că o învineţise cineva în bătăi. Ca de obicei, Bata rămase în urmă cu vitele şi cu legătura lui de iarbă proaspătă, iar Anup ajunse cu mult înaintea lui acasă. O găsi pe femeia sa zăcând în pat şi prefăcându-se bolnavă; ea nu-i lumină calea şi nici nu-i turnă apă pe mâini, aşa cum făcea întotdeauna când bărbatul i se întorcea seara de la câmp. Opaiţul rămăsese neaprins şi întreaga casă era scufundată în întuneric. Când îşi află nevasta culcată şi tânguindu-se, Anup o întrebă:

– Ce-i cu tine? Cine te-a bruftuit aşa de rău?

– Nimeni nu m-a bruftuit, răspunse femeia, în afară de fratele tău. Când a venit să ia seminţe din porunca ta, m-a găsit singură şi mi-a zis: „Sunt mai voinic şi mai vrednic decât fratele meu. Cu mine trebuia să te măriţi tu, zău!“ Auzind cum îmi ponegreşte bărbatul, m-am; mâniat şi i-am strigat: „Cum poţi fi atâta de sfruntat? Au nu ţi-am fost eu ca o mamă?“ Mustrările mele l-au speriat şi, de teamă să nu-ţi spun ţie nimic, m-a bătut. Şi cum are mâna grea, m-a acoperit de vânătăi. Dacă tu îl mai laşi să trăiască şi nu-l pedepseşti pentru neruşinarea lui, eu îmi curm singură zilele! Să nu crezi nimic din cele ce-ţi va înşira: e în stare să spună că sunt o soţie necredincioasă, de cum s-o întoarce acasă cu vitele!

Anup se îngălbeni, mâniindu-se ca pardosul de miazăzi. Îşi ascuţi cuţitul şi, ţinându-l strâns în mână, se ascunse după uşa staulului, cu gândul să-l omoare pe mezin când va intra să umple cu iarbă ieslele. Soarele cobora spre asfinţit când Bata ajunse în ogradă cu legătura în spinare. Cum intră în staul, vaca aflată în fruntea celorlalte, îi grăi:

– Ia seama, fratele tău mai mare te pândeşte după uşă, cu cuţitul în mână, şi vrea să te înjunghie. Dacă vrei să scapi cu viaţă, aruncă-ţi legătura din spinare şi fugi în lume!

Mezinul ghici de îndată ce se întâmplase şi se opri nehotărât. Trecând pragul staulului, a doua vacă îi

vorbi la fel. Bata se lăsă în genunchi şi se uită pe sub uşa grajdului: recunoscu picioarele fratelui său şi printr-o crăpătură întrezări licărirea cuţitului. Zvârli din spinare legătura şi o luă la fugă cât îl ţineau picioarele. Anup îl urmări cu cuţitul în mână, fără să-l poată ajunge.

În vreme ce fugea, Bata zări chiar în faţa lui Soarele, care călca pragul serii. Căzându-i în genunchi, se rugă astfel:

– Bunul meu stăpân, tu deosebeşti mereu pe omul drept de cel strâmb! Păzeşte-mă de mânia nedreaptă a fratelui meu!

Soarele îi ascultă ruga şi iscă între el şi fratele lui o apă întinsă, în care mişunau crocodilii. Bata se afla pe malul drept, iar Anup, pe cel stâng. Fratele cel mare îşi frângea mâinile de ciudă că nu-l putea omorî pe mezin. Se aruncă de câteva ori în apă, dar de fiecare dată fălcile căscate ale crocodililor îl făcură să se reîntoarcă pe uscat. Bata îi strigă de pe malul din faţă:

– Rămâi pe loc până se va face din nou lumină. Când Soarele va răsări, eu voi fi judecat de el şi, dacă mă va găsi vinovat, mă va da pe mâna celui faţă de care am greşit. Alături de tine nu voi mai trăi niciodată; nu mă voi mai afla niciodată în locul în care te afli şi tu!

Când o nouă zi lumină pământul şi Soarele se înălţă în slavă, cei doi fraţi se zăriră unul pe altul. Şi mezinul spuse fratelui mai mare:

– De ce mă hăituieşti şi vrei să mă ucizi ca pe un mişel mai înainte de a asculta ceea ce am să-ţi spun? Femeia ta ţi-a povestit lucrurile pe dos. Mă jur pe Soarele din cer că tu mă prigoneşti pe nedrept, îmboldit de o neruşinată!

După ce înfăţişă fratelui său adevărul gol-goluţ, adăugă întristat:

– Nu te-ai gândit la nici una din faptele sau lucrurile bune pe care le-am săvârşit pentru tine! Apoi întoarce-te, frate, acasă şi îngrijeşte-ţi singur vitele şi gospodăria. Că eu mă voi duce în Valea Cedrului singuratic. Iată ce va trebui să faci tu, totuşi, pentru mine: când vei oblici că am păţit ceva, vei porni neîntârziat să mă îngrijeşti. Prin descântece şi vrăji eu îmi voi smulge inima şi o voi închide în conul din vârful cedrului. Nimeni nu mă va putea ucide cât timp conul va sta la locui lui. Când însă cedrul va fi tăiat şi inima mea va cădea la pământ, eu mă voi prăbuşi în nesimţire, ca şi cum aş fi murit. Dacă tu vei veni să-mi cauţi inima, chiar de ar fi să treacă şi şapte ani încheiaţi, şi o vei pune într-o ceaşcă cu apă proaspătă, eu voi învia, ca să mă răzbun pe cel care mi-a vrut răul. Când berea din ulciorul care va fi pus în faţa ta se va revărsa fără să fi fost atinsă, iar vinul care va fi adus în locul berii se va tulbura, prefăcându-se într-o drojdie amară, să pui mâna de îndată pe toiag şi să vii să-mi cauţi inima!

Apoi Bata îşi luă rămas bun de la fratele său mai mare şi plecă spre Liban. Anup se întoarse acasă cu capul între palme şi cu fruntea mânjită cu tină, în semn de adâncă mâhnire. Odată ajuns, îşi dete soţia pe mâna călăului, care îi tăie limba mincinoasă, apoi o alungă de acasă. El rămase singur să-şi jeluiască fratele cu care fusese învrăjbit de o nevastă necredincioasă. Bata ajunse în Valea Cedrului singuratic. Aici îşi petrecea ziua vânând fiarele pustiei, iar seara se întorcea să doarmă sub copacul în vârful căruia îşi urcase inima.

După o vreme îşi înjghebă o colibă din lemn chiar în preajma cedrului, chipurile, să aibă şi el deasupra capului un acoperiş pentru vreme rea. Într-o bună zi se întâlni la vânătoare cu zeul Soarelui şi cu Hnum, cel care-i făurise pe roata sa de olar pe primii faraoni. Văzându-l pe vârful unui munte, Soarele îi strigă:

– Află, Bata, că fratele tău te-a răzbunat şi şi-a scurtat de limbă nevasta mincinoasă, după care a alungat-o de-acasă. Păcat că trăieşti atâta de singur întocmai ca şi cedrul în vârful căruia ţi-ai ascuns inima!

Şi zeul Soarelui, milostivindu-se din nou de Bata, spuse prietenului său Hnum:

– Făureşte pe iscusita-ţi roată de olar o tovarăşă de viaţă pentru Bata, să nu mai trăiască aşa de singur, bietul om alungat din casa părintească din pricina unei învinuiri nedrepte!

Femeia ieşită din mâinile lui Hnum era de o frumuseţe care întrecea cu mult pe cea a pământencelor. Cele şapte ursitoare se iviră la creştetul ei şi toate într-un glas meniră:

– Ea va muri de sabie!

Bata nu ştia cum să-i mulţumească Soarelui şi lui Hnum când văzu în coliba-i sărăcăcioasă o nevastă atât de frumoasă. Dacă ar fi ştiut câte avea să pătimească din pricina firii ei uşuratice, poate că n-ar fi iubit-o atât şi i-ar fi ascuns taina vieţii sale: inima pitită într-un con de cedru, care îl făcea să fie de nebiruit atâta timp cât copacul stătea în picioare. Şi pentru că o lăsa mai toată ziua singură, în vreme ce el hăituia prin munţi şi prin deşert fiare sălbatice, Bata o sfătui:

– Nu ieşi în timpul zilei din colibă, căci s-ar putea să te vadă zeul mării şi să te răpească: la urma urmei nu eşti decât o femeie şi nu ştii să te aperi singură!

Pasămite, Bata ştia că zeul mării îl pizmuieşte pentru că Hnum dăruise unui muritor o nevastă atât de frumoasă, şi nu lui. Dar femeia lui Bata nu ţinu seamă de sfatul soţului ei şi într-o zi ieşi să se plimbe pe sub cedrul din preajma colibei. Deodată auzi în depărtare vuietul talazurilor. Zeul mării o zări şi-i strigă cedrului:

– Prinde-o!

Cedrul se aplecă s-o înşface cu crengile lui, dar nu putu să-i răpească decât o şuviţă de păr, pe care o pală de vânt o aduse în palma vrăjmaşului lui Bata. Apoi

zeul mării se duse cu şuviţa de păr tocmai în Egipt şi o lăsă să cadă în apa în care slugile spălau albiturile faraonului.

A doua zi vătaful spălătorilor fu chemat de faraonul care îl certă, învinuindu-l că rufele lui au un parfum de păr femeiesc. Azi aşa, mâine aşa, vătaful vru să-şi ia lumea-n cap, deoarece mustrările curgeau lanţ. Neştiind ce să mai facă, bietul slujitor se apropie de locul unde oamenii lui spălau rufele regelui şi zări în fundul apei limpezi o şuviţă de păr. Trimise un rob să i-o scoată şi, cum şuviţa avea tocmai parfumul de care se umpluseră albiturile stăpânului său, o duse faraonului. Au fost întrebaţi toţi scribii şi învăţaţii: al cui este minunatul păr?

Faraonul află că această şuviţă a fost smulsă din părul femeii făurite de însăşi mâna lui Hnum, olarul zeiesc, şi că ea s-ar afla într-o ţară din apropierea Egiptului. După sfaturile lor, tânărul faraon, dornic să ia de soţie o făptură ieşită din mâinile unui zeu, îşi trimise solii în toate ţările vecine. Cel care plecă spre Valea Cedrului era însoţit de o ceată de oameni înarmaţi cu suliţe şi arcuri.

Toţi solii se înturnară aşa cum plecară, numai cel trimis în Valea Cedrului nu se mai întoarse, căci Bata îl răpusese şi pe el şi pe slujitorii lui, în afară de unul, care să-i ducă faraonului ştirea despre cele petrecute, Atunci cârmuitorul Egiptului trimise pe cel mai

destoinic căpitan de oşti al său, însoţit de soldaţi care mânuiau atât arcul cât şi suliţa. Împreună cu ei plecă şi o femeie iscusită, încărcată cu podoabe femeieşti. Ea pătrunse în colibă pe când Bata era dus la vânătoare şi-i ademeni nevasta cu frumoasele-i daruri. Mare fu bucuria întregii ţări când află că tânărul faraon a luat-o de soţie pe fiica zeului Hnum.

Când se văzu soţie de faraon, fiica zeului încercă să scape cât mai curând de Bata. Un pâlc de ostaşi sosi pe ascuns în Valea Cedrului şi doborî falnicul copac, tăindu-l în bucăţi şi punându-l pe foc până la ultima surcică, după sfaturile necredincioasei soţii. În clipa când floarea din vârful cedrului fu tăiată, Bata căzu fără suflare la pământ.

În aceeaşi zi Anup intră în casă şi se aşeză la masă. O slugă îi aduse un ulcior cu bere, dar băutura se revarsă în spume, fără să fi fost atinsă. Când şi vinul care i-a fost adus după aceea într-o ulcică se tulbură, prefăcându-se într-o drojdie amară, Anup înţelese că mezinul se află la ananghie. Îşi luă arme, straie, o pereche de sandale de schimb, şi, cu toiagul în mână, o porni spre Valea Cedrului.

Ajunse la coliba fratelui său şi-l află întins în pat, fără viaţă. Din cedrul falnic nu mai rămăsese decât un ciot. Plânse o zi întreagă la căpătâiul lui Bata cel lipsit de noroc, apoi începu să-i caute inima. Trecu un an, trecu al doilea, trecu şi al treilea, şi Anup nu află nici

o fărâmă din cedrul doborât. În al patrulea an de căutare neobosită, el hotărî să se întoarcă în Egipt, pentru a-şi vedea de gospodăria lui rămasă în voia soartei, şi-şi spuse: „Poimâine voi pleca acasă!"

A doua zi se duse pentru ultima oară în jurul ciotul de cedru. Deşi se înserase, el tot mai căuta, doar-doar o găsi ceva. Se împiedică de-o piatră şi căzu. Desprinzându-se din locul ei, piatra dădu la iveală o fărâmă de cedru: era chiar inima mult căutată! Luă preţioasa comoară şi în clipa când apa proaspătă începu să umfle frântura de cedru, Bata tresări, deschise ochii şi privi ţintă la fratele său. Anup îi dădu apoi să bea apă din ceaşcă şi de îndată ce inima ajunse la locul ei mezinul redeveni ceea ce fusese mai înainte. Fraţii se îmbrăţişară şi stătură la sfat până la miezul nopţii. Într-un târziu, Bata îi spuse lui Anup:

– Eu mă voi preschimba într-un taur de culoare neagră, cu o pată albă pe frunte şi cu un vultur cu aripile desfăcute desenat pe spinare. Pe limba mea vei vedea chipul unui scarabeu. Suie-te călare şi du-mă la palatul faraonului. După ce regele te va răsplăti cu aur şi argint, te vei întoarce acasă bogat. Eu voi deveni bucuria ţării întregi şi mă voi răzbuna pe soţia mea necredincioasă!

A doua zi Bata ieşi în faţa colibei sale, se închină în faţa Soarelui care răsărea şi dintr-o dată se preschimb într-un taur sacru. Anup încălecă pe spinarea

lui şi-l duse la intrarea palatului regesc. Faraonul tocmai se întorcea de la vânătoare, însoţit de alaiul lui de curteni şi tare mult s-a bucurat văzându-i.

– Semn bun! S-a întâmplat o mare minune! strigă mulţimea adunată şi întreaga ţară se înveseli aducând jertfe taurului, aidoma unui zeu.

Împovărat de aur şi argint, Anup se întoarse la gospodăria lui, putred de bogat.

Taurul rămase la palat, înconjurat de o armată de slugi şi de bogăţii nenumărate, căci faraonul îl iubea foarte mult. Ca animal sfânt avea voie să colinde nestingherit prin toate încăperile palatului, având o iesle din lemn de abanos.

Într-o zi taurul intră în iatacul soţiei faraonului şi grăi astfel:

– Uite că totuşi trăiesc!

– Dar cine eşti tu? îl întrebă uimită stăpâna palatului.

– Eu sunt Bata. Ştiu că la îndemnul tău, oamenii faraonului au doborât cedrul în vârful căruia mi-am pus inima. Ei bine, uite că n-am murit şi am venit să mă răzbun pe tine!

Soţia faraonului îngălbeni la auzul acestor cuvinte. Când regele veni în iatac, ea îi turnă vin într-o cupă de aur şi îi zise:

– Jură-mi că tot ce îţi voi cere, vei îndeplini pentru mine cu plăcere.

Ameţit de băutură, faraonul jură, dar apoi se căi amarnic când soţia lui îi spuse că doreşte să mănânce ficatul taurului sacru.

Ziua jertifirii acestuia a fost proclamată drept o mare sărbătoare în întreaga ţară. Cel mai priceput casap al regelui înjunghie animalul, care fu adus cu mare alai, pentru a fi ars pe un altar, în faţa palatului, după ce mai întâi fusese trimis soţiei faraonului ficatul lui. Când oamenii au scos taurul din curtea palatului, două picături de sânge căzură, una în stânga şi alta în dreapta intrării.

Şi iată că peste noapte răsăriră din picăturile de sânge doi chitrii de toată frumuseţea, plini de fructe deosebit de gustoase. Faraonul fu înştiinţat de ivirea neaşteptată a celor doi arbori şi întreaga ţară se bucură, socotind minunea asta drept un semn care prevestea un an deosebit de rodnic. Arborilor li s-au adus jertfe pretutindeni.

Şi iată că într-o zi faraonul se împodobi cu o diademă de lazulit şi, urcându-se în carul său de argint aurit, se duse el însuşi să vadă pomii minunaţi. Soţia lui îl urma într-un alt car, aproape la fel de strălucitor. Faraonul se aşeză sub un copac, iar soţia lui sub celălalt. Copacul sub care se afla ea prinse a grăi în şoaptă, aidoma unui om:

– Trădătoareo, eu sunt Bata şi trăiesc, deşi tu ai încercat de două ori să mă dai gata: întâi când ai pus

să fie doborât cedrul, şi a doua oară când i-ai cerut faraonului să înjunghie taurul sacru!

Iar se înspăimântă soţia regelui şi iarăşi îşi puse soţul să jure pe Soarele din cer că îi va îndeplini noua dorinţă. Faraonul se pripi din nou şi tare rău îi păru după aceea, când soţia lui îi ceru să taie chitrii şi să-i facă din ei un scrin pentru giuvaieruri şi alte lucruri de preţ.

Dorinţa îi fu adusă la îndeplinire fără zăbavă. Doi tâmplari neîntrecuţi în meseria lor se apucară să doboare chitrii. Soţia faraonului ţinu să fie de faţă şi ea şi nimeni n-o putu împiedica. O fărâmă de aşchie sări dintr-un arbore şi nimeri drept în gura reginei, care o înghiţi fără să bage de seamă.

La mai puţin de un an după aceea, soţia faraonului născu un băiat. Mult s-a bucurat regele aflând că are acum un urmaş. Se duse el însuşi să-şi vadă odrasla şi porunci să i se aducă o doică. Câţiva curteni fură însărcinaţi să aibă grijă zi şi noapte de prunc, să-l legene şi să-l alinte pe viitorul lor stăpân. Copilul stârni bucuria întregului Egipt. Faraonul chefui zile în şir împreună cu dregătorii săi; condamnaţii la moarte fură iertaţi, iar cei ce zăceau în lanţuri se văzură liberi, slăvindu-l din toată inima pe moştenitorul tronului.

Trecură ani mulţi şi copilul ajunse un flăcău, care semăna ca două picături de apă cu năpăstuitul Bata. În cele din urmă bătrânul faraon se stinse şi urmaşul său ajunse rege în locul lui.

După încoronarea sa, noul faraon chemă la el pe toţi înalţii dregători ai săi. A fost adusă şi soţia fostului faraon.

Toţi au ascultat înmărmuriţi trista păţanie a lui Bata. Pe măsură ce povestea se depăna mai departe, soţia faraonului se făcea tot mai pământie. Mânia curtenilor sporea şi ea necontenit.

La sfârşit, privirile se aţintiră zadarnic spre locul unde trebuia să se afle femeia cea necredincioasă şi vicleană: jilţul era gol!

Roasă de remuşcare şi ruşinându-se de cele înfăptuite, ea îşi curmă zilele cu o sabie pe care o aflase în iatac. Astfel se înfăptui prezicerea ursitoarelor.

Ce s-a mai întâmplat după aceea, scribul n-a mai putut să ne spună, căci i s-a terminat papirusul. Şi după trei mii de ani este greu să mai înnozi firul rupt al poveştilor fără de moarte...

Învăţatul Satni şi fiul său, Senosiris

A FOST ODATĂ un faraon numit Usinares. Dintre numeroşii săi copii, cel mai drag îi era Satni. În vreme ce ceilalţi se întreceau în mânuirea arcului şi a suliţei, Satni era neîntrecut în acoperirea sulurilor de papirus cu hieroglife[1], sau în citirea ciudatelor cărţi rămase din veacuri îndepărtate. Nu aflai în lumea întreagă un om mai învăţat decât el.

În vremurile acelea, regii nu se războiau numai cu oştile, ci şi cu vorbele: căutau să-şi înfrunte potrivnicii prin scrisori dibace, cuprinzând fie o sfidare, fie o cimilitură încâlcită. De răspunsul care se dădea la aceste scrisori atârna faima regelui şi a ţării întregi. Şi în această privinţă Satni era de neînlocuit, dezlegând cu repeziciune orice enigmă.

Într-o zi sosi un sol al regelui Etiopiei[2], care, nici mai mult, nici mai puţin, pofti pe faraon să înghită

[1] Hieroglifă – semn al scrierii vechilor egipteni care întruchipau cu ajutorul unor figuri lucrurile sau fiinţele despre care se scria.
[2] În vremea noastră se dă de obicei denumirea de etiopieni, nu populaţiei din Valea Nilului, ci celei din actualul stat al Etiopiei (Abisinia), care constituie din punct de vedere etnic un alt popor.

toată apa mării. Satni răspunse că tatăl său se va dovedi în stare de această faptă doar dacă marea va conţine atâta apă câtă avea în clipa când a fost trimisă provocarea. Cu alte cuvinte, regele Etiopiei trebuia să zăgăzuiască Nilul şi toate fluviile care se vărsau în noianul de ape. Neavând încotro, solul plecă fără să mai sufle o vorbă.

Cu toate că era atât de înţelept şi de învăţat, bucurându-se de dragostea tatălui său, Satni era cel mai nefericit om din lume pentru că nu avea nici un copil. Nu mai puţin îndurerată era şi Mahi, soţia lui, tot din aceeaşi pricină. Nu-şi precupeţea osteneala, colindând din templu în templu, în căutarea unui leac care să o ajute să nască un prunc.

Într-o zi Mahi se duse la templul lui Phtah şi, cum era trudită de atâta alergătură, o fură somnul. În vis auzi un glas care o sfătui să meargă la fântâna unde se îmbăiază zilnic Satni. Lângă această fântână, aşezată în curtea casei lor, va găsi un vrej de pepene pe care îl va smulge din rădăcină şi-l va pune la fiert. Fiertura o va da bărbatului ei, după care îşi va vedea visul cu ochii. Femeia făcu întocmai cum o învăţase glasul din vis şi după câtăva vreme pricepu că dorinţa ei de a avea un copil se va îndeplini în curând.

Şi Satni avu un vis prevestitor: un glas îl înştiinţa că va avea un fiu care va săvârşi o minune cum nu s-a mai văzut pe pământul Egiptului.

Mare a fost bucuria lui Satni când a aflat că Mahi i-a născut un băiat, grăbindu-se să-i dea numele de Senosiris, aşa cum îl îndemnase glasul din vis. Faraonul însuşi se înveseli când se văzu bunic.

Pruncul fu alăptat chiar de Mahi, care nu se îndură să-l încredinţeze unei doici. Când copilul împlini un an, toţi spuseră: „Are doi ani". Iar când el împlini doi ani, oricine i-ar fi dat de două ori pe atât. Satni nu putea răbda să treacă un ceas întreg fără să-şi vadă odrasla, atât de mult o îndrăgea.

Fiind mai voinic şi mai isteţ decât copiii de vârsta lui, Senosiris a fost dat mai devreme la şcoală. În scurt timp el ştia mai mult decât scribul care era învăţătorul lui. Începu să citească toate cărţile din casa tatălui său, uimindu-l pe acesta cu deşteptăciunea lui neobişnuită.

Senosiris fu încredinţat scribilor din templul lui Phtah, cei mai învăţaţi din întregul Egipt, şi nu trecu mult timp până ce îi întrecu şi pe aceştia. Citea cu voce tare şi fără a se poticni cele mai întortocheate pagini ale cărţilor vechi de mii de ani, de rămâneau uluiţi toţi învăţaţii cărunţi. Ştia pe dinafară cărţile cu stihuri sau pe cele cu descântece şi vrăji.

Când împlini doisprezece ani, Senosiris fu înfăţişat faraonului şi întregii sale curţi, uimindu-i pe toţi cu răspunsurile lui înţelepte. Cei mai pricepuţi scribi-vrăjitori ai Egiptului nu-l putură dovedi cu toată ştiinţa lor.

Într-o zi, faraonul Usinares se afla în marea sală a palatului, înconjurat de toţi sfetnicii şi dregătorii săi.

Sosise de curând un sol al regelui Etiopiei cu o scrisoare pecetluită. Usinares se grăbi să-l primească. Solul se plecă în faţa faraonului şi, când fu poftit să arate ce vânt îl aduce, el cuvântă astfel:

– Este de faţă vreun om în stare să citească această scrisoare, fără a-i rupe peceţile? Dacă nu se va afla nici un scrib sau învăţat în măsură să descifreze sulul de papirus, fără să-l desfăşoare în faţa ochilor lui, o dată întors în ţara mea, eu voi spune tuturor negrilor că Egiptul nu merită faima de ţară a celor mai învăţaţi oameni!

Toţi sfetnicii în frunte cu faraonul rămaseră muţi de uimire la auzul acestei provocări nemaipomenite. Fiecare murmura în sinea lui: „Ce scrib sau vrăjitor, fie el cât de dibaci, ar putea descifra un sul de papirus pecetluit? Aşa ceva întrece toate puterile omeneşti! Dar ce te faci cu neştirbita fală a Egiptului întreg?“

Primul care îşi reveni din uimire fu faraonul. El trimise de îndată după Satni. Când i se repetară cuvintele solului, Satni se fâstâci cu totul. În cele din urmă răspunse:

– Este greu să ghiceşti cuprinsul unei scrisori pe care n-ai citit-o. Totuşi, îngăduie-mă timp de zece zile spre a chibzui ce pot face pentru ca Egiptul să nu fie înjosit de etiopieni.

Faraonul îi dădu răgazul cerut, iar solul fu găzduit într-o încăpere a palatului, primind hrana pe care o mânca în ţara lui de baştină.

Satni ajunse acasă fără să vadă pe unde calcă şi fără să mai ştie unde îi este capul. Se înfăşură în straiele lui şi, strângându-şi capul între coate, se culcă asemenea unui om bolnav. Dar nu putea să doarmă de mâhnit ce era!

Când Mahi află de purtarea ciudată a bărbatului ei, veni de îndată la patul acestuia şi spuse:

– Satni nu are fierbinţeală, braţele nu-i sunt vlăguite. Boala se ascunde în inima lui!

Bărbatul îi vorbi morocănos:

– Lasă-mă în pace, Mahi! Grija care-mi frământă mintea nu-i treabă femeiască!

Mahi se duse în iatacul ei îngrijorată. Curând se ivi însă Senosiris care începu să-l descoase pe tatăl său. Satni îi spuse şi lui:

– Dă-mi pace acum, Senosiris! Eşti prea mic pentru treburile care mă frământă pe mine!

Dar băiatul nu se dădu bătut până nu dibui pricina supărării tatălui său. Când o află, izbucni într-un hohot de nestăvilit.

– De ce râzi? întrebă Satni mânios.

– Râd că văd cât te frământi pentru un fleac ca acesta. Scoală-te, tată, căci eu voi citi mâine în faţa întregii curţi scrisoarea adusă de harapul etiopian, fără să-i rup peceţile!

Satni dădu neîncrezător din cap.

– Cum îmi poţi dovedi că eşti în stare de aşa ceva?

Senosiris răspunse fără să şovăie:

– Du-te şi ia oricare din cărţile pe care le ţii în vasele din lut ars din odaia ta de scris şi eu îţi voi spune tot ce cuprinde ea, cuvânt cu cuvânt, stând cu spatele la tine!

Satni făcu ce-i ceruse Senosiris şi, spre marea lui surprindere, îşi întări convingerea că feciorul său nu-i înşiră verzi şi uscate.

Din cale-afară de vesel, Satni se duse la faraon, povestindu-i ce este în stare să facă Senosiris şi îl vesti că a doua zi acesta va descifra scrisoarea pecetluită a etiopianului.

Faraonul şi fiul său petrecură restul zilei mâncând şi bând, ca nişte oameni scăpaţi de o grijă apăsătoare.

A doua zi marea sală a palatului gemea de lume. Erau de faţă toţi sfetnicii, comandanţii de oşti, preoţii şi o mulţime de supuşi mai de rând, veniţi să ia parte la înfruntarea dintre Senosiris şi solul etiopian. Când intră faraonul, însoţit de fiul şi nepotul lui, în sală se lăsă o linişte adâncă. În cele din urmă se înfăţişă şi solul care ţinea ascunsă scrisoarea cu pricina. Senosiris se aşeză în faţa lui cuvântându-i astfel:

– Aşadar, tu eşti cel care ai venit în Egipt, livada scumpă lui Osiris, lăcaş al marelui Ra, cu gândul să-i înjoseşti faima neştirbită! În faţa faraonului şi a mulţimii care umple marea sală a palatului din Memfis, voi arăta tot ce se află în scrisoarea regelui tău tuciuriu

din Meroe[1], cel care se închină zeului Amon. Fereşte-te să rosteşti ceva neadevărat!

Uluit de îndrăzneala cu care vorbea copilul de lângă el, solul îngenunche, jurând că va spune numai şi numai adevărul. Şi întrucât învăţase pe dinafară tot ce sta scris în pecetluitul papirus, el nu va interveni decât dacă va băga de seamă vreo abatere de la cele scrise. Apoi Senosiris începu să depene tot ceea ce cuprindea scrisoarea, cuvânt cu cuvânt, de parcă în faţa ochilor lui s-ar fi desfăşurat un sul nevăzut. Papirusul etiopianului descria o ciudată întâmplare petrecută în timpul domniei stăvechiului faraon Siamanu, de care nu-şi mai amintea nimeni. Încă din vremurile acelea regii etiopieni îi urau pe egipteni şi nu ştiau ce lucruri să mai scornească, pentru a-i înjosi sau pentru a le pricinui un rău.

Într-o zi, regele etiopian se afla într-un chioşc din grădina palatului său. Era o după-amiază în care soarele dogorea ca un cuptor, aşa că somnul nu vru să-l fure nici măcar pentru o clipă. Deodată auzi cum se lăudau trei vrăjitori cu puterea farmecelor lor. Astfel, primul spunea că poate să cufunde vreme de trei zile întregul Egipt într-o beznă desăvârşită. Al doilea se fălea că poate lăsa sterpe ogoarele ţării piramidelor timp de trei ani încheiaţi. Al treilea se mândrea că prin

[1] Oraş antic al Nubiei, situat pe fluviul Nil.

vrăjile lui poate să-l răpească pe faraon din patul său şi să-l aducă în timpul nopţii în Etiopia, unde va fi biciuit în faţa regelui lor. După aceea, până în zorii zilei, stăpânul Egiptului urma să se trezească tot în palatul său din Memfis.

Regele sări din aşternut şi chemă la el pe cei trei vrăjitori, întrebă cum îi cheamă pe primii doi, apoi se opri la cel de-al treilea:

– Eu sunt Nasi, fiul negresei! răspunse ultimul.

– Ei bine, Nasi, îndeplineşte la noapte ce spuneai mai adineauri, despre faraon şi, pe zeul Amon, te voi copleşi cu daruri şi cu semne de preţuire! făgădui regele.

Nasi ceru să i se aducă ceară multă şi se puse pe treabă. Făuri mai întâi o targă şi, după aceea, patru vlăjgani care s-o ducă în spinare. Suflă asupra oamenilor de ceară şi, după ce îi însufleţi cu vrăjile lui, le spuse următoarele:

– Porniţi acum spre Egipt, răpiţi-l pe faraon din palatul lui şi purtaţi-l pe targă până în faţa regelui nostru. Aici va primi cinci sute de gârbace, după care îl veţi duce înapoi în Memfis. Totul să nu dureze mai mult de şase ceasuri!

– Am înţeles şi nu vom uita nimic! răspunseră oamenii de ceară şi apoi se făcură nevăzuţi cu targa cu tot.

A doua zi faraonul se trezi mai mult mort decât viu. Abia mai mergea şi se văita de parcă i-ar fi înmuiat cineva toate încheieturile. Pânza care îi acoperea

regeasca spinare părea o povară copleşitoare. Când ajunse în mijlocul curtenilor, spuse:

– Ce s-a petrecut azi-noapte cu mine de a trebuit să părăsesc Egiptul?

Curtenii se uitară uimiţi unul la altul, temându-se că faraonul lor s-a smintit. Încercară să-l convingă că l-au lăsat noaptea în patul lui şi că o doua zi l-au găsit tot acolo. Invocară pe zei cerându-le să redea sănătatea suveranului lor.

Atunci faraonul se întoarse cu spatele la ei şi-şi dezveli spinarea acoperită de vânătăi:

– Pe viaţa lui Phtah, marele zeu, am fost purtat în ţara negrilor în timpul nopţii şi acolo am primit cinci sute de gârbace în faţa regelui şi a mulţimii adunate! După aceea, cei patru oameni de ceară care m-au cărat pe targa lor m-au dus înapoi în patul meu, înainte de revărsarea zorilor. Apoi s-au făcut nevăzuţi, căci se temeau de razele soarelui, care putea să-i topească!

Văzând spinarea învrâstată de gârbace a regelui lor, sfetnicii scoaseră ţipete de spaimă. Printre ei se afla şi Horus, fiul lui Panişi, cel mai învăţat scrib şi cel mai priceput vrăjitor din vremea sa. El îi spuse faraonului:

– Stăpâne, acestea sunt vrăjile etiopienilor. Dar n-ai nici o teamă, că voi şti nu numai să te apăr de ele, dar să te şi răzbun cu vârf şi îndesat.

Horus, fiul lui Panişi, cercetă toate cărţile sale de vrăji şi puse să se facă un foc mare la intrarea în

camera de dormit a faraonului. La miezul nopţii oamenii de ceară ai lui Nasi nu mai izbutiră să ajungă până la patul regelui şi se întoarseră cu targa goală.

În schimb, trei nopţi în şir, regele din Meroe fu adus de vrăjile lui Horus, fiul lui Panişi, în Memfis şi biciuit mai abitir decât fusese faraonul. Mâniat de cele întâmplate, craiul etiopian chemă la el pe Nasi şi vru să-i taie capul, deoarece el era pricina umilinţelor şi suferinţelor lui. Neputându-şi apăra stăpânul de vrăjile egiptenilor, Nasi ceru îngăduinţă să meargă el însuşi la Memfis pentru a-şi înfrunta potrivnicul.

Nasi se duse să-şi ia rămas bun de la mama lui, care era tot vrăjitoare. Ea îi spuse:

– Nu te du în Egipt, căci acolo vei da peste Horus, fiul lui Panişi, pe care nu-l vei putea birui. El nu-ţi va îngădui să te mai întorci înapoi.

– Sunt nevoit să mă duc la Memfis, pentru ca să-l apăr pe regele meu cu tăria vrăjilor mele şi să-mi dovedesc potrivnicul chiar la el acasă!

– Dacă vei fi învins, vesteşte-mă şi de îndată voi veni în ajutorul tău! adăugă bătrâna vrăjitoare.

– Când apa pe care o bei se va înroşi, când mâncarea de care te vei atinge va căpăta culoarea sângelui şi când cerul pe care-l priveşti va fi şi el sângeriu, să ştii că sunt în mare primejdie!

Nasi îşi înghiţi cartea de vrăji şi, odată ajuns la Memfis, se strecură în marea sală a tronului, unde cuvântă astfel:

– Cine se ia la întrecere cu vrăjile pe care le voi săvârşi aici, înaintea faronului şi a mulţimii adunate în cea mai mare încăpere a palatului? Îl chem să se măsoare cu mine pe cel care a adus aici pe regele meu etiopian, în pofida voinţei lui şi a farmecelor mele!

– Nu eşti tu Nasi, fiul negresei, cel care l-a răpit pe faraonul nostru din patul lui, ducându-l în Etiopia pentru a fi biciuit de faţă cu regele vostru? Şi mai cutezi să mi te înfăţişezi în palatul lui Memfis şi să mă înfrunţi, pe mine, cu vrăjile tale blestemate? Află că nu vei mai ieşi întreg de aici!

Fără să mai zăbovească o clipă, Nasi rosti unul din descântecele ştiute numai de el şi o flacără mare ţâşni în mijlocul sălii tronului, ameninţând să mistuie întreg palatul şi pe cei de faţă. Sfetnicii scoaseră ţipete de groază şi strigară:

– Vino, fiul lui Panişi! Scapă-ne de foc!

Cel chemat rosti şi el un descântec şi numai iată că se dezlănţui o ploaie năprasnică: flacăra pieri fără urmă!

Nasi bolborosi un alt descântec în limba lui neînţeleasă de nimeni şi toată sala tronului fu învăluită de o pâclă deasă, de nu se mai vedea om cu om! Dar Panişi nu se lăsă mai prejos şi un vânt puternic, stârnit de vrăjile lui, înlătură pâcla cât ai clipi din ochi.

Nasi nu-i dădu răgaz, ci mai şopti un descântec. Deasupra faraonului şi a curtenilor înspăimântaţi se ivi o boltă de piatră lungă de două sute de coţi, gata-

gata să-i strivească pe toţi sau să-i ţină închişi asemeni unei piramide.

Fiul lui Panişi plăsmui la rândul lui o corabie uriaşă în care încăpu toată bolta de piatră. Apoi corabia se îndreptă spre întinsul lac Moeris, unde pluti ce pluti, până pieri în depărtare. Etiopianul trebui să se dea bătut, dar se făcu pe dată nevăzut. Egipteanul îl făcu să reapară sub forma unui boboc de gâscă sălbatică, spre gâtul căruia se apropie cuţitul vânătorului care l-a prins.

După semnele pe care i le spusese Nasi, vrăjitoarea etiopiană înţelese că fiul ei este în primejdie de moarte şi, preschimbată într-o gâscă sălbatică, zbură deasupra palatului din Memfis şi îşi chemă feciorul. Fiul lui Panişi o recunoscu şi o doborî chiar în mijlocul sălii tronului, de părea aidoma unei păsări prinse în laţ. Dar etiopianca îşi reluă înfăţişarea omenească şi se milogi de Horus să-i ierte şi să le îngăduie să se întoarcă cu o corabie până în ţara negrilor, făgăduind că nu vor mai călca niciodată pe meleagurile faraonului.

Fiul lui Panişi se arătă mărinimos şi le dădu o corabie după ce îi puse să jure că nu se vor mai întoarce niciodată în Egipt. Şi vicleanul Nasi cuvântă astfel:

– Jur că nu mă voi mai ivi în Egipt sub nici un chip! Apoi adăugă repede: Mai înainte de o mie cinci sute de ani! Cu toate că auzi cuvintele lui Nasi, fiul lui Panişi îşi ţinu făgăduiala şi cei doi etiopieni se întoarseră cu bine în ţara negrilor.

*

Aici Senosiris încheie depănarea celor cuprinse în scrisoarea pecetluită a solului din Meroe. Acesta rămase tot timpul ca o stană de piatră, fără să întrerupă sau să dezică vreuna din spusele copilului minune. Solul recunoscu că Senosiris nu ştirbise nici cu o iotă povestea scrisă pe sulul de papirus ascuns sub straiele lui. Apoi dete să plece încercând să scape cu faţa curată. Dar Senosiris îl opri cu un gest şi vorbi faraonului astfel:

– Solul pe care îl vedeţi atât de grăbit să se întoarcă în ţara lui este însuşi Nasi, care după o mie cinci sute de ani a pus iarăşi piciorul pe pământul Egiptului, spre a ne înjosi şi chinui fără milă. Eu însumi nu sunt decât Horus, fiul lui Panişi! Auzind ameninţarea etiopianului, prin puterea vrăjilor mele mi-am prelungit viaţa atât amar de vreme şi am luat înfăţişarea lui Senosiris pentru a preîntâmpina întinarea faimei Egiptului de către un vrăjmaş puternic şi viclean!

La auzul acestor cuvinte, solul etiopian se prăbuşi la pământ ca lovit de un fulger. Începu să bolborosească nişte descântece, care să-l facă iarăşi nevăzut, dar Horus, fiul lui Panişi, sub înfăţişarea lui Senosiris, fiul lui Satni, i-o luă înainte şi stârni un foc care-l mistui pe etiopian, preschimbându-l într-o grămăjoară de cenuşă. Mai înainte ca toţi cei aflaţi în sala tronului să-şi revină din uluiala care îi cuprinsese, Senosiris însuşi dispăru pentru totdeauna.

Într-un târziu Satni scoase un geamăt de disperare, dându-şi seama de faptul că rămăsese fără copilul pe care îl iubise atât de mult. Socotind anii care trecuseră de la sosirea vrăjitorului în palatul lui Siamanu, Satni văzu că se împlinise sorocul de care vorbise Senosiris.

Faraonul însuşi şi curtenii lui se minunară mult de cele văzute şi auzite de ei. Toţi îi dădură dreptate lui Satni, care spuse:

– N-a fost nici un scrib mai învăţat şi nici un om mai priceput în săvârşirea vrăjilor decât Horus, fiul lui Panişi, şi nici că se va mai naşte un altul, aidoma lui!

În cinstea celui dispărut a fost ridicat un monument de piatră şi cât timp au trăit Satni şi soţia lui, Mahi, ei n-au încetat să aducă slavă amintirii fiului lor, cel care scăpase Egiptul de o înjosire nemeritată, săvârşind o minune care nu se mai văzuse până atunci...

Înţeleptul Solomon şi vicleanul Asmodeu

CÂND SOLOMON A AJUNS rege, s-a gândit să-şi înalţe un palat cum nu se mai văzuse prin locurile acelea.

Vechiul palat al părintelui său David i se părea neîncăpător şi lipsit de strălucire. Noul rege îşi puse straie de om de rând şi începu să colinde prin împrejurimile Ierusalimului, în căutarea unui loc potrivit planurilor sale măreţe.

Tot umblând de unul singur şi temându-se să nu fie recunoscut de vreunul din supuşii săi, Solomon înnoptă sub un măslin în mijlocul unei mirişti. Sub măslin crescuse o iarbă mătăsoasă ca un aşternut regesc. În stânga şi în dreapta pomului, care se ridica singuratic în mijlocul secerăturii, se ţuguiau două clăi cu snopi de grâu. Regele îşi luă un snop şi îl puse sub căpătâi, îşi presără aşternutul cu paie şi se pregăti de culcare. Când ridică ochii spre măslin, băgă de seamă că nu era singur: pe o creangă se cuibărise un greier. Mare a fost mirarea craiului când l-a auzit vorbindu-i astfel:

– Înţeleptule Solomon, nu mai căuta zadarnic alt loc pentru minunatul palat pe care plănuieşti să-l ridici spre

fala ta şi a ţării tale. Alege-l pe acesta şi n-o să-ţi pară rău. Doi fraţi stăpânesc câmpul din jur, rămas moştenire de la părinţii lor. Unul este însurat şi are mai mulţi copii, în vreme ce mezinul a rămas holtei. Când au secerat grâul de pe câmp, au împărţit recolta frăţeşte şi au clădit două clăi de snopi la fel de înalte. În noaptea trecută, mezinul s-a trezit şi şi-a zis: „Fratele meu are nevastă şi atâtea guri de hrănit, câtă vreme eu sunt singur cuc. Dacă i-aş da din recolta mea, de bună seamă că s-ar supăra şi n-ar primi. Dar dacă iau câţiva snopi şi-i pun acum peste claia lui, n-o să bage de seamă!“ În aceeaşi noapte şi fratele mai mare s-a trezit şi şi-a spus: „Fratele meu este tânăr şi singur. Nu are nici un ajutor, aşa că trebuie să muncească cât doi şi să se hrănească îndoit. Nu este drept să fie claia mea la fel de mare ca a lui. Ia să iau în spinare câţiva snopi şi să-i pun peste ai lui, fără să bage de seamă.“ Azi dimineaţă cei doi fraţi au venit pe câmp şi au văzut cu uimire că rămăseseră la fel de înalte clăile lor, dar n-au suflat nici un cuvânt!

Greierul se opri, obosit de graiul omenesc cu care nu era deprins, apoi urmă:

– Luminate rege, fii cu ochii în patru şi nu adormi că acuş-acuş ai să-i vezi pe cei doi fraţi care nu vor pregeta să se ivească şi în noaptea aceasta, cu aceleaşi gânduri bune!

Într-adevăr, nu trecu mult timp şi pe câmp se iviră două mogâldeţe: una venea din dreapta, iar alta din

stânga. Fiecare ducea câţiva snopi de grâu în spinare. Ai fi zis că snopii o porniseră singuri la plimbare, sub lumina lunii...

În mijlocul câmpului, chiar în dreptul măslinului, cele două umbre se întâlniră şi rămaseră ţintuite locului. Snopii se prăvăliră la pământ şi atunci se iviră cei doi fraţi care se îmbrăţişară, plângând de bucurie.

Mişcat până la lacrimi de cele văzute, regele se apropie de ei şi le zise:

– Voi, care sunteţi pildă a iubirii de frate, vindeţi-mi mie câmpul acesta, martor al purtării voastre demna de toată lauda! Aici îmi voi înălţa palatul meu falnic. Vă voi răsplăti cum se cuvine!

Cei doi fraţi se înclinară în faţa lui Solomon, spunând:

– Facă-se voia ta, rege puternic şi înţelept!...

Şi regele cumpără de la cei doi fraţi câmpul lor, plătindu-l cu un preţ de zece ori mai mare, după care se apucă să strângă toate cele trebuincioase zidirii unui palat măreţ. Adună grămezi de aur şi pietre preţioase, aduse cedrii din Liban şi meşteri pricepuţi din Tir şi Sidon. Cu toate acestea nu era mulţumit.

Urmărind să facă un lăcaş în care să domnească pacea şi buna-înţelegere, înţeleptul Solomon se hotărî ca la tăierea pietrelor să nu se folosească nici o unealtă de fier, întrucât din el se fac armele de luptă. Chemă la el pe toţi înţelepţii din regatul său, care lăudară hotărârea regelui. Ei îi dădură şi următorul sfat preţios:

– Pentru ceea ce ţi-ai pus în gând, slăvite rege, nu-ţi poate fi de folos decât *Şamirul*, o făptură cât un bob de orz, care roade piatra aşa cum carii rod lemnul cel mai tare.

Solomon le mulţumi pentru sfat, dar când îi întrebă cum poate dobândi minunatul *Şamir* cu toţii ridicară din umeri:

– Noi nu ştim unde se află el. Dar sileşte pe demoni să-ţi spună cum îl poţi dibui.

Atunci regele prinse toţi demonii şi-i aduse în faţa tronului său, iscodindu-i despre *Şamir*. Demonii grăiră astfel:

– Înţeleptule crai, noi nu ştim nimic! Doar regele nostru, temutul Asmodeu, îţi poate spune unde se ascunde *Şamirul*.

Când au fost întrebaţi unde poate fi găsit Asmodeu, toţi demonii tăcură cu încăpăţânare.

– Prea bine, le spuse Solomon, veţi fi ostatecii mei până îmi veţi dezvălui unde îşi are palatul regele vostru!

După câteva săptămâni de temniţă, demonii cerură să se înfăţişeze regelui şi, când li se dădu voie să cuvânteze, spuseră:

– Palatul regelui nostru se află tare departe de aici, în luminişul unui codru de nepătruns, la poalele unui munte unde n-a mai călcat picior de om. Aici şi-a săpat Asmodeu o fântână cu apa cea mai limpede de pe pământ. Pentru ca apa să nu se tulbure niciodată, a astupat

ghizdul fântânii cu o piatră uriaşă şi i-a pus un sigiliu. Ziua întreagă colindă văzduhul cu puzderia lui de astre, pentru a iscodi tainele lumii. Seara se întoarce istovit de sete, deoarece nicăieri nu află o licoare mai minunată decât apa din fântâna palatului său pământean. După ce s-a asigurat că nimenea nu s-a atins de fântână, rupe sigiliul, ridică piatra şi soarbe din apa limpede până ce seacă fântâna. A doua zi ea se umple la loc. Apoi se zăvoreşte în palatul său şi sforăie de se cutremură obloanele şi uşile de fier. Asta este tot ce-ţi putem spune. Mai departe, te va călăuzi înţelepciunea ta.

Solomon îşi ţinu făgăduiala şi eliberă pe toţi demonii prinşi de el, după ce îi puse să jure că nu vor face nici un rău supuşilor lui. Apoi chemă la el pe viteazul Benaia, conducătorul oastei sale, îi dădu însoţitori neînfricaţi, merinde pentru un drum lung, lanţuri grele şi câteva burdufuri din vinul cel mai bun.

Benaia şi voinicii lui avură de străbătut codrii mai deşi ca peria, fluvii mai iuţi ca săgeata şi prăpăstii mai adânci decât marea, până ce dădură de fântâna lui Asmodeu. Făcură o gaură într-unul din pereţii ei şi turnară tot vinul din burduf. Apoi astupară gaura cu grijă, nu care cumva să se vadă că cineva umblase la fântână, şi se ascunseră după nişte copaci.

Spre seară se arătă şi însetatul Asmodeu. Cu toate că Benaia şi vitejii lui nu ştiau ce-i frica, inima lor se

făcu cât un purice, când văzură uriaşa statură a regelui demonilor.

După obiceiul său, Asmodeu cercetă sigiliul fântânii şi, găsindu-l neatins, îl rupse şi ridică piatra ce acoperea ghizdul. Un miros ciudat îi gâdilă nările şi cei ce-l pândeau îl auziră mormăind:

– Fântâna miroase a vin! Băutura tulbură mintea oricui. Un înţelept nu bea vin!

Dar întrucât era mort de sete şi nu gustase niciodată un strop de vin, îşi zise:

– O singură picătură nu-mi poate dăuna!

Se aplecă peste ghizdul fântânii şi prima picătură fu urmată de a doua, apoi de a treia, până ce sorbi tot vinul care plutea deasupra apei ca untdelemnul de măsline. Apoi Asmodeu se îndreptă vesel şi împleticindu-se spre palatul său. Uită să zăvorească uşile şi obloanele şi se trânti în pat, adormind buştean. Benaia şi voinicii lui se apropiară tiptil de el şi-l legară fedeleş.

Când se trezi, craiul demonilor nu avu altceva de făcut decât să meargă până la înţeleptul rege Solomon, pentru a-i asculta poruncile.

Pe drum, Benaia şi ostaşii săi fură martorii unor întâmplări ciudate. Într-o zi Asmodeu se propti de un copac şi acesta se răsturnă, de parcă ar fi fost smuls de o furtună năprasnică. Altă dată se sprijini de un perete şi casa se surpă, de parcă ar fi fost zgâlţâită de un cutremur nimicitor.

Întâlniră într-un târg un alai de nuntă. Toţi fură poftiţi să închine câte un ulcior de vin cu nuntaşii. Numai Asmodeu rămase posomorât.

– De ce eşti mâhnit, când toată lumea petrece? îl întrebă Benaia.

– Mâine mirele va muri! răspunse Asmodeu.

Trecură pe lângă o cizmărie şi auziră pe un muşteriu cerând o pereche de încălţări care să-l ţină şapte ani! Asmodeu râse amar şi-i spuse lui Benaia:

– Sărmanul, nu ştie că mai are de trăit doar şapte zile!

Mai întâlniră şi un om care căuta pretutindeni o comoară, făcând tot felul de vrăji. Asmodeu începu să hohotească şi zise:

– Bietul de el, caută peste tot o comoară îngropată chiar sub casa lui!

În cele din urmă sosiră la Ierusalim. Când fu adus înaintea lui Solomon, Asmodeu grăi astfel:

– Nu te-ai mulţumit cu ţările pe care le-ai înrobit şi acum ai pus în lanţuri şi pe regele demonilor!

Solomon îi spuse pricina care l-a împins la o asemenea faptă şi primi următorul răspuns:

– Află că eu n-am nici o putere asupra *Şamirului*. Demonul mării l-a încredinţat cocoşului de munte, care s-a jurat să-l păstreze cu străşnicie.

Atât i-a trebuit lui Solomon. Din nou l-a chemat pe credinciosul Benaia, care plecă în căutarea *Şamirului,*

luându-şi câţiva soţi de drum, desaga cu merinde şi un clopot de cleştar.

Răscoliră ei multe ţinuturi sălbatice cu stânci abrupte până descoperiră într-un târziu cuibul cocoşului de munte. Puii flămânzeau în aşteptarea tatălui lor. Benaia puse clopotul de cleştar deasupra cuibului şi se ascunse prin apropiere.

Numai iată că se arată şi cocoşul de munte aducând în cioc hrană pentru odraslele lui. Degeaba îşi căscau bieţii puişori ciocurile, căci viermii tot nu le cădeau în guşe.

Cocoşul sălbatic încercă să spargă cleştarul cu ciocul şi cu pintenii, dar toate încercările sale fură zadarnice. Îşi luă zborul din nou şi curând se întoarse, aducând în cioc *Şamirul.* Cum atinse cu el cleştarul, clopotul plesni şi puii se văzură liberi.

Benaia şi soţii lui de drum nu-i dădură răgaz cocoşului de munte să ducă *Şamirul* în ascunzătoare, ci începură să răcnească din răsputeri. Pasărea se sperie şi scăpă preţioasa comoară. Ea ajunse astfel în mâinile lui Benaia şi de acolo în stăpânirea lui Solomon.

Treisprezece ani încheiaţi a durat zidirea palatului regesc. În tot acest timp, Asmodeu a fost prizonierul lui Solomon, ajutându-l să biruie toate greutăţile ivite în cale, cu ştiinţa lui neîntrecută.

Dar chiar şi omul cel mai înţelept este supus greşelii.

Solomon vru nici mai mult nici mai puţin decât să afle toate tainele lumii, ştiute de regele demonilor. Asmodeu se învoi: va trebui însă ca ei să-şi schimbe hainele. Cum se văzu scăpat din lanţuri, Asmodeu îl înşfăcă pe Solomon şi-l zvârli peste mări şi ţări, până hăt! în India. El luă înfăţişarea regelui şi puse stăpânire pe tronul lui.

Când Solomon se trezi din ameţeala iuţelii cu care zburase prin văzduh, se pomeni în mijlocul unei ţări străine, cu oameni vorbind o limbă necunoscută lui. Dar îşi luă inima în dinţi şi o porni spre palatul său intrat în stăpânirea regelui demonilor. Îl îngrijora şi soarta ţării sale încăputâ pe mâini atât de rele.

Cheltui aurul care-l mai avea la el şi îşi vându toate podoabele regeşti. Isprăvind banii şi straiele sale făcându-se ferfeniţă, bogatul rege ajunse ca un cerşetor de rând. Când spunea celor întâlniţi în drum: „Eu sunt regele Solomon!“ toţi îi râdeau în nas.

Într-o zi trecu pe lângă o şcoală unde învăţătorul vorbea elevilor săi despre proverbele lui Solomon. Regele se grăbi să intre în clasă şi spuse:

– Copii, eu sunt înţeleptul Solomon!

Toată clasa pufni într-un hohot de râs nestăvilit şi musafirul nepoftit trebui să-şi ia tălpăşiţa, fiind luat drept un nebun.

În sfârşit, poposi la porţile Ierusalimului şi se înfăţişă la marii judecători ai oraşului:

– Eu sunt regele Solomon, nu mă mai recunoaşteţi?

Dar şi aici trecu drept un smintit. Nimeni nu băgase de seamă că Asmodeu furase înfăţişarea şi tronul lui Solomon, înţeleptul înţelepţilor.

Mare a fost ciuda regelui adevărat când nu i se îngădui să intre în palatul zidit de el cu atâta trudă. Totuşi nu se dădu bătut şi nu încetă să-şi apere dreptatea! Şi iată cum îşi recâştigă tronul.

Solomon ştia că demonii puteau să capete lesne chipul şi asemănarea omenească pe care şi-o doreau. Cu toate acestea, ei nu puteau să-şi lepede ghearele de vultur pe care le aveau la picioare. De aceea ceru ca aşa-zisul rege să fie descălţat în timpul somnului.

Or, ceea ce nedumerea pe toate slugile palatului era faptul că de la o vreme încoace Solomon dormea încălţat. Nici nu-i mai văzură în ultima vreme scăldându-se la picioare. Aceasta dădu de bănuit marilor judecători ai oraşului, care porunciră slugilor regelui să-l descalţe în toiul nopţii. Ei înşişi se strecurară în camera de dormit a lui Solomon, după ce presupusul rege adormi adânc şi începu să sforăie cât şapte. Solomon îi însoţea.

Când slugile izbutiră să scoată încălţările regeşti, se iviră în faţa tuturor cumplitele gheare ale demonului. Atunci regele adevărat se duse la căpătâiul celui adormit şi îl scuă, zgâlţâindu-l:

Te trezeşte, Asmodeu,
Fiindcă Solomon sunt eu!
Părăseşte-mi azi palatul,
Tu, ce-mi spurci sceptrul şi patul!

Asmodeu sări ca ars. Văzându-şi ticăloşia dată în vileag, începu să crească mai întâi până în tavan, apoi până în nori, şi deodată se făcu nevăzut.

Temător de răzbunarea demonului, Solomon se înconjură de şaizeci dintre cei mai viteji războinici, care îl păzeau zi şi noapte. Dar Asmodeu nu se mai ivi prin locurile acelea şi nu-l mai supără cu nimic pe rege.

Solomon îşi luă de soţie pe fiica faraonului şi îşi cârmui ţara cu înţelepciune până la adânci bătrâneţi, îmbogăţindu-şi cartea lui de proverbe cu alte cugetări care să slujească şi celor mai deştepţi oameni, supuşi şi ei greşeli.

Omul cu toiag de abanos

MADHAPURA era cetatea de scaun a lui Indraraya, regele unei provincii din partea de miazăzi a Indiei de altădată.

Şi era acest Indraraya tânăr şi cam înfumurat. Îşi închipuia că supuşii lui sunt cei mai mulţumiţi oameni din lume, datorită, bineînţeles, înţeleptei sale ocârmuiri. Cel puţin aşa îi spuneau de dimineaţa până seara toţi curtenii săi, linguşindu-l fără zăbavă. Osteneala lor era răsplătită regeşte de către miniştrii lui Indraraya, care furau ca-n codru. Nu se mulţumeau să sleiască poporul cu biruri istovitoare şi să închidă ochii la toate matrapazlâcurile slujitorilor mărunţi, ci chiar şi tâlharii la drumul mare, care le dădeau o parte din „agoniseala" lor zilnică, erau lăsaţi în legea lor. Aşa că toţi sfetnicii şi înalţii dregători aveau palate la fel de mari ca ale regelui. De toate acestea Indraraya nu ştia nimic. Nici o jalbă nu ajungea până la el. Când regele ieşea să se plimbe prin cetatea de scaun, era la fel de straşnic păzit de alaiul de curteni ca şi în palatul său, înconjurat cu ziduri înalte.

Astfel stăteau lucrurile când începe povestirea noastră...

*

Într-o dimineaţă de vară timpurie, un grădinar de la marginea Madhapurei plecă spre târgul cetăţii, dorind să vândă câteva din roadele brazdelor sale. El ducea pe creştet un coşuleţ cu şapte castraveţi, tot unul şi unul. Ştiind că se duce în târg cu nişte trufandale, se bucura la gândul că va dobândi un preţ bun pentru marfa asta. Nu se mai sătura să privească răsăritul soarelui; în grădina lui, nu prea întinsă, dimineaţa nu-şi vedea capul de atâtea treburi, de aceea nu mai avea timp şi pentru aşa ceva. La poarta oraşului fu oprit de un vameş, care îi spuse:

– Pentru toate roadele pământului, care sunt aduse în oraş, trebuie să se plătească o taxă. Aşa că dă-mi unul din cei şapte castraveţi ai tăi!

Ştiind că aşa se obişnuieşte, grădinarul alese pe cel mai mic dintre castraveţii lui şi-şi plăti vama. Alături de încăperea vameşului se afla cea a santinelei care cerceta pe toţi cei ce intrau în cetate. Şi ea îl opri pe grădinar:

– Ştii, de bună seamă, că trebuie să plăteşti un bir pentru soldaţii din garda oraşului. Dă-mi, aşadar, un castravete, altfel nu te las să treci!

Grădinarul auzea pentru prima oară de acest bir, Dar, neavând ce face, se supuse spunându-şi:

Până la târg mai este cale lungă
Şi castraveţii nu cred să-mi ajungă!

Dacă-mi mai merge cum mi-a mers acum,
Mi-e teamă că-n zadar pornii la drum...

Şi se nimeri să aibă dreptate! Al treilea care l-a oprit era un ofiţer cu o spadă fioroasă:

– Dă-mi unul din castraveţii tăi! îi spuse el pe un ton poruncitor. E pentru armată.

– Adineauri am dat unul pentru soldaţii din garda oraşului! încercă să se apere grădinarul.

– Ei, dar acum este vorba de însuşi Ministrul Războiului. Ai tu habar ce face el? Te apără pe tine şi grădina ta de vrăjmaş!

Deşi nu-i venea să râdă, grădinarul îşi zise în gând:

Dă-i şi lui un castravete
Pentru oşti şi parapete!

Al patrulea care-l opri era un om îmbrăcat într-o uniformă civilă. El îi ceru un castravete pentru paza oraşului.

– Cum aşa? Am mai dat trei castraveţi: unul pentru vameş, altul pentru garda oraşului şi ultimul pentru armată, spuse grădinarul nedumerit.

– Toţi aceştia n-au nimic de-a face cu Ministrul dinlăuntrul ţării. Dacă n-ar fi el, n-ai mai putea trăi în ţara asta şi grădina ta ar fi jefuită de hoţi!

Grădinarul iar începu să facă haz de necaz, spunându-şi:

Dă-i un castravete, dară,
Pentru ordinea din ţară!

Al cincilea care-l opri avea haine de om al legii. Îi ceru un castravete pentru însuşi Ministrul Dreptăţii, cel care pedepseşte pe oricine ar cuteza să fure ceva din grădina lui. Bietul om se supuse iarăşi, spunându-şi înciudat:

N-am un castravete mai urât
Să-i rămână azi dreptatea-n gât
Dacă-i vând pe-aceştia doi măcar,
Vin cu o lescaie-n buzunar!

Dar ţi-ai găsit! Mai avea de făcut o sută de paşi până la târg, când iar îl opri un om care după straiele lui părea a fi un dregător. Grădinarul află că unul din roadele hărniciei lui va poposi chiar azi pe masa Primului Ministru. Pas de mai spune ceva!

Îi mai rămăsese un singur castravete, cel mai frumos din lume! Dar chiar la intrarea în târg îl opri un curtean înzorzonat din creştet până în tălpi:

– Măria-Sa, slăvitul Indraraya, a poruncit să-i aducem azi la masă cel mai frumos castravete din târg. Nici unul nu se poate măsura cu cel din coşuleţul tău, aşa că dă-mi-l mie!

– Din şapte castraveţi pe care i-am adus spre vânzare, unul l-am dat vameşului, al doilea – gărzii oraşului, al treilea mi l-a luat Ministrul Războiului, al

patrulea – Ministrul Pazei dinlăuntrul ţării, al cincilea – Ministrul Dreptăţii şi al şaselea – Primul Ministru!

– Păi atunci este foarte firesc ca ultimul dintre minunaţii tăi castraveţi să-l dai regelui ţării! Câţi dintre grădinari au avut acest noroc? Şi-apoi n-ai să te îmbogăţeşti vânzând un singur castravete! Îţi mai pierzi şi vremea tocmindu-te pentru un fleac de nimic!

Şi, fără să mai zăbovească, îi luă şi ultimul castravete din coşuleţul care rămăsese gol-goluţ, chiar în pragul târgului...

Grădinarul făcu cale întoarsă, fără să mai vadă pe unde calcă, de mâhnit ce era. La poarta oraşului întâlni pe vameş şi, simţind nevoia să-şi descarce sufletul, îi povesti cele întâmplate.

– Eşti un mare nătâng! i-a spus slujbaşul înduioşat de păţania grădinarului. Singurul care era în drept să-ţi ceară un castravete eram eu: în orice oraş se plăteşte vamă când duci mărfuri la târg. Celorlalţi nu trebuia să le dai nimic. Te-ai lăsat jefuit în mijlocul cetăţii de nişte pungaşi.

– Dacă-i aşa, pot să mă plâng pe lângă miniştrii în numele cărora am fost jefuit. O să le cer să-mi plătească toţi castraveţii!

– N-ai decât să încerci! spuse vameşul dând din cap neîncrezător.

A doua zi se înfiinţă la Ministrul Războiului în numele căruia îi fusese furată marfa. Militarul de la

intrarea reşedinţei înaltului dregător nu se arătă prea dornic să-l ajute. Îi spuse totuşi:

– Îţi dau un sfat, spre binele tău. Aşteaptă să te bage în seamă ministrul şi el să te întrebe ce pofteşti. Altfel e în stare să te azvârle în temniţă pentru a-ţi plăti obrăznicia de a-i fi vorbit primul. Te poate supune şi la cazne. Cu războinicii nu-i de glumit!

Grădinarul îi mulţumi pentru sfat şi-l urmă întocmai. Aşteptă o zi, aşteptă două, cât pe ce să treacă şi a treia: stătu tot timpul neclintit la intrarea reşedinţei ministrului. Acesta trecuse de nenumărate ori pe lângă el, fără să-l întrebe nimic. Abia în a treia seară îl băgă în seamă şi-l întrebă ce pofteşte de la el. Grădinarul îi povesti pe scurt păţania sa:

– Tot ceea ce mi-ai spus nu are de-a face cu grijile mari pe care mi le dă războiul. Pregătirea lui îmi răpeşte fiecare clipă. Aceste aşa-zise furtişaguri s-au petrecut pe un drum public. Aşadar, du-te la Ministrul Pazei dinlăuntru!

La reşedinţa celui de-al doilea dregător, aceeaşi poveste. Tot spre sfârşitul zilei a treia catadicsi şi acesta să-l întrebe de ce se află de atâtea zile acolo. Când auzi despre ce e vorba, îi zise:

– Am şi aşa destulă bătaie de cap cu ordinea de pe întreg cuprinsul ţării. Jalba ta nu mă priveşte pe mine. Du-te la Ministrul Dreptăţii!

În ziua următoare se îndreptă spre palatul Dreptăţii. Dar nu mai stătu la intrare, ca până acum. De câte ori ieşea ministrul, grădinarul se ţinea scai după el. În felul acesta el fu băgat în seamă chiar în prima după-amiază. Răspunsul primit fu următorul:

– Având în vedere faptul că slujitorii care te-au nedreptăţit, aşa cum susţii sus şi tare, fără a-mi aduce nici un martor, aparţin unor dregătorii diferite, singurul om care te poate ajuta este Primul Ministru!

Şi tocmai acest înalt dregător se arătă ceva mai binevoitor – cel puţin aşa i se păru grădinarului. Fu băgat în seamă chiar din prima zi şi ascultat cu atenţie de către ministrul care-şi dădea osteneala să pară cât mai popular. N-a fost nevoie să aştepte ca un stâlp la intrarea reşedinţei lui, nici să-l urmeze ca o umbră. De răspuns, a răspuns la fel ca şi ceilalţi:

– Plângerea e prea gravă pentru a putea fi supusă hotărârii unui simplu prim-ministru, îi spuse el aruncând priviri pline de înţeles celor din suita sa. Numai şi numai regele îţi poate da dreptate. Du-te la el! Dacă nu ştii unde-i palatul, să te însoţească unul din slujitorii mei!

Grădinarul îi mulţumi pentru bunăvoinţa care i-o arăta, adăugând că cunoaşte din copilărie palatul regelui. Se îndreptă numaidecât într-acolo. Aşteptă vreo două ceasuri la intrare, căci santinelele nu-l lăsară să intre, deoarece n-avea nici un bilet de liberă-trecere.

Numai iată că se deschid larg porţile palatului şi se iveşte şi regele ţării într-un car aurit, însoţit de un alai nesfârşit de curteni şi dregători, care de care mai băţoşi şi mai înzorzonaţi. O ceată de călăreţi mergea în fruntea cortegiului şi o întreagă armată de muzicanţi defila la urmă. Era cu neputinţă să te apropii de rege care, de altfel, nu vedea pe nimeni, ameţit şi învăluit de norii de tămâie ai linguşelilor.

Grădinarul pricepu că poate să stea trei ani în poarta palatului regesc, fără să fie măcar zărit de Indraraya. Se dădu bătut: timp de opt zile grădina lui rămăsese în voia soartei!

Nu se putu stăpâni să nu se oprească la vameşul de la intrarea oraşului, care îi devenise un duhovnic şi un sfătuitor. Modestul slujbaş îl lăudă pentru faptul că renunţase să mai aştepte zadarnic înaintea palatului.

– La urechile suveranului nu ajunge nici o plângere, îl lămuri vameşul. Ca să fii băgat în seamă acolo, trebuie să săvârşeşti o faptă cum nu s-a mai văzut şi să stârneşti o zarvă nemaipomenită!

Aceste cuvinte îl urmăriră pe grădinar zile întregi, fără să-i dea răgaz să se mai aplece cu aceeaşi stăruinţă asupra straturilor lui.

Pe calea dreptăţii nu ajunsese la nici un rezultat: rămânea calea nedreptăţii, cea pe care mergeau dregătorii, de la cel mai mare, la cel mai mic. N-avea decât să se ia la întrecere cu ei. Îşi aminti că de la moşu-său,

care fusese un om cu dare de mână, moştenise un toiag gros din lemn de abanos. Se duse la un argintar şi îi puse un mâner de argint pe care gravă sigiliul regelui. Cu toiagul în mână se proţăpi în mijlocul străzii principale a oraşului şi începu să ceară bir de la toţi cei care aveau la ei câte o capră, un miel sau o pasăre domestică, ba chiar şi o legumă oarecare.

Oamenii mormăiau, dar văzând toiagul cu sigiliul regelui, se înclinau şi plăteau. Azi aşa, mâine aşa, grădinarul începu să se îmbogăţească, lăsându-şi grădina în părăginire. Aştepta ca fapta lui să ajungă la urechile regelui.

Da' de unde!

Miniştrii rămaseră de-a dreptul încântaţi de isteţimea noului lor cirac. Şi cum corb la corb nu-şi scoate ochii, se grăbiră să-i acorde ocrotirea lor, dacă le va plăti jumătate din banii încasaţi. Grădinarul se învoi şi, la adăpost de orice supărări din partea oamenilor legii, îşi cumpără o casă cu multe acareturi şi o împodobi ca un palat. Dar ţinta nu şi-o atinsese, totuşi. Deşi faima „Omului cu toiag de abanos" se răspândise în tot oraşul, regele nu află, bineînţeles, nimic.

Grădinarul începu să ceară un bir de două, trei ori mai mare. Oamenii murmurau, dar la vederea sigilului regesc se înclinau şi plăteau. Cei mai mulţi căutau să-l ocolească cale de şapte poşte. Dar nici aşa nu scăpau până la urmă.

Stăpânul toiagului de abanos îndrăznea să scornească cele mai năstruşnice biruri: pe apa luată din fântâna publică şi pe focul pe care îl aprindea orice sărac în vatra lui. Nu scăpară de bir nici opaiţele. Toţi cei care treceau fără să ţină ochii în pământ şi braţele încrucişate plăteau şi ei bir. Nemulţumirea sporea zi de zi, însă dările cele mai smintite i-o luau înainte. Oamenii scrâşneau din dinţi, dar se înclinau şi plăteau.

„Omul cu toiag de abanos" se gândi în cele din urmă să pună bir şi pe înmormântare, care în India are un caracter sacru. Mai înainte ca răposatul să fie ars pe rug, rudele mortului trebuiau să plătească cinci galbeni.

De data aceasta nemulţumirea tuturora părea gata să izbucnească pe faţă. Blestemele azvârlite asupra celui care îi împila nu mai conteneau în cartierele sărace. Abia stăpânindu-şi mânia, oamenii se înclinau, totuşi, în faţa toiagului preţios şi plăteau bir pentru trecerea rudelor lor în veşnicie.

În vremea asta, Indraraya, sătul de laudele pe care i le aduceau curtenii, hotărî, în sfârşit, să se convingă cu ochii lui cât de bine o duc supuşii săi. Ziua în amiaza mare nu putea să iasă din palat fără să fie recunoscut de toată lumea. Când noaptea va învălui însă cetatea, el va putea face o plimbare fără să-şi stingherească supuşii. Miniştrii nu se arătară prea încântaţi de planul lui Indraraya şi nu ştiură cum să-şi ascundă îngrijo-

rarea. Crezând că vor scăpa cu faţa curată, socotiră că nu-i înţelept să se împotrivească dorinţei regelui.

Noaptea era luminoasă, cu toate că luna nu se zărea pe cer. La început plimbarea regelui se desfăşură fără nici o peripeţie. În jurul palatului nu locuiau decât oameni înstăriţi, care sforăiau în paturile lor, fără să fie tulburaţi de grija zilei de mâine.

Când se apropie însă de marginea oraşului, la urechile regelui ajunseră nişte bocete deznădăjduite. Indraraya se apropie tiptil de coliba de unde porneau plânsetele. Văzu o încăpere sărăcăcioasă, în care câţiva oameni vegheau un mort. La căpătâiul lui bocea o femeie încărunţită de necazuri şi sărăcie.

– Ce-o să mă fac eu acum, văduvă şi bătrână, fără singurul meu sprijin? Voi sfâşia pânza care mă îmbracă şi astfel voi putea să-i încropesc un linţoliu. Îmi voi dărâma coliba şi din cheresteaua ei îi voi înălţa un rug. Ultimii mei bănuţi îi voi da celor care vor duce pe umeri trupul ţeapăn. Dar de unde voi plăti cei cinci galbeni, birul de înmormântare pe care mi-l cere „Omul cu toiag de abanos"? Cine se va milostivi să împrumute o văduvă fără căpătâi ca mine?

Vorbele ei se înecară într-un hohot de plâns, greu de stăpânit. Regelui nu-i venea să-şi creadă urechilor. Aştepta ca vreunul din cei de faţă să dezmintă cele spuse de văduvă. Nici gând de aşa ceva! Dimpotrivă, bătrâna stăruia deznădăjduită:

– Unde s-a mai pomenit la noi bir pe înmormântare? Blestemul zeilor să cadă asupra „Omului cu toiag de abanos" şi asupra regelui care nu se sinchiseşte de dările grele pe care le cer dregătorii lui hrăpăreţi!

La un semn al regelui se apropiară doi soldaţi din gardă. Îi însărcină să aducă la palat mâine de dimineaţă pe văduva care bocea în colibă. Apoi se întoarse supărat să se culce în patul său regesc.

Când văduva văzu a doua zi pe cei doi soldaţi ai regelui îngălbeni. Era convinsă că „Omul cu toiag de abanos" auzise tot ce spusese ea în noaptea trecută şi acum va fi azvârlită în temniţă. O nenorocire nu vine niciodată singură!

Şiroaie de lacrimi stropiră drumul ei până la palat. Aici fu lăsată singură într-o încăpere cum nici nu-şi putea închipui o alta mai frumoasă. Când se ivi Indraraya, văduva se aruncă la picioarele lui, cerând îndurare. Regele se arătă blând şi binevoitor. Îi făgădui că o va ajuta să-şi înmormânteze feciorul şi-i va asigura o bătrâneţe fără griji dacă îi va spune fără ocol tot ce ştia despre „Omul cu toiag de abanos" şi despre nedreptăţile săvârşite de dregătorii lui.

Încurajată de vorbele lui Indraraya, văduva sărmană îi povesti, fără să ascundă nimic, tot ce trăise, văzuse sau auzise ea.

La plecare, regele îi dădu o pungă cu galbeni, făgăduind că toate aceste nedreptăţi vor lua în curând

sfârşit. De faţă cu bătrâna porunci soldaţilor lui să lase să intre în palat pe oricine are o plângere împotriva unui dregător, fie el oricât de mare.

Când au văzut-o pe văduvă acasă, vecinii ei s-au minunat. Toţi se îndoiau de spusele bătrânei, dar punga cu galbeni era o dovadă grăitoare. Astfel că primii care s-au dus să se plângă regelui au fost chiar ei. Vestea se răspândi fulgerător. Mulţimea care mergea să ceara dreptate la palat umplea străzile din jur.

O groază cumplită puse stăpânire pe miniştrii, curtenii şi dregătorii ţării. Nici unul nu mai avea curajul să se arate pe la palat. Regele le porunci să rămână cu toţii la casele lor, până ce vor da socoteală pentru tot ceea ce au făcut.

Apoi regele trimise pe unul dintre slujitorii săi să-l cheme la palat pe „Omul cu toiagul de abanos". Slujitorul îl găsi fără nici o greutate pe cel căutat. Omul se arătă foarte bucuros de cinstea pe care i-o face regele, poftindu-l la palat. Spuse că această întâlnire este visul vieţii lui. Dar, întrucât are să-i spună suveranului multe lucruri care sunt greu de mărturisit între pereţii unui palat, îl roagă pe Indraraya să poftească el însuşi acasă la el.

Curios de cele ce avea să-i spună misteriosul „Om cu toiagul de abanos", Indraraya se duse în casa acestuia; neînsoţit de nimeni.

Aici grădinarul povesti pe îndelete toată păţania lui şi drumurile făcute în zadar, pentru a afla dreptate. Arătă apoi că singura cale care putea să-l aducă în faţa regelui era cea pe care şi-o alesese. Nu va păstra nimic din cele agonisite cu ajutorul toiagului cu care căutase să-şi croiască un drum până la rege, pentru a-i dezvălui nedreptăţile ce se săvârşeau în ţară. Îl sfătui pe Indraraya să înlăture pe toţi dregătorii lui necinstiţi, să le ia averile adunate prin jaf şi să-şi aleagă alţi sfetnici, cât mai credincioşi. Pentru că nu va putea înapoia oamenilor banii pe care îi luase sub formă de bir, îşi va împărţi averea săracilor. Chiar de a doua zi el se va întoarce la munca cinstită în mica lui grădină moştenită din moşi-strămoşi.

Indraraya ascultă sfaturile înţelepte ale grădinarului. Primul sfetnic al său a fost însuşi „Omul cu toiagul de abanos". Cât timp a trăit el, oamenii de rând nu s-au mai putut plânge de nici o nedreptate.

Înţelepciunea lui a rămas în amintirea poporului, care-l mai pomeneşte şi astăzi în poveştile sale, biruind veacurile şi depărtările.

Crăiasa albinelor albe

ÎNTR-O INSULĂ creştea odată un manghier[1] plin de ştiubeie de albină. Când fagurii se umpleau de miere, venea un om pe nume Rakian. El împlânta în trunchiul copacului bucăţi de bambus în chip de trepte şi astfel ajungea până la ştiubeie.

Într-o zi Rakian ajunse la manghier şi porni să se cațere tocmai când soarele începuse să asfinţească. În copac se aflau mulţi stupi, dar albinele din fagurele aflat pe creanga cea mai înaltă erau albe.

„Până acum n-am mai văzut albine albe", îşi spuse Rakian.

Trase cuţitul din teacă şi se îndreptă spre creanga cu pricina. În clipa când tăie creanga, auzi cum albinele din fagure se văitau:

– Au, ne doare!

Rakian puse cuţitul în teacă, mirându-se că albinele pot vorbi ca oamenii. Dar ele îi spuseră:

[1] Arbore tropical înalt de peste zece metri, cu fructe roşiatice, mari.

– Dacă vrei să iei fagurele nostru, desprinde-l cu grijă!

Rakian făcu întocmai şi vârî fagurele cu albine albe în traista ce o avea la subsuoară. Când coborî din copac, băgă de seamă că se întunecase de-a binelea, aşa că porni în grabă spre casă. Atârnă traista în cui şi, frânt de oboseală, se trânti în pat, adormind pe loc.

Dis-de-dimineaţă Rakian plecă, grăbit să ajungă la lanul său de orez, aşezat foarte departe de casă. Mare îi fu mirarea seara, la întoarcere, găsind pe masă o ulcică cu orez, deasupra căreia se vedea un peşte de toată frumuseţea, bine prăjit. Rakian crezu că trecuse cineva în lipsa lui pe acasă şi în locul fagurelui de miere îi lăsase peştele şi orezul. Dar nu, fagurele era tot în traistă! Biruit de foame, Rakian mâncă în cele din urmă peştele, lăsând o bucată şi pentru a doua zi. În zori, luă cu el ce mai rămăsese în ulcică şi plecă iarăşi la câmp.

Seara găsi din nou mâncarea pregătită. Albinele nu lipseau nici ele din traistă. După o săptămână încheiată, Rakian se hotărî să descopere cine îi găteşte mâncarea în lipsa lui.

Se făcu că pleacă de acasă, ca de obicei, dar se întoarse din drum, pe furiş, şi se ascunse în preajma colibei sale. O vreme, în încăpere domni o linişte deplină. Deodată, din casă se ivi o femeie de o frumuseţe cum nu se mai pomenise în tot ţinutul. Ea se îndreptă spre râu, să umple găleţile cu apă.

În lipsa ei, Rakian se furişă în casă şi se duse de-a dreptul la traista lui. Fagurele era tot acolo, dar albinele albe nicăieri. Scoase repede fagurele din traistă, îl ascunse într-un loc sigur, apoi se piti şi el în spatele casei. Curând se întoarse şi femeia de la râu, cu găleţile pline. Prin fereastră o văzu îndreptându-se spre traistă. O auzi apoi văicărindu-se:

– Vai, vai, oare cine mi-o fi furat scrinul cu haine? Rakian nu putea să fie, că el e acum departe! Tare mi-e teamă să nu vină şi să mă găsească!

Cum se întunecă, Rakian ieşi din ascunziş şi, prefăcându-se că se întoarce de la câmp, intră în casă. Mută şi împietrită, femeia stătea într-un colţ al odăii.

Rakian se răsti la ea:

– Cine eşti şi ce cauţi în coliba mea? N-oi fi venit să-mi furi fagurele cu albine albe?!

– Eu nu ştiu nimic nici de fagure, nici de albinele tale! îi răspunse necunoscuta.

Rakian o rugă să-i gătească ceva, dar ea nici nu vru să audă, întrebând întruna cu încăpăţânare:

– Oare unde să fie hainele mele?

– Ei bine, eu ţi le-am luat, îi mărturisi până la urmă Rakian.

– Vai, toată averea mea era închisă în scrinul acela! suspină ea.

Rakian îi spuse, fără să se tulbure:

– Degeaba te vaiţi că tot nu ţi-l dau. Sunt sigur că, dacă ţi-aş înapoia hainele, te-ai îmbrăca cu ele şi nu te-aş mai vedea niciodată!

– Deşi sunt crăiasa albinelor albe, îi spuse mai potolită străina, nu-ţi mai cer fagurele îndărăt dacă mă iei de soţie. Mama mi-a dat voie să te iau de bărbat, că eşti un om harnic şi singur. La fel de harnică şi de singură sunt şi eu, iar în palatul din ţara mea n-am pe nimeni care să mă aştepte.

Rakian se învoi s-o ia de nevastă şi, dându-i fagurele înapoi, o întrebă:

– Ăsta ce este?

Femeia îi zise:

– Fagurele e taina mea. De azi înainte nu mai ai voie să-mi spui că mă trag din albine, ca să nu roşesc de ruşine!

Rakian îi făgădui că nu va spune nimănui nimic. La un an după căsătorie li se născu un băiat.

Într-o seară, Rakian fu chemat de vecinul său la o petrecere. La masă, oamenii îl încolţiră cu întrebările:

– De unde este femeia asta a ta, că n-am mai văzut o alta atât de frumoasă ca ea?

– E dintr-un sat învecinat, răspunse Rakian.

După câteva pahare, uită însă de promisiunea făcută şi, când îl copleşiră din nou cu întrebările, le zise:

– Dacă vreţi să ştiţi, nevastă-mea a fost înainte o albină albă!

Când se întoarse acasă, Rakian îşi găsi nevasta plângând. Printre lacrimi, ea îl mustră:

– Pentru că nu ţi-ai ţinut cuvântul dat şi m-ai făcut să roşesc de ruşine, dezvăluind tuturor că am fost albină, află că peste şapte zile va veni tatăl meu să mă ia. Eu te voi părăsi pentru totdeauna. Copilul va rămâne să-l creşti tu.

Într-adevăr, peste o săptămână Rakian zări o albină albă rotindu-se deasupra casei lor. Soţia lui se repezi în pod şi, preschimbându-se tot într-o albină albă, ieşi printr-o crăpătură a acoperişului. Rakian începu să-i strige:

– Dacă pleci tu, copilaşul nostru va pieri de foame, că e mic!

Dar văzând că ea nu-l mai bagă în seamă, se repezi în casă, luă în braţe plăpânda făptură rămasă fără mamă şi începu să fugă după cele două albine. Ele zburau întruna spre răsărit.

Şapte zile şi şapte nopţi în şir, prin lanurile de orez sau pe cărările junglei, Rakian nu le pierdu din ochi. În a opta zi albinele albe se făcură nevăzute. Istovit, Rakian căzu lângă malul unei ape curgătoare. Acolo, şi tatăl şi copilaşul adormiră buştean.

Iată că din satul apropiat se ivi o femeie care îl trezi pe Rakian, spunându-i:

– De ce dormi aici cu copilul şi nu te duci în palatul soţiei tale? Se află la doi paşi de aici!

– Ajută-mă să scald copilaşul şi călăuzeşte-mă apoi până acolo!

Curând Rakian şi femeia străină ajunseră în faţa unui palat asemănător întru totul unui uriaş fagure de miere.

– Asta e casa soţiei tale. Odaia ta se află chiar în mijloc. Să nu te sperii dacă vei vedea tavanele înţesate de albine. Ele nu fac rău nimănui!

Înăuntru, nici ţipenie de om: pretutindeni numai albine... În încăperea de la mijloc nici urmă de ele!

Când copilul începu să plângă de foame, Rakian strigă:

– Soţie iubită, îndură-te de copilaşul nostru, că el e nevinovat!

Atunci se ivi şi crăiasa albinelor albe, îmbrăcată în straie minunat de frumoase şi-i zise:

– Norocul tău e că ai putut să mă urmăreşti, fără ca să mă pierzi din vedere timp de şapte zile. Astfel ai curmat puterea vrăjii care-mi încătuşa palatul!

De îndată albinele se desprinseră din tavan şi, căzând pe podea, se schimbară în oameni, supuşi soţiei sale.

Rakian trăi apoi alături de soţia sa şi de copilul lor până la adânci bătrâneţe, ajungând unul dintre cei mai destoinici şi mai drepţi cârmuitori ai acelora care îşi păstrară, şi după ce deveniră oameni, hărnicia lor de albină.

În căutarea soarelui

A FOST ODATĂ o ţară unde soarele uita să răsară. Această împărăţie a nopţii veşnice se întindea tocmai la marginea lumii, de care era despărţită prin nişte munţi foarte înalţi. Dacă stăpânul zilei ar fi ştiut că şi în umbra piscurilor uriaşe trăiesc oameni, de bună seamă că n-ar fi pregetat să treacă şi dincolo, măcar c-ar fi trebuit să se mai ostenească oleacă.

Din această pricină, fiarele şi hoţii se înmulţiră văzând cu ochii, fiindcă nu era lesne să-i prinzi şi să-i pedepseşti. Ajunşi la capătul răbdării, oamenii năpăstuiţi au hotărât să trimită o solie până la soare, rugându-l să se ivească şi peste meleagurile lor bântuite de frig, beznă şi fărădelegi.

– Trimiteţi-mă pe mine! spuse un om cu părul încărunţit. Chiar dacă nu mai sunt bun de muncă, pasul meu a rămas la fel de sprinten ca în anii tinereţii!

– Cinstea aceasta mi se cuvine mie! zise un bărbat în floarea vârstei. Sunt mult mai iute de picior şi voi ajunge mai repede la soare!

Se înfăţişă atunci un băieţandru, care grăi astfel:

– Nu vă fie cu supărare, dar drumul până la soare e atâta de lung, încât numai eu pot ajunge până la el, şi asta abia când voi fi un moşneag sprijinit în toiag.

Mulţimea dădu dreptate copilului, lăudându-l pentru vorbele lui pline de tâlc: lui să i se încredinţeze înalta solie! În cele din urmă se arătă o femeie tânără şi frumoasă, care se împotrivi hotărârii lor:

– Drumul până la soare durează o sută de ani şi băieţandrul va muri fără să se apropie prea mult de ţintă. Casa mea a fost jefuită de tâlhari, iar fiarele mi-au sfâşiat deunăzi bărbatul. Dar eu aştept un copil: el va fi răzbunătorul unui tată pe care nu l-a văzut niciodată. Când mă voi stinge, istovită de drum şi de foame, fiul meu va ridica toiagul scăpat de mine pentru totdeauna şi nu-l va slobozi până ce nu va izbuti să-şi îndeplinească solia!

Cel mai bătrân om de pe meleagurile acelea îmbrăţişă pe viitoarea mamă a orfanului tuturora, o sărută pe frunte şi îi dărui toiagul de o vârstă cu veacul trăit de el:

– Du-te, Maleh, şi mi mai zăbovi! Dar spune fiului tău ca, atunci când va ajunge la soare, fiind la fel de bătrân ca şi mine, să aprindă un foc mare pe cele mai înalte creste, ca să ne dea mai repede de veste!

Mii de ochi o urmăriră cum îşi îndrepta spre răsărit pasul ei grăbit...

Maleh se căţără pe povârnişul munţilor prăpăstioşi. Merse întruna până ce simţi că se apropie ceasul când urma să aducă pe lume un copil. Şi fiul ei se născu, aşadar, într-o peşteră. Mama îşi înveli odorul în scutece de nor. Îl scăldă în pâraiele reci, ca să-l călească

de timpuriu. Apoi Maleh porni fericită mai departe: nu mai era singură...

Apele îşi stăvileau vijelia când trecea Maleh cu pruncul la sân. Arborii îşi preschimbau trunchiurile în punţi, ca să-i treacă mai repede peste prăpăstii. Caprele sălbatice îi îmbiau cu ugerele lor pline.

Anii treceau şi fiul lui Maleh ajunse flăcău, doborând lesne orice fiară. Apoi un bărbat sprijinind o făptură gârbovită, pe mama sa.

Maleh a mers cincizeci de ani încheiaţi până să ajungă la lună. Acolo i-a săpat fiul ei mormântul. Singur a pornit mai departe spre ţintă. Zadarnic l-a cerut crăiasa lunii de bărbat. Pragul zilei se întrezărea în depărtare. Mulţimile din ţara fără soare cercetau de aproape un veac zarea întunecată. Pe crestele pustii nu se înălţa nici o vâlvătaie. Toţi îşi spuneau:

– Poate că Maleh s-a prăpădit pe drum. Fiul ei, dacă a apucat să se mai nască, a şi uitat ţara lui de baştină, de care nu-l lega nici o amintire!

Cei care o văzuseră pe frumoasa Maleh plecând, muriseră demult. Numele ei intrase în legendă...

Dar cum se împliniră o sută de ani de când solia lor pornise spre soare, pe creasta cea mai înaltă se aprinse o pălălaie roşie. Şi pentru prima oară îi îmbrăţişa lumina zilei. Fiarele au fost vânate şi hoţii zvârliţi în temniţă.

Din creierul munţilor coborî un străin proptit într-un toiag. Se aşeză istovit şi le spuse apoi:

– Sunt fiul lui Maleh! Am venit să trăiesc printre voi!

Penelul fermecat

A FOST ODATĂ un băiat tare sărman, pe nume Ma Liang. Îi plăcea nespus de mult să deseneze şi visa să ajungă un pictor mare. Părinţii lui muriseră lăsându-l sărac lipit pământului. Orfanul trăia adunând crengi uscate şi ierburi tămăduitoare. Era atâta de calic, încât nu-şi putea cumpăra un penel cât de mic.

Într-o zi, trecând prin faţa unei şcoli, văzu un profesor de desen pictând. Mişcările penelului îl vrăjiră atât de mult, că el spuse fără voia lui:

– Vreau să-nvăţ şi eu să pictez. Împrumută-mi şi mie un penel!

Dar profesorul îl măsură de sus până jos şi îi spuse dispreţuitor:

– Un zdrenţăros ca tine vrea să ajungă pictor?! Cată-ţi de drum, haimana, penelul nu-i de nasul tău!

Şi profesorul îl alungă din curtea şcolii.

Dar Ma Liang nu se dădu bătut. Îşi zise:

– Care va să zică aşa stau lucrurile! Păi atunci să vedem dacă un copil sărman şi orfan ca mine nu poate să ajungă un pictor renumit!

Din ziua aceea el se puse pe treabă, muncind cu îndârjire. Când aduna nuiele în pădure, cu ajutorul unei crenguţe întruchipa în ţărână păsările care zburau deasupra capului său. Când tăia buruieni de leac pe malul râului, îşi muia degetul în apă şi zugrăvea pe bolovani chipul peştilor care se zbenguiau în prundiş. Pereţii peşterii, care îi slujeau de locuinţă, erau acoperiţi de felurite desene.

Anii treceau, Ma Liang creştea, muncind cu aceeaşi râvnă. Deveni un pictor neîntrecut, deşi nu avea încă nici un penel. Frânt de atâta alergătură şi trudit de zelul cu care zugrăvise până noaptea târziu un tablou pe o scoarţă de copac, Ma Liang adormi buştean. Deodată i se arătă un bătrân cu o barbă colilie, purtând straie împodobite cu cele mai frumoase picturi. Moşneagul îi întinse un penel şi-i zise:

– Eu sunt oblăduitorul pictorilor! Îţi dăruiesc acest penel fermecat, pe care îl meriţi cu prisosinţă, datorită muncii tale neobosite. Foloseşte-l cum se cuvine!

Ma Liang privi încântat darul: era un penel de aur, frumos încrustat şi uşor de mânuit. Nici nu apucă să mulţumească şi bătrânul se şi făcuse nevăzut. Când se deşteptă, simţi că strânge în palmă un penel aievea cu cel din vis.

Desenă o pasăre. Pasărea îşi desfăcu aripile şi îşi luă zborul. Apoi întruchipă un peşte. Peştele îşi mişcă

neastâmpărat coada şi sări în râul din faţa peşterii. Ma Liang era nespus de fericit.

Cu penelul său minunat se apucă să deseneze toate lucrurile după care tânjeau săracii satului. Pe unul îl înzestra cu un car, pe al doilea cu o cazma, pe al treilea cu o şa, fiecăruia după pofta inimii lui...

Vestea despre pictorul vrăjitor ajunse şi la urechile bogătaşului din vecinătate. Trimise două slugi care să-l aducă cu de-a sila la el acasă. Acolo trebuia să deseneze tot ce-i va porunci noul lui stăpân.

Dar Ma Liang auzise de lăcomia acestuia şi nu aduse la îndeplinire ordinele care i se dădură: nu desenă nici măcar un bob de orez! Boierul se supără şi-l închise într-un grajd până se va răzgândi. Nimeni nu avea voie să-i aducă mâncare şi lemne pentru foc.

Peste trei zile, ninsoarea aşternuse un covor de zăpadă în ograda bogatului care îşi zise: „De bună seamă că Ma Liang a murit de foame şi de frig!"

Când se apropie de grajd, văzu o lumină roşiatică printr-o crăpătură a uşii. O boare plăcută îi gâdilă nasul. Îşi aruncă ochii înlăuntrul grajdului şi-l văzu pe Ma Liang ronţăind nişte plăcinte bine prăjite. Stătea lângă o sobă în care duduia un foc puternic. Într-un colţ se vedea un pat împodobit cu covoare de preţ.

Boierul pricepu că toate acestea fuseseră dobândite cu ajutorul penelului fermecat şi se mânie crâncen. Chemă repede slugile poruncindu-le să-i aducă

penelul lui Ma Laing şi să-l omoare neîntârziat pe pictorul vrăjitor.

Zece bărbaţi voinici dădură buzna în grajd. Dar Ma Liang o ştersese la vreme: scara pe care se căţărase pe acoperiş mai stătea sprijinită de perete. Când boierul vru să atingă prima treaptă, scara dispăru. Toate slugile, în frunte cu stăpânul lor, plecară în căutarea fugarului. Acesta zugrăvi cu penelul său un armăsar şi apoi sări în şaua lui.

Urmăritorii se apropiau tot mai mult. Galopul cailor răsuna din ce în ce mai ameninţător. Atunci Ma Liang desenă un arc şi trimise o săgeată în pieptul duşmanului său de moarte: bogătaşul se prăvăli de pe cal şi fugarul dădu pinteni armăsarului, făcându-se nevăzut.

Ma Liang galopă zile şi nopţi în şir, până ce ajunse într-un orăşel destul de îndepărtat de satul său natal. Putea să deseneze galbeni şi să ajungă cel mai mare bogătaş din lume. Dar el se hotărî să trăiască de pe urma muncii lui, ca şi ceilalţi oameni, vânzând tablourile pictate de el. De teamă să nu fie recunoscut, el nu îngăduia chipurilor din desene să capete viaţă. Pentru asta era de-ajuns să le lase neisprăvite: fără un ochi, fără o aripă sau fără un picior. Oamenii se înghesuiau să cumpere picturile sale, care erau deosebit de frumoase. Faima lui Ma Liang creştea întruna.

Într-o zi el zugrăvi un cocor fără un ochi. Din nebăgare de seamă, o pată de cerneală căzu peste desen

tocmai în locul ochiului. Pasarea învie, îşi desfăcu aripile şi zbură pe fereastră. Vestea se răspândi ca fulgerul şi ajunse până la împăratul Chinei.

Ma Liang se trezi într-o zi cu nişte oameni în straie de catifea, care îl poftiră neîntârziat la palat.

Dar pictorul nu dorea în ruptul capului să slujească împăratului despre care auzise atâtea lucruri urâte. De aceea, când măria sa îi porunci să zugrăvească un dragon, el mâzgăli o broască râioasă. Când fu îmbiat să întruchipeze o pasăre fenix, el înfăţişă o găină jumulită.

Broasca şi găina începură să se preumble prin sala tronului, murdărind covoarele scumpe.

Împăratul se mânie şi ceru să i se smulgă lui Ma Liang peneul, iar buclucaşul artist să fie zăvorât într-un turn. Porunca-i fu îndeplinită fără zăbavă.

Craiul se apucă atunci să deseneze singur. Făcu un galben, apoi al doilea. Nerăbdător, începu să zugrăvească fişicuri cât mai înalte. Dar, în loc să aibă parte de aur, se pomeni cu stive de pietricele care se surpară, cât pe cel să-l îngroape de viu.

Împăratul nu se astâmpără. Se porni să deseneze cărămizi, bineînţeles tot de aur. Mâzgăli câteva, dar i se părură prea mici. Se apucă să zugrăvească un stâlp înalt de câţiva metri. Nefiind un pictor prea dibaci, când isprăvi desenul, craiul se trezi cu un şarpe uriaş, gata-gata să-l înghită cu coroană cu tot.

Nu mai mergea aşa! Pictorul vrăjitor fu slobozit din turn. Se văzu ospătat şi îmbrăcat ca un prinţ. Împăratul îi înfăţişă pe propria lui fiică şi îi făgădui mâna ei.

Deşi nu era încântat de logodnica lui, de o rară urâţenie, Ma Liang se prefăcu bucuros şi ascultător.

Împăratul îşi zise; „Dacă îl pun să-mi deseneze un munte, te pomeneşti că o să-mi înfăţişeze un leu sau un tigru. Hai să-i cer altceva". Şi porunci lui Ma Liang să-i zugrăvească marea. Pictorul făcu câteva linii cu penelul şi în faţa împăratului se ivi o mare limpede şi nemişcată ca o oglindă.

– De ce nu sunt şi peşti în apă? întrebă împăratul.

Cât ai zice peşte, dorinţa împărătească se îndeplini!

– Acum vreau o corabie, să mă plimb împreună cu toată suita mea pe întinderea nesfârşită a mării!

Ma Liang zugrăvi o corabie de toată frumuseţea. Împăratul luă cu el pe fiica lui. Toată liota miniştrilor îşi însoţea suveranul în minunata călătorie.

Dar, întrucât corabia nu se clintea din loc, monarhul ceru şi puţin vânt. Pânzele începură să se umfle, mânând prora spre larg.

– Un vânt mai puternic, să plutim mai repede! porunci împăratul.

Ma Liang îndeplini porunca cu atâta zel, că dezlănţui o adevărată furtună. Corabia se legăna pe valuri ca o coajă de ou.

– Prea mult vânt! Îmi scutură coroana! striga craiul disperat şi miniştrii îi ţineau isonul.

Dar Ma Liang era surd. Zugrăvi nori negri, fulgere cumplite şi valuri cât casa. Veşmintele scumpe ale împăratului şi demnitarilor săi erau ude şi pline de sare. Un munte de apă se prăvăli asupra corăbiei care se scufundă, înecându-i pe toţi.

Vestea despre isprava nemaipomenită a pictorului vrăjitor şi a penelului său fermecat se răspândi în toată lumea. Însă nimeni nu ştie ce s-a mai petrecut cu Ma Liang după moartea împăratului.

Se spune că până la adânci bătrâneţi a trăit printre ţărani săraci şi copii sărmani, înzestrându-i pe toţi cu ceea ce le lipsea pentru a duce o viaţă cinstită şi îndestulată.

Povestea grăuntelui de orz

A FOST ODATĂ o împărăţie foarte întinsă. Pe meleagurile ei nu se legăna nici un spic de orz, grâu sau secară. Oamenii se hrăneau doar cu carne de vită sau berbec şi cu lapte. În grădina palatului împărătesc creşteau câţiva pomi roditori, aduşi de peste mări şi ţări. Din roadele lor nu se înfruptau decât oamenii cei mai de vază, când erau poftiţi la palat. Şi avea împăratul un singur fiu, pe Ha Ciu. El auzise că în ţara stăpânită de zeul munţilor puteai afla nişte seminţe pe care, dacă le îngropai în pământ, te alegeai cu alte nenumărate grăunţe minunate. Din ele puteai pregăti mâncărurile cele mai gustoase.

Tocmai atunci turmele începură să fie secerate de o molimă necunoscută şi oamenii mureau de foame cu miile. De aceea, fiul împăratului, un tânăr îndrăzneţ, înţelept şi fără urmă de îngâmfare, se hotărî să meargă el însuşi în căutarea seminţelor fermecate.

Ţara zeului munţilor se afla la o depărtare foarte mare: până la ea aveai de biruit nouăzeci şi nouă de fluvii şi tot atâţia munţi. Împăratul se codi să-l lase pe Ha Ciu, singurul lui fiu, să plece spre o ţintă atât de primejdioasă. La stăruinţele prinţului şi ale poporului

înfometat, părintele se învoi în cele din urmă. O sută de războinici neînfricaţi îl însoţeau pe Ha Ciu. Toţi erau înarmaţi până în dinţi.

Drumul fu lung şi deosebit de anevoios. Rând pe rând s-au prăpădit toţi cei o sută de soldaţi: unii muşcaţi de şerpi veninoşi, alţii sfâşiaţi de tigrii sau săgetaţi de triburi sălbatice. Când ajunse la poalele ultimului munte, cel mai înalt, prinţul rămăsese singur, singurel.

Îşi luă calul de căpăstru şi o porni vitejeşte spre crestele acoperite de nea. Deodată se dezlănţui o ploaie cu găleata. Ha Ciu se adăposti într-o peşteră, împreună cu armăsarul lui. După risipirea norilor începu să dogorească soarele, de parcă n-ar fi fost furtună de când lumea.

Sub un pin întâlni o bătrână care torcea. Prinţul îi dădu bineţe şi o întrebă unde poate da de zeul munţilor.

– După ce ai biruit nouăzeci şi nouă de munţi şi tot atâtea ape repezi, e uşor să dai de el. Urcă până la locul de unde izvorăşte râul care curge pe lângă pin. Acolo vei afla o cascadă. E de ajuns să-l strigi de trei ori, şi zeul munţilor îţi va răspunde neîntârziat, învăţându-te cum poţi dobândi lucrul pentru care ai venit până aici.

Nici n-apucă să-i mulţumească pentru sfatul ei preţios, că bătrâna se şi făcu nevăzută. Pasămite, ea era zeiţa pământului. Adânc mişcată de destoinicia lui Ha Ciu, se hotărâse să-i sară în ajutor. Chiar în locul de unde izvora ultimul din cele nouăzeci şi nouă de fluvii, Ha Ciu

descoperi o cascadă al cărui capăt se zărea tocmai hăt, în slava cerului. Prinţul strigă de trei ori pe zeul munţilor. Din apele prăvălindu-se cu o zarvă asurzitoare se ivi un uriaş cu fruntea încununată de nori. Barba lui, albă ca neaua, era la fel de lungă ca şi cascada.

– Cine eşti tu şi ce vrei de la mine? întrebă stăpânul tuturor piscurilor semeţe.

– Slăvite zeu al munţilor, sunt Ha Ciu şi vin dintr-o împărăţie peste care s-a abătut foametea. Spune-mi unde se află minunatele seminţe care pot mântui de pieire sărmanul meu popor!

Uriaşul căzu pe gânduri, apoi îi răspunse:

– Seminţele se află în stăpânirea craiului şerpilor. Până la peştera lui ai de făcut un drum de şapte zile şi şapte nopţi, dacă ai un cal năzdrăvan. Dar să ştii că împăratul şerpilor este hain la suflet: nu vrea să dea nimănui nici un grăunte de orz. Pe toţi cei care au răzbit până la el i-a preschimbat în câini şi i-a înghiţit. Ţii şi tu să sfârşeşti ca ei?

– Nu mi-e frică de nimeni şi de nimic. Trebuie să dobândesc cu orice preţ grăunţele mântuitoare!

Văzându-l atât de curajos şi de hotărât, zeul munţilor îl învăţă ce are de făcut. Îi spuse că, toamnă de toamnă, împăratul strânge toate grăunţele într-un sac uriaş, pe care-l ascunde sub scaunul său împărătesc. În fiecare zi de sărbătoare el se duce până la malul lacului din creştetul muntelui şi acolo se întâlneşte cu

regele balaurilor. Paznicii din sala tronului se slujesc de lipsa stăpânului lor şi trag şi ei un pui de somn. Atunci e momentul potrivit pentru a fura seminţele minunate. Dar răgazul e foarte scurt, căci împăratul şerpilor pleacă după prânz şi se întoarce cât ai bate din palme, cu mult înainte de căderea serii.

La plecare, moşneagul îi ură drum bun şi adăugă:

– Sunt prea bătrân să te mai pot ajuta. Ţine de la mine această perlă. Când eşti la mare primejdie, e de ajuns să o vâri în gură şi vei zbura cu iuţeala vântului. Iar dacă totuşi împăratul şerpilor te va preschimba într-un câine, să alergi într-una până vei întâlni o fată care te va iubi şi te va urma cu credinţă. Când vei ajunge la palatul părinţilor tăi îţi vei recăpăta înfăţişarea omenească!

Ha Ciu mulţumi zeului munţilor pentru învăţăturile sale nepreţuite. Apoi încălecă pe armăsar şi porni iară la drum.

Prinţul călărea două zile încheiate şi a treia zi se odihnea. Călători astfel din vară până în toamnă. Când ajunse în împărăţia craiului şerpilor, recolta era adunată de mult. Pretutindeni nu zăreai decât mirişti pustii, dar nici o colibă cât de sărăcăcioasă. În spinarea muntelui din zare se căsca peştera în care locuia craiul şerpilor.

Cum armăsarul nu putea să-l însoţească pe stâncile abrupte, Ha Ciu îl părăsi, poruncindu-i să se întoarcă acasă singur. Îşi luă apoi traista în spinare şi urcă pe o stâncă aşezată chiar în faţa peşterii păzită cu străşnicie.

Aici îşi făcu un pat de frunze uscate şi se puse la pândă. O văgăună strâmtă, dar adâncă îl punea la adăpost de primejdii. Printr-o crăpătură a stâncii putea să vadă tot ce se petrece dincolo, fără să fie zărit.

Pe la miezul primei zile de sărbătoare, Ha Ciu, care moţăia în adăpostul lui, fu trezit de un sunet de clopoţei. Prin crăpătura stâncii îşi aţinti ochii spre peştera din faţă şi văzu un şarpe neobişnuit de mare. Trupul său era acoperit cu zale din solzi de aur. Armura era împodobită cu nenumăraţi clopoţei de argint. Şarpele se târa cu repeziciune spre lacul din creştetul muntelui. O suită numeroasă îl însoţea.

Ha Ciu se căţără cât putu de repede spre peştera craiului şerpilor. Ajunse în pragul ei şi văzu cum paznicii de la intrare sforăiau fără grijă. Dar chiar atunci răsunară clopoţeii de argint, care vesteau întoarcerea stăpânului temut, aşa că Ha Ciu bătu calea înapoi. A doua zi îşi tăie în fâşii surtucul lui din piele de bivol şi împleti o frânghie pe care o legă de creanga unui pin falnic, implântat în malul din faţa peşterii. Când auzii iarăşi clopoţeii şi-l văzu pe împăratul şerpilor urcându-se spre lacul din creştetul muntelui, prinţul se agăţă de frânghia împletită de el şi, făcându-şi vânt voinicește, se trezi chiar în pragul peşterii.

De cum intră, Ha Ciu se simţi învăluit de un întuneric adânc. Merse pipăind pereţii umezi şi ajunse în sala tronului, unde ardeau făcliile ziua şi noaptea. Pe o

ridicătură din fundul văgăunii se înălţa un tron de aur. Sub scaunul împărătesc se zărea un sac uriaş, doldora cu grăunţe. Strecurându-se printre paznicii adormiţi, prinţul ajunse la sacul ca seminţe şi îşi umplu repede traista atârnată de gât Cu pumnul plin de grăunţe se îndreptă spre ieşire. La lumina făcliilor văzu că seminţele sunt numai şi numai de aur. Din nebăgare de seamă călcă pe coada unui paznic care se trezi şi scoase un răcnet. Ca din pământ se iviră înaintea lui Ha Ciu doi şerpi. Prinţul le aruncă în ochi seminţele din mână şi-i orbi. Cu sabia doborî alţi doi potrivnici şi o rupse la fugă. Dar era prea târziu: împăratul şerpilor, care se şi întorcea de la lac, îi aţinu calea.

Fugarul avu vreme să-şi vâre în gură perla primită de la craiul munţilor şi să alerge spre răsărit. Împăratul şerpilor nu-l mai putu ajunge din urmă. Ha Ciu se simţi urmărit de fulgerele trimise de vrăjmaşul său, dar nici unul nu-l ajunse. Îl ajunse însă blestemul dihaniei, care îi răpi chipul omenesc.

Sub înfăţişarea unui câine cu blana galbenă, prinţul purcese, după doi ani de rătăcire, într-o ţară numită Lujo. Aici domnea Kenpang. Regele avea trei fete, una mai frumoasă decât alta. Cea mare se chema Tstetang, mijlocia Hamutso, iar cea mită Ngoman.

Mezina, cea mai chipeşă dintre surorile ei, avea un suflet de aur şi iubea nespus de mult florile şi animalele.

Ngoman se bucură mult când întâlni într-o zi un câine care avea priviri de om. Sărmana făptură o urmărea cu ochi trişti. De atunci nu se mai despărţi de câine. Rămase tare nedumerită când găsi la gâtul lui o trăistuţă. Când o scoase găsi în ea nişte seminţe de aur.

Câinele începu să latre şi să zgârie pământul cu labele din faţă. O îndemnă pe stăpâna lui să pună în gaura săpată de el câteva seminţe. Această muncă nu încetă până ce nu se isprăviră toate seminţele din trăistuţă. La sfârşit, Ngoman acoperi toate seminţele cu pământ şi îşi şterse fruntea plină de sudoare.

În fiecare zi veneau să vadă locul în care îngropaseră seminţele fără ştirea nimănui. Văzură răsărind nişte fire plăpânde şi în miezul verii se legănau în bătaia vântului tulpinele mlădioase.

Sosi şi ziua când Kenpang hotărî să-şi mărite cele trei fiice. Fiii şefilor de triburi erau adunaţi roată în mijlocul mulţimii care petrecea golind ceşti de ceai şi jucând. Fetele trebuiau să danseze în mijlocul flăcăilor, cu braţele încărcate cu fructele pe care urmau să le dăruiască aleşilor inimii lor.

Tsetang şi Hamutso îşi aflară miri chipeşi, doar sărmana Ngoman nu se putea hotărî. Ocolise de trei ori roata flăcăilor, când întâlni ochii înlăcrimaţi ai câinelui îndrăgit. Se împiedică şi fructele din braţele ei se rostogoliră peste creştetul făpturii fără grai...

Ngoman ajunse batjocura tuturor bărbaţilor şi, după datinile ţării, fu numită „soţie de câine". Kenpang se mânie şi o alungă de acasă pentru totdeauna.

Cu ochii scăldaţi în lacrimi, mezina fugi şi ajunse la câmpul unde spicele coapte se legănau, vrând parcă s-o mângâie. Ngoman rămase uluită când cel pentru care fusese alungată căpătă grai omenesc şi-i spuse:

– Nu fi mâhnită, căci eu nu sunt câine, ci fiul unui împărat bogat. Doar dragostea şi credinţa ta mă pot scăpa de blestemul pa care l-a aruncat asupra capului meu craiul şerpilor, când i-am furat seminţele de aur. Ele vor curma foametea care s-a abătut peste împărăţia tatălui meu.

– Sunt gata să fac orice, pentru ca tu să-ţi recapeţi chipul omenesc! spuse bucuroasă Ngoman.

– Atunci seceră aceste spice, strânge grăunţele într-o traistă pe care trebuie să mi-o legi la gât. Eu voi alerga fără răgaz spre ţara mea şi tu mă vei urma cât poţi de repede. Ca să nu te rătăceşti, voi semăna de-a lungul drumului seminţele din traistă. Unde vei vedea mai multe spice, acolo să te opreşti, căci mă vei găsi aşa cum am fost înainte de blestemul şarpelui.

– Dar de ce nu mă laşi să te însoţesc? întrebă nedumerită Ngoman.

– Pentru că nu mai pot îndura să mă vezi sub înfăţişarea pe care o am! răspunse Ha Ciu.

Ngoman umplu traista cu grăunţe de orz şi o legă de gâtul câinelui. Acesta o porni în goană peste câmpul nebrăzdat de nici un drum.

Din loc în loc Ha Ciu se oprea, săpa o groapă şi turna câteva boabe. Când îl chinuia foamea, mânca fructe crude şi se adăpa din râul care curgea prin apropiere.

Neputând să alerge atât de repede, Ngoman rămăsese mult în urmă. La început întâlni fire răzleţe de orz, mai încolo tulpinele dese începură să lege spicul. Merindele i se terminară curând. Când o răzbea foamea, culegea fructe sălbatice sau ronţăia spicele verzi...

Vreme de câteva luni înfruntă ploaia şi vântul. Dar iubirea îi dădea aripi. Straiele ei frumoase se zdrenţuiră. Tălpile ei desculţe erau pline de răni.

În cele din urmă ajunse la graniţele împărăţiei tatălui lui Ha Ciu. Aici spicele de orz pieriseră cu desăvârşire. Întrebând din om în om, ajunse într-un oraş mare, în mijlocul căruia se înălţa un palat ca-n poveşti. În grădina împărătească văzu o mare de spice galbene. Acolo o întâmpină un câine galben. Ngoman îl strânse la piept cu dragoste. Ha Ciu fu învăluit de o ceaţă de nepătruns şi, după risipirea ei, îşi recăpătă înfăţişarea lui de chipeş fecior de împărat.

De-a lungul drumului străbătut de Ha Ciu şi Ngoman se legănau mii de spice coapte şi mulţimile le culegeau, hrănindu-se cu boabele aurite. Prinţul învăţă pe toţi oamenii împărăţiei cum să semene şi să recolteze orzul.

Foametea de pe meleagurile acelea luă sfârşit pentru totdeauna. Prinţul dăruia bucuros saci cu seminţe tuturor celor care veneau după ele, trecând peste mări şi ţări.

Părinţii lui Ha Ciu o primiră împărăteşte pe Ngoman. La nunta fiului lor cu fata lui Kenpang, regele din Lujo, luă parte tot pământul. Au fost poftite şi surorile lui Ngoman. Ele n-au pizmuit norocul mezinei.

Ha Ciu şi Ngoman au trăit până la adânci bătrâneţi şi toţi supuşii lor n-au cunoscut războiul şi foametea. Spicele coapte, legănându-se în bătaia vântului, şoptesc şi azi numele lor...

Pescarul şi fiica regelui mării

MAREA ERA BLÂNDA şi îmbietoare, o risipă de apă şi soare. De pe treptele de valuri sosite dinspre orizont, ziua cobora pe nisipul ţărmului, aurind bărcile pescarilor din Miţunoe. Rotindu-se deasupra lor, pescăruşii păreau că le cheamă spre largul plin de comorile peştilor cu solzi sclipitori. Deodată se auzi lipăitul unor sandale de lemn. Un flăcău chipeş şi voinic se îndreptă spre una din bărcile de pe mal. Pe faţa arsă de soare, sprâncenele negre se arcuiau deasupra unor ochi care fermecaseră privirile tuturor fetelor din satul de pescari, Yura.

Bătrânii nu-şi aminteau să fi trăit pe aceste meleaguri un flăcău atât de frumos şi un pescar atât de curajos, petrecând zile întregi singur, în mijlocul apelor fără sfârşit. Părinţii lui Uraşima Taro îl certau adesea când zăbovea prea mult în larg, temându-se să nu rămână fără singurul lor fecior. Chimonoul îi ajungea dincolo de genunchi şi un şorţ de paie îi ţinea loc de brâu, apărându-l de plumbii plasei pe care el o rotea, mai înainte de a o azvârli în valuri. În jurul frunţii îi strălucea o fâşie de pânză albă. Într-o mână

ţinea uneltele de pescuit, iar în cealaltă o traistă cu hrana pentru câteva zile. Cu mâinile pe vâsle, Uraşima Taro se îndrepta către orizontul ce-l îmbia tot mai departe, spre o soartă pe care n-a mai avut-o nici unul dintre pescarii întinsului arhipelag nipon...

Privind meleagurile natale, de care se îndepărta încet, flăcăul simţi o ciudată strângere de inimă. Zărea colinele domoale cu orezăriile înşiruite la poale. Simţea aievea răcoarea râului în care se scăldase de atâtea ori în copilărie, când casele satului îi păreau mult mai mari decât acum. Aproape de ţărm se înălţa pagoda templului vechi. În sărăcăcioasa casă părintească, ai lui încă mai dormeau, visând că el se întorcea din larg cu barca plină de scrumbii...

Trecuseră trei zile fără ca Uraşima Taro să pescuiască ceva, deşi se avântase mai departe ca oricând. Trei nopţi dormise în barca legănată de valuri şi visurile sale îi prevesteau mult noroc. Vâslea neobosit şi arunca plasa cât mai departe de barcă. Deodată simţi că prinsese un peşte mare. Trase nerăbdător plasa împovărată, dar, spre dezamăgirea lui, în ea nu se afla decât o broască ţestoasă. Pentru prima dată i se întâmpla să prindă aşa ceva. Un alt pescar s-ar fi bucurat de-o asemenea pradă. Nu însă şi Uraşima Taro, care ştia că broaştele ţestoase sunt deosebit de dragi Dragonului, regele mării, care îşi avea palatul pe o insulă minunată, unde nu călcase nici un om până atunci. El mai ştia de la bătrânii pescari că broaştele ţestoase trăiau zece mii de ani.

– Nu te teme, te voi trimite înapoi la regele mării! spuse Uraşima Taro, aşezând broasca pe fundul bărcii.

O mângâie apoi pe creştet, căci ochii ei aveau o licărire aproape omenească. Carapacea broaştei părea făcută din aur şi nestemate.

– Până una-alta, te-oi mai păstra în barcă, să-mi ţii de urât. Nu m-aş îndura să curm tocmai eu miile de ani pe care le mai ai de trăit!

Apoi Uraşima Taro se întinse pe fundul bărcii, grijuliu să nu aducă vreun necaz oaspetei sale şi începu a privi nesăţios cerul albastru, brăzdat de fâşii de nori alburii, ca nişte horbote plutitoare. Zâmbind, flăcăul îşi reaminti povestea despre Dragonul mării...

Departe, în mijlocul oceanului, se află trei insule unde domneşte o vară veşnică. Furtunile nu le-au bântuit niciodată. Prunii, vişinii şi piersicii care creşteau pe malurile lor dădeau rod întruna, fără a se usca. Cocorii îşi făceau cuiburile în crengile pinilor veşnic verzi. Cei ce trăiau pe aceste insule îşi păstrau neştirbită tinereţea, sorbind din licoarea unui izvor care ţâşnea dintr-o stâncă de matostat. Pe cea mai mare dintre insule se ridica lăcaşul regelui mării, făcut numai din cleştar şi mărgean. Potecile parcului care înconjura palatul erau presărate cu perle şi în iazuri se zbenguiau cei mai frumoşi peşti. Dar oamenii muritori nu au ce căuta între atâtea minunăţii...

Furat de toropeala amiezii, Uraşima Taro adormi buştean. Nici el nu mai ştia câtă vreme îl tot legănase

barca, plutind la voia întâmplării. Într-un târziu se trezi, simţind cum o mână gingaşă îi mângâia fruntea. Deschise ochii şi rămase înmărmurit de ceea ce îi fu dat să vadă. Deasupra lui se aplecase o fată de o frumuseţe nemaivăzută, îmbrăcată în straie de purpură şi împodobită cu coliere de diamante. Părul ei negru, revărsat peste umeri, îi ajungea până la tălpile care pluteau pe valuri, alături de barcă. Broasca ţestoasă – nicăieri!

Uraşima Taro se frecă la ochi, aşteptând să dispară făptura de vis din faţa sa, dar necunoscuta nu conteni să-i zâmbească, ba îi şi vorbi cu un glas în care auzeai toată muzica valurilor:

– Uraşima Taro, trezeşte-te! Eu sunt Otohime, fiica regelui mării. Cât timp ai dormit, am stat de veghe la căpătâiul tău. Bunătatea de care ai dat dovadă când m-ai pescuit va fi răsplătită de tatăl meu, la palatul căruia vreau să ajungem mai înainte de apusul soarelui.

Se urcă în barca lui Uraşima Taro, care îi făcu loc fără să poată îngăima ceva, de uluit ce era, şi puse mâna pe o vâslă. Flăcăul îi urmă exemplu, neîntorcându-şi privirea de la obrazul ei. Ce-i drept, Otohime îl măsura şi ea cu coada ochiului, cu toate că, în timp ce-i veghease somnul, chipul flăcăului i se întipărise adânc în suflet. Amândoi vâsleau cot la cot. Nu se auzea decât pocnetul vâslelor şi zvâcnirea inimilor lor tinere...

Într-un târziu, Otohime puse palmele pe ochii pescarului şi acesta simţi că barca sa prinsese aripi,

zburând deasupra valurilor asemenea pescăruşilor. Când mezina regelui mării îşi ridică frumoasele ei mâini de pe obrajii rumeniţi ai lui Uraşima Taro, barca lui se apropia liniştit de Ryugu, palatul stăpânului mărilor, făurit din cleştar, cu pervazurile ferestrelor din mărgean, cu uşile de aur şi ivărele de fildeş împodobit cu pietre preţioase şi cu acoperişul din solzi de argint. Flăcăul abia îndrăzni să-şi pună picioarele pe scoicile cu care era pardosită cărarea ce ducea spre intrarea palatului, de teamă să nu strivească perlele care ţineau loc de pietriş. O sută de slugi şi o sută de slujnice ieşiră în întâmpinarea tinerilor, primindu-i ca pe nişte miri.

Otohime îl călăuzi pe Uraşima Taro până la tatăl ei, al cărui tron se înălţa pe o uriaşă carapace de broască ţestoasă. Kai-riujin, Dragonul mărilor, le făcu o primire regească, cei doi tineri fiind aşezaţi de-a stânga şi de-a dreapta tronului. Otohime mărturisi iubirea pe care i-o purta lui Uraşima Taro şi acesta o ceru de soţie. Regele se învoi bucuros şi de îndată începu ospăţul de nuntă, care ţinu şapte zile în şir. Încăperea tinerilor căsătoriţi, unde Uraşima Taro urma să trăiască alături de fiica Dragonului mării, fără a îmbătrâni niciodată, dădea spre o grădină, adevărată minune a minunilor!

În partea de răsărit a ei se deschideau florile gingaşe ale vişinilor şi prunilor şi dintre frunzele lor de smarald răsunau întruna trilurile privighetorilor. Spre miazăzi domnea în schimb o vară veşnică şi din

iarba mătăsoasă se înălţa ţârâitul greierilor. Spre apus auzeai foşnetul molcom al frunzelor purpurii de arţar şi crizantemele înfloreau una după alta. În sfârşit, spre miazănoapte te întâmpina iarna cu pomii ninşi şi cu velinţele de gheaţă ale râurilor. Era singurul loc de pe insulă unde te puteai întâlni în aceeaşi zi cu toate cele patru anotimpuri ale pământenilor.

Viaţa fericită pe care o ducea alături de soţia lui, dragostea care i-o purta îl făcură pe Uraşima Taro să uite cu desăvârşire ceea ce fusese el mai înainte. Zilele erau la fel de frumoase şi se asemănau între ele ca două picături de apă, aşa că nici nu băgai de seamă când treceau. Nu-şi mai amintea de meleagurile natale, de furtuni, de plasa lui şi nici de bătrânii săi părinţi.

Trecură câţiva ani. Câţi – nici Uraşima Taro nu putea să spună. Într-o zi, colindând minunatul palat ale cărui încăperi, una mai frumoasă ca alta, nu se mai terminau, pescarul descoperi într-un colţ o barcă cu unelte de pescuit: uitându-se lung, îşi aminti că acestea îi aparţinuseră cândva. Cuprins de un dor de ducă, el se urcă pe spinarea unor peşti cu solzi de aur, care îl duseră în tainiţele de nepătruns ale oceanului. Începând să se plimbe tot mai des prin grădina celor patru anotimpuri, într-o bună zi căzu pe gânduri, întrebându-se ce vor fi făcând părinţii lui. Poate că-l socotesc pierdut pentru totdeauna. Cât de mult s-ar bucura ei

dacă ar afla că fiul lor trăieşte şi că este ginerele Dragonului mării! Ce ar fi dacă s-ar repezei să-i vadă?

Din ziua aceea Uraşima Taro nu mai avu linişte. Văzându-l tot mai abătut, Otohime îl întrebă ce se petrece cu el. Şi când auzi că va trebui să se despartă de iubitul ei, chiar şi numai pentru câteva zile, ochii ei lăcrimară întâiaşi dată. Se temea că n-o să-l mai revadă. Dar Uraşima Taro îi spuse că va zăbovi foarte puţin timp în casa părinţilor lui. Atunci Otohime se învoi să-l lase să plece. A doua zi, Uraşima Taro îşi unse barca şi înlătură de pe vâsle pânzele de păianjen. La plecare, Otohime îi dădu o lădiţă de abanos încrustată cu diamante şi legată cu o sfoară de mătase trainică, spunându-i:

Capacu-acesta dacă-l vei sălta
Tu n-ai s-o mai revezi pe soaţa ta.

Uraşima Taro făgădui că nu va deschide cu nici un preţ lădiţa şi o strânse drăgăstos la piept pe Otohime. Apoi sări în barcă şi începu să vâslească spre meleagurile sale natale. Când se întoarse să mai vadă încă o dată insula, nu mai desluşi decât dunga fumurie a zării...

După şapte zile încheiate, Uraşima Taro începu să zărească, în sfârşit, ţărmul pe care îl părăsise în urmă cu câţiva ani. Locurile păreau aceleaşi, dar casele nu: erau mai mari şi parcă aveau altă înfăţişare. Orezăriile îşi schimbaseră aşezarea, iar vechiul templu de pe malul mării se mutase pe un deal. Pe locul unde se afla

casa părintească, creştea acum o pădurice de pini. Nespus de străini îi părură şi oamenii care îşi schimbaseră până şi îmbrăcămintea. Chiar şi bărcile pescarilor erau altfel decât a lui!

Trecătorii se uitau cu nedumerire la el şi Uraşima Taro nu întâlni pe nici unul dintre cunoscuţii lui. După ce se dumiri că se află într-adevăr în locul de unde plecase odinioară în larg, se apropie de un bătrân care trecea proptindu-se într-un toiag, de părea c-ar fi avut o sută de ani, şi-l întrebă:

– Nu ştii, moşule, unde sunt părinţii lui Uraşima Taro?

– Îţi arde de şagă, flăcăule, sau nu eşti de prin partea locului, răspunse moşneagul mormăind în barbă. Când eram copil am auzit de la străbunicul meu, care aflase şi el de la cei mai bătrâni oameni din anii copilăriei mele, cum că un pescar cu numele de Uraşima Taro a plecat odată în larg şi nu s-a mai întors. Avea o barcă la fel cu a dumitale. Părinţii lui au murit de vreo patru sute de ani. O piatră cu numele lui Uraşima Taro se află în străvechiul cimitir al satului, părăsit de două sute de ani. Dacă nu mă crezi, du-te singur s-o vezi. Ţi-o fi povestit cineva păţania pescarului fără să-ţi spună însă că de la plecarea lui au domnit asupra acestor insule mai mult de treizeci de împăraţi!

Moşneagul îşi căută de drum, în timp ce flăcăul rămase ţintuit locului. Aşadar, cei patru ani petrecuţi

în palatul Dragonului mării însemnau patru veacuri aici, printre pământeni? Şi totuşi el se simţea la fel de tânăr ca şi în ziua plecării. Se îndreptă abătut spre cimitirul părăsit al satului. Citind anii săpaţi pe pietrele de mormânt înţelese că moşneagul nu-l minţise.

Descoperi într-un târziu şi groapa părinţilor lui. Citi, cu mintea năucă, pe o piatră veche de sute de ani, propriul său nume. Care să fie taina tinereţii sale veşnice? Nu cumva lădiţa dăruită de Otohime i-ar putea aduce deslușirea ciudatei sale pățanii? Dezlegă nodul sforii de mătase şi ridică nerăbdător capacul lădiţei. Din ea se ridică un nouraş alburiu, care se înălţă de îndată, îndreptându-se spre Ryugu, palatul Dragonului mării. Abia acum îşi aminti el de cuvintele soţiei sale şi trânti repede capacul. Înţelese că nu avea s-o mai revadă niciodată şi începu să-i strige deznădăjduit numele:

O-to-hi-me! O-to-hi-tne!

Briza mării îi aducea ca pe un murmur îndepărtat chemarea ei deznădăjduită:

U-ra-şi-ma Ta-ro! U-ra-şi-ma Ta-ro!

Dintr-o dată simţi că puterile îi slăbesc şi că părul îi încărunţeşte: îmbătrânea într-o clipă cât alţii într-un an. Se întorsese, aşadar, ca să moară lângă piatra pe care părinţii lui îi săpaseră numele acum patru veacuri? Poate că mai rămăsese pe fundul lădiţei ceva din aburul tinereţii sale neştirbite, de altădată? Trase capacul şi

sorbi ultimul firişor din norul alburiu care zburase spre insula iubirii şi a fericirii veşnice. Braţele sale se acoperiră atunci cu pene, căpătând înfăţişarea unor aripi.

Oamenii care s-au apropiat de piatra de mormânt a lui Uraşima Taro n-au mai dat de trupul străinului care poposise în sat căutându-şi părinţii. Au văzut însă un cocor ridicându-se deasupra cimitirului părăsit al satului. Pasărea scoase un ţipăt jalnic şi zbură spre răsărit. De atunci, cocorul a fost zărit de pescari colindând pe stâncile pustii, în tovărăşia unei broaşte ţestoase. Cocorul este o pasăre care trăieşte o mie de ani, iar broasca ţestoasă este soţia lui. Aşa spun oamenii din împrejurimi...

Demonul cascadei Niagara

FAIMA FRUMUSEŢII Anuthei trecuse de mult graniţele tribului ei. De aceea Moşar, viteazul războinic al tribului vecin, aşezat dincolo de fluviu, se apropie pe furiş de wigwamul [1] fetei, ca s-o poată vedea cu ochii lui. Fermecat de chipul ei, o pândi într-o seară în locul unde Anutha obişnuia să ia apă. Moşar o ceru de soţie, cu toate că triburile lor se vrăjmăşau. După ce se întâlniră mai multe seri la rând, Anutha se învoi să-şi părăsească wigwamul fără ştirea părinţilor ei şi să-şi urmeze logodnicul dincolo de apa care slujea drept hotar între cele două triburi.

Stelele licărind deasupra pădurilor şi piscurilor ţepene călăuziră paşii celor doi fugari până la malul fluviului. Văzându-şi logodnica obosită de atâta drum, Moşar îi spuse:

– Odihneşte-te aici, Anutha, până voi afla luntrea pe care am ascuns-o prin apropiere. Dacă se întâmplă

[1] Wigwam – locuinţa pieilor roşii din regiunea marilor lacuri.

ceva, suflă în fluierul acesta şi eu voi răsări lângă tine cât ai bate din palme!

Inima fetei era plină de presimţiri ciudate.

– Nu mă lăsa singură, Moşar! stărui ea.

– Eşti prea trudită ca să te mai târăsc printre tufişurile fluviului. Închide ochii şi umbrele codrului nu te vor mai înspăimânta. Nu-i deschide decât atunci când vei auzi paşii mei!

Astfel îi vorbi Moşar; după care, întinzându-i un fluier, se făcu nevăzut.

Anutha îşi vârî în sân fluierul încrustat de mâinile iubitului ei şi închise ochii. Nu auzea decât foşnetul frunzelor şi murmurul fluviului. Se temea de cumplitul stăpân al marei cascade: vuietul ei răzbătea până aici! Mâinile fetei tremurau ca două frunze la gândul că se afla în apropierea peşterii unde demonul Niagarei ademeneşte orice fiinţă vie, fără să-i îngăduie să mai revadă nici lumina zilei, nici pe cei dragi. Puţini dintre cei care l-au zărit pe stăpânul cascadei, sub unul din nenumăratele înfăţişări pe care le poate lua, s-au putut întoarce să povestească semenilor lor cele văzute. Toţi s-au întors cu părul albit dintr-o dată şi au murit, urmăriţi şi în somn de blestematul chip al duhului rău.

De s-ar întoarce odată Moşar! Dar stai – se aud chiar paşii lui apăsaţi şi sprinteni! Anutha deschise ochii şi sări în sus, alergând în întâmpinarea celui drag:

– Iată-mă înapoi! spuse Moşar. Luntrea ne aşteaptă lângă mal. Să ne urcăm în ea şi să trecem fluviul neîntârziat. Poate ne urmăresc părinţii tăi!

– Ce repede te-ai întors! şopti Anutha sărind în luntrea care începu să lunece în josul fluviului. Şi ce mână rece ai!

În loc să vâslească spre malul din faţă, tânărul lăsă luntrea să plutească la vale.

– Încotro mă duci, Moşar? Nu bagi de seamă cum ne fură curentul?

– Nu fi îngrijorată, ştiu eu locul unde va trebui să ne apropiem de malul celălalt!

Pe măsură ce fluviul împingea luntrea spre mijlocul lui, iuţeala ei creştea. Fata tresări auzind în depărtare un tunet prelung şi privi spre înaltul văzduhului: nici urmă de nori!

– Ce-a fost tunetul ăsta? întrebă iarăşi Anutha.

– Nimic, ţi s-a părut ţie aşa! Decât sa te mai osteneşti mergând pe jos, mai bine opresc chiar în apropierea wigwamului meu. Noaptea e senină şi plimbarea în luntre, alături de tine, aş vrea să nu mai ia sfârşit!

Stelele începură să zboare cu o iuţeală ameţitoare pe deasupra creştetului lor.

– Ce înseamnă larma şi mugetul acesta care se apropie într-una? întrebă Anutha tot mai neliniştită.

– Este şuierul vântului care scutură vârfurile copacilor înalţi!

Cu toate acestea, crengile de jos păreau nemişcate! Anutha înţelese că ceea ce luase ea drept furtună era vuietul cascadei, al cărui bubuit se apropia necontenit.

– Moşar, ne vom prăvăli în Niagara, spuse fata galbenă de spaimă.

– Chiar acum ne apropiem de vadul nostru! răspunse flăcăul netulburat.

Anutha parcă avea alături de ea un străin. Trecură cu iuţeala săgeţii pe lângă o stâncă înălţată deasupra torentului. Lipită de ea, pândea un om. Când se apropiară de el, fata desluşi la lumina lunii chipul iubitului ei. Întinse braţele deznădăjduită spre el şi-i strigă numele, gata-gata să se prăbuşească în apă. Dar însoţitorul ei o trase înapoi.

– Cine eşti tu, cel care ai furat înfăţişarea logodnicului meu? Unde mă duci? Ce vrei de la mine? strigă Anutha cu faţa scăldată în lacrimi.

Străinul rămase tăcut. Ochii lui, verzi şi reci ca adâncul apelor, aveau o licărire neomenească. Chiar dacă ar fi spus ceva, vuietul apelor i-ar fi acoperit cuvintele. Luntrea începu să se rotească ameţitor, apoi se prăbuşi în vârtejul asurzitor al cascadei...

Moşar văzu înmărmurit cum Anutha dispăru în abisul înspumat. Cel care îşi însuşise chipul lui nu putea fi altul decât temutul demon al Niagarei. Înţelese că nu-şi va mai revedea niciodată logodnica. Ea îi fusese furată de duhul rău al prăpastiei albe. Cum va putea descoperi peştera unde îşi ţine demonul ostatecii? Cine îl va putea ajuta?

Îşi aruncă privirile spre soarele care răsărea la orizont. Dintr-un norişor argintiu se coborî un vultur uriaş. Se roti de vreo trei ori deasupra creştetului lui Moşar, apoi se coborî pe umărul drept al flăcăului.

– Şi tu eşti vrăjmaşul sălbaticului stăpân al cascadei, rege al văzduhului! Poate ştii unde se află intrarea palatului subpământean! Ajută-mă s-o găsesc pe Anutha şi te voi răsplăti cu prăzi bogate cât voi trăi eu!

Vulturul îi grăi cu glas omenesc:

Fii mut şi dârz ca stânca şi iute de picior
Şi peştera cumplită o vom afla uşor!

Pasărea îşi desfăcu aripile ei aurite de razele soarelui şi zbură în josul fluviului. Moşar o urmă în tăcere, fără să rămână în urmă nici o clipă. Se căţără pe stânci abrupte, asemenea unei veveriţe pe crengile unui copac cu trunchi de piatră.

Vulturul se opri în faţa unui tufiş sub care se ascundea singura poartă care ducea spre inima muntelui. Moşar înlătură crengile pline de spini şi, călăuzit de pasăre, se strecură în tunel.

Aici domnea o beznă adâncă şi o ceaţă înăbuşitoare. Vulturul nu se zărea. Se auzea doar fâlfâitul aripilor lui, care fâşâiau din când în când, frecându-se de pereţii de stâncă. Moşar se auzi strigat de câteva ori pe nume de un glas care părea al logodnicei sale, dar nu răspunse nimic.

Cu toate că răsuflarea i se tăia la fiecare pas, indianul nu rămânea în urmă. Apele se prăvăleau bubuind chiar deasupra creştetului său, dar războinicul nu ştia ce-i aceea frica. Orbecăia de ceasuri întregi, având în faţa ochilor privirea tristă a Anuthei.

Fata se trezise în mijlocul unei peşteri feerice, cu pereţi de cleştar. Patul ei de aur era acoperit cu o mătase verde ca muşchiul de munte. Privi uimită în jurul ei: stalactitele şi stalagmitele de smarald păreau colţii unui balaur uriaş, care împietrise cu gura larg deschisă. În firidele din pereţii peşterii se zăreau hârcile oamenilor răpiţi de stăpânul Niagarei. Ochii lor fuseseră înlocuiţi cu diamante mari. Grămezi de aur şi pietre scumpe zăceau revărsate din belşug pe pardoseala de argint a peşterii.

Anutha scoase un geamăt şi cineva îl repetă întocmai; era ecoul. Auzi nişte paşi care se apropiau de patul ei şi scoase un ţipăt: în faţa ei era stăpânul cascadei, sub adevărata lui înfăţişare. Ochii lui păreau mai verzi şi mai reci decât cei ai străinului din luntre. Avea însă o faţă tuciurie şi două urechi mari şi clăpăuge. Limbi de flăcări jucau deasupra creştetului său acoperit cu licheni. Glasul lui parcă venea dintr-un abis fără fund:

– Anutha, cea mai frumoasă dintre fecioarele irocheze, toate comorile care zac ascunse în peştera mea vor fi ale tale, dacă te învoieşti să fii soţia mea!

– Niciodată! răspunse hotărâtă fata.

– Te vei căi, făptură îndărătnică! îi zise demonul. Zilnic mă voi arăta sub o altă înfăţişare, până voi înfrânge încăpăţânarea ta zadarnică!

Apoi cumplita fiinţă dispăru printr-una din intrările peşterii, care se închise de îndată la loc. Ochii de diamant din găvanele hârcilor îi urmăreau fiecare mişcare.

Spre a-şi îndulci singurătatea, fata începu să cânte din fluierul dăruit de logodnicul ei. Dintr-o dată, pereţii stâncii se crăpară şi se ivi un vultur urmat de Moşar.

Flăcăul scoase un strigăt de bucurie, strângându-şi în braţe iubita. Mâinile lui calde dovediră Anuthei că nu era o nouă capcană a demonului viclean.

– Grăbiţi-vă! le strigă vulturul şi zbură spre o ieşire a peşterii ascunsă în perete.

Moşar o luă pe Anutha în braţe şi alergă în urma vulturului, cât îl ţineau picioarele. În tribul său nimeni nu alerga mai repede decât el!

Războinicul simţea răsuflarea de gheaţă a demonului tot mai aproape de spinarea lui. După gemetele Anuthei îşi dădea seama că duhul cascadei se apropie, vrând să-şi redobândească prada smulsă cu atâta trudă.

Bezna începu să se destrame şi curând ei se întâlniră cu lumina soarelui care apunea.

– Trebuie să ajungem la marginea pădurii, căci acolo este hotarul puterii demonului!

Erau foarte aproape de ţintă, când duhul îi ajunse din urmă. Moşar o aşeză pe Anutha pe iarbă şi o îndemnă

să fugă spre pădure. Dar fata nu-i ascultă sfatul. Războinicul se aruncă cu îndârjire asupra vrăjmaşului. Dar în hotarul împărăţiei sale el era de neînvins. Vulturul ştia aceasta. Se năpusti, aşadar, asupra demonului şi, înşfăcându-l cu ghearele lui ascuţite, îl duse în codru.

Acum lupta era de la egal la egal şi biruinţa fu de partea lui Moşar. El se întoarse la wigwamul său însoţit de Anutha care ajunse soţia lui. Comorile din peştera demonului, ca şi căsătoria lor, înlesniră împăcarea celor două triburi vrăjmaşe. Vulturul rămase tovarăşul de vânătoare nedespărţit al lui Moşar, prada fiind totdeauna împărţită frăţeşte...

Floarea podişurilor pustii

CÂND SOARELE APUNE în spatele pietrosului platou mexican, deasupra unui cactus aidoma unei torţe ţepoase înfipte în pământ se deschide potirul imaculat al unei flori cu o corolă mare şi deosebit de frumoasă. Flacăra albă sfidează bezna podişurilor de o pustietate întristătoare, aducând culoarea şi viaţa în mijlocul pietrelor şi ţepilor duşmănoşi ca nişte arici întărâtaţi. În jurul neadormitei „prinţese a nopţii", vechii azteci au ţesut vălul nemuritor al legendei...

Tutul, fiul regelui din Mihoacan, nu îndrăgea decât numai şi numai florile. Slujitorii lui credincioşi, nişte grădinari foarte pricepuţi, colindaseră pământul în lung şi în lat, în căutarea celor mai frumoase şi mai rare flori. Curtea palatului lui Tutul era o grădină în care aflai toate corolele lumii adunate la un loc.

Când o floare se deschidea pe o tulpină adusă de cine ştie unde şi plătită cu aur, Tutul se bucura ca şi cum i-ar fi venit din meleaguri îndepărtate o logodnică neasemuit de frumoasă.

Tutul era singurul copil al regelui. Ori de câte ori se vestejea o floare, el era trist de parcă şi-ar fi pierdut o soră...

Slujitorii prinţului iubeau şi ei grădina, îngrijind-o cu mult nesaţ. Orice greşeală era aspru pedepsită. Orice floare nouă însemna o nouă răsplată.

Când ajunse la vârsta însurătorii, regele ceru fiului său s-o aleagă pe viitoarea crăiasă a Mihoacanului. Tutul se împotrivi cu îndârjire. Dar, la stăruinţa părintelui şi a sfetnicilor ţării, se învoi spunând:

– Mireasa mea trebuie să iubească florile aşa cum le iubesc şi eu. Ea va să fie pentru mine cea mai rară floare din lume. De aceea nu mă voi însura decât cu fata care îmi va aduce o floare cum nu s-a mai văzut nicăieri!

A doua zi crainicii începură să colinde oraşele şi satele regatului purtând următoarea solie:

– Din porunca regelui, cârmaciul oamenilor, toate fetele sunt poftite la palat, pentru a lua parte la un concurs al florilor. Oricare dintre ele, fie bogată sau săracă, fie frumoasă sau slută, va aduce, într-un răstimp de o lună de zile, cea mai rară floare din lume, cu o corolă şi o culoare cum nu s-a mai văzut nicăieri, va deveni neîntârziat soţia prinţului Tutul!

Aplecate deasupra teraselor locuinţei lor, fecioarele aztece ascultară uluite spusele crainicilor. Toate auziseră de renumita grădină a prinţului, din care nu lipsea nici una din florile pământului. Şi cine va mai găsi o

nouă floare pe aceste coline bolovănoase şi arse de soare, unde doar cactuşii îţi înalţă braţele lor strâmbe spre cerul albastru?

Bătrânele clătinau şi ele din cap, neîncrezătoare:

– Din prea mare dragoste pentru flori, tare mi-e teama că prinţul nostru va muri holtei!

Doar o singură fată nu-şi pierduse speranţa. Era frumoasă şi bogată, se numea Stea-roşie şi ţinea morţiş să ajungă soţia prinţului. Nu-l iubea pe Tutul şi puţin îi păsa de florile lui! Dar ea visa de mult să fie regina Mihoacanului. De cum auzi cuvintele crainicilor, nu mai avu o clipă de linişte. Se plimba de dimineaţa până noaptea târziu prin palatul ei, căutând o cale de ieşire din impas. Dintr-o dată ochii ei căzură asupra Razei-de-lună, o roabă credincioasă care întrecea în frumuseţe chiar şi pe stăpâna ei. Din această pricină, Stea-roşie o şi ura pe ascuns. Această fată colindase în copilăria ei oropsită podişurile pustii. Ea îndrăgea şi cunoştea ca nimeni alta toate florile sălbatice. Stea-roşie o chemă în iatacul ei şi-i spuse:

– De atâta timp mi-ai împuiat urechile, mărturisindu-mi credinţa şi dragostea care mi-o porţi. A sosit ziua când trebuie să-mi adevereşti spusele tale. Colindă podişurile pietroase în lung şi în lat şi află-mi cea mai rară floare din lume. Dacă mi-o vei aduce până într-o lună, te voi răsplăti ca pe o soră, dându-ţi libertatea. Dar dacă te vei întoarce cu mâna goală, voi fi fără pic de milă: te voi da pe mâna călăului!

*

Căţărându-se pe podişul înalt şi stâncos, Razăde-lună rătăci zile în şir sub soarele dogoritor. Tălpile sfâşiate de colţii de stâncă şi pline cu ţepi de cactus sângerau la fiecare pas, căci stăpâna ei o trimisese de acasă desculţă. Pe frunte, stropii de sudoare şiroiau neîncetat, amestecându-se cu lacrimile de durere şi jale care-i scăldau obrajii. Căuta cu îndârjire, răscolea orice tufiş, dădea în lături fiecare cactus. Pletele îi fluturau pe umăr, jilave de rouă şi ceaţă. Dar, de fiecare dată, nu găsea nimic! Ici-colo întâlnea câte o floare prizărită, dintre cele care se găseau pe toate drumurile.

Razăde-lună ştia ce urmărea stăpâna ei. Auzise şi ea cuvintele crainicilor, dar nu se omora pentru asta. Voia să trăiască, să fie liberă, să se întoarcă la sărmanii ei părinţi de care fusese înstrăinată din fragedă copilărie! Doar puţine zile o despărţeau de sorocul hotărât: libertatea sau securea călăului! Nu-şi pierdu speranţa, deşi abia se mai putea târî, istovită de atâta alergătură, de foame, dar mai ales de sete.

Deşi soarele cobora spre orizont, arşiţa se arăta la fel de nemiloasă ca şi în amiaza-mare. Razăde-lună se prăbuşi lângă un cactus înalt, asemenea coloanei unui palat locuit de regele aricilor. Gândul acesta o înveseli puţin.

Curând îşi dădu seama că nu e singură: un biet colibri se prăbuşi istovit de sete la picioarele fetei.

Rază-de-lună ridică pasărea în palmele ei. Aceasta deschise ciocul fără să mai poată scoate nici un sunet Dacă nu va afla de îndată un strop de apă, sărmanul colibri va muri în mâinile ei.

Rază-de-lună se uită disperată în jurul ei. Doar tulpina ţepoasă îi putea fi de folos. Trebuia să se lupte şi să-i stoarcă un strop de apă cu preţul durerii şi al sângelui. Puse pasărea la umbra unei pietre. Se căţără pe o muchie de stâncă. Izbuti să apuce tulpina care se înălţa ţeapănă ca o spadă în mijlocul tufişului spinos. Fără să şovăie, sări la marginea tulpinei. Ţepii i se înfipseră în talpă şi în genunchi, zgâriind-o fără cruţare. Îndoi creştetul arbustului, lăsându-se cu toată greutatea asupra lui, şi reuşi să frângă creştetul tulpinei, care-şi înfipse acele nenumărate în pieptul şi în obrajii fetei. Din tulpina frântă se prelinse un strop de apă. Rază-de-lună îl culese în palmă şi îl duse păsării, călcând peste spinii tufişului ce înconjurau cactusul.

Însetatul colibri sorbi preţioasa picătură şi deschise ochişorii săi, care îşi recăpătară vioiciunea. Se roti de trei ori deasupra capului fetei, în semn de mulţumire. I părea un ciob de curcubeu! Apoi îşi luă zborul şi pieri în zare. Fără să-şi mai scoată ţepii de cactus din talpă, Rază-de-lună se trânti pe spate, singura parte a trupului ei care rămăsese nerănită, şi adormi buştean. A doua zi, roaba se trezi fără să mai simtă sfârşeala care o cuprinsese în ajun. Rămase uimită văzând că

zgârieturile de pe picioare, mâini, piept şi faţă pieriseră fără urmă. Chiar în dreptul unde frânsese în ajun cactusul, se ivise o corolă albă de o mărime şi o formă cu totul şi cu totul nemaivăzute.

– Ce floare minunată! strigă Rază-de-lună, frecându-şi ochii. Credea că visează... Ba nu! Era trează! Şi iată comoara mult căutată! Mai avea doar două zile până la încheierea sorocului. O porni fără zăbavă spre palatul stăpânei sale, spre libertate, ducând în coşuleţul ei cea mai rară floare din lume...

Ajunse în aceeaşi seară acasă, fără să fie defel obosită. Stea-roşie se minună când o văzu atât de veselă şi parcă şi mai frumoasă decât la plecare.

– Iată floarea cerută! spuse ea, deschizându-şi coşuleţul. Mâine, ultima zi a lunii, vei putea ajunge mireasa lui Tutul. Eu mi-am ţinut cuvântul de roabă. Rămâne să-ţi ţii şi tu cuvântul de stăpână!

Şi, într-adevăr, Stea-roşie îşi ţinu cuvântul în felul ei. În locul libertăţii şi al darurilor promise o înzestră cu lanţuri, zvârlind-o în temniţă! În seara zilei în care urma să aibă loc căsătoria, călăul trebuia să taie capul roabei: să piară în pământ taina florii!

Când Tutul văzu minunata floare, porunci ca a doua zi să aibă loc nunta. Nu era deloc încântat de logodnica lui, de privirile ei viclene şi mieroase, dar n-avu încotro.

Nimeni nu aflase o floare atât de minunată ca Stea-roşie! Mâhnit, se întoarse în palatul său pentru a alege

giuvaierurile care urmau să-i împodobească a doua zi mireasa. Deschizând scrinul în care îşi ţinea diamantele, dădu peste un colibri cu pene felurit colorate.

– Cum de-ai ajuns aici, micuţule colibri? întrebă prinţul mirat.

– M-a trimis Macuilxohitl, ocrotitorul florilor şi al dansului! răspunse solul înaripat. El a dăruit minunata corolă Razei-de-lună, drept răsplată pentru faptul că mi-a salvat viaţa. Ea este sclava logodnicei tale. Rază-de-lună a cules cea mai rară floare din lume şi ea este soţia credincioasă pe care o meriţi şi care te va face mai fericit decât toate florile tale!

– Şi unde se află această fată?

– În temniţa palatului celeia care ţi-a adus floarea.

A doua zi, Rază-de-lună ajunse mireasa lui Tutul şi apoi regină a Mihoacanului. Iubi florile la fel de mult ca şi prinţul. Tutul o îndrăgi ca pe cea mai rară floare din lume, care nu se veştejeşte o viaţă întreagă.

Vrăjitorul fără oase

SCIUN era ajutorul vrăjitorului din satul de pescari de pe malul oceanului. Foarte ambiţios şi cu o minte ageră, el învăţă pe de rost toate descântecele bătrânului pe care îl slujea, ba chiar şi pe cele ale vrăjitorilor din satele vecine. Curând ucenicul întrecu pe toţi meşterii lui. Când se văzu cel mai puternic vrăjitor al ţării, Sciun începu să se ţină de blestemăţii. Setea de putere îl făcu să-şi piardă capul de-a binelea. Dorea nici mai mult, nici mai puţin, ca toată lumea să asculte de poruncile lui.

Râvnea să culeagă neîntârziat roadele ştiinţei sale neîntrecute.

Ridică ochii spre cer şi văzu că toţi oameni se închină soarelui.

– Ia să dovedesc eu acestui astru încrezut că vrăjile mele sunt mai puternice decât el şi că semenii mei sunt nişte proşti îngenunchind în faţa lui! Să mi se închine mie cu toţii şi să-mi asculte poruncile: dacă nu de bună voie, atunci de nevoie!

Soarele râse auzind aceste cuvinte smintite. Deodată simţi că puterile îi scad şi că strălucirea lui începe

să pălească. Oamenii începură să se văicărească atunci când, în locul astrului atotputernic, zăriră o arătare gălbejită, care abia mai răspândea o părere de lumină şi căldură. Nori de pulbere neagră înconjurau o faţă îmbătrânită peste noapte. Razele lui aveau acum o culoare verzuie, bolnavă.

– Eu am vrăjit soarele! Eu i-am răpit puterea! Supuneţi-vă mie! începu să strige cât îl ţinea gura Sciun.

Oamenii priveau la el cu milă, ca la un nebun. Dar Sciun se bucurase prea devreme. Descântecul său nu izbuti să răpească toată vlaga astrului şi să-l biruie pentru totdeauna. Soarele se răzbună şi, cu ultimele sale puteri, topi oasele vrăjitorului.

Sciun simţi cum i se înmoaie picioarele, apoi şira spinării, braţele şi, în cele din urmă, capul. Se prăvăli la pământ, fără să se mai poată ridica, asemenea unei sperietori căreia i s-au smuls cele două beţe încrucişate, slujindu-i drept sprijin. Trupul lui se preschimbase într-un aluat, gata să ia orice înfăţişare. Dintr-un om umblător, vrăjitorul ajunsese o târâtoare care stârnea doar silă şi groază.

Femeile şi copiii ţipau şi o rupeau la fugă ori de câte ori se întâlneau cu el. Adunarea tuturor bărbaţilor şi bătrânilor satului hotărî alungarea neîntârziată a vrăjitorului care, prin faptele şi înfăţişarea sa, ieşise din rândul oamenilor.

– Să trăiască printre şerpii deşertului sau printre stâncile sterpe ale munţilor.

Aceste cuvinte ajunseră la urechile lui Sciun care se târî afară din sat, clocotind de ură şi mânie:

– Chiar dacă mi-am pierdut oasele, nu mi-am pierdut şi puterea. Veţi plăti scump pentru neghiobia voastră, muritori fricoşi şi nevolnici! Vă voi arăta că sunt mai tare decât cel la care vă închinaţi. Vrăjile mele mă fac atotputernic!

– De aceea ai rămas fără oase! strigă batjocoritor un tucan cocoţat pe o creangă.

– Pune un zăvor clonţului tău uriaş, flecarule!

– Du-te şi ia-ţi în primire sceptrul pe care nici nu eşti în stare să-l ţii în mână, tu, rege al nisipului fierbinte şi al bolovanilor reci!

Nu numai oamenii, ci şi păsările văzduhului îl alungau fără milă. Fiarele îl izgoneau din bârlogul lor, iar şerpii n-au vrut nici ei să-l găzduiască. Ura lui Sciun faţă de orice făptură vie devenea tot mai sălbatecă. Flămând şi însetat, se apropie de un sat, zicându-şi: „Aici oamenii nu mă cunosc. Cu ajutorul vrăjilor voi face din ei robii mei. E de-ajuns să înfăptuiesc câteva minuni care să le ia ochii!“

Rosti un descântec şi, cât ai bate din palme, muntele dinspre miazăzi se făcu nevăzut. Apoi îşi lungi trupul şi înconjură satul, întocmai ca un şarpe ce se încolăceşte în jurul unui buştean năpădit de vlăstare.

Înspăimântaţi de cele văzute, toţi locuitorii se adunară în mijlocul satului. Pierzând speranţa să scape cu fuga, trăgeau nădejdea să se mântuiască prin rugăminţi.

Deodată se auzi un glas înspăimântător:

– Eu sunt atotputernicul Sciun! Toţi oamenii trebuie să mi se supună şi să mă slujească întocmai ca pe un zeu care cere jertfe zilnice. În fiecare dimineaţă trebuie să-mi aduceţi în peştera din creierul munţilor mâncare îmbelşugată şi băuturile cele mai bune! Dacă vă veţi împotrivi, va fi vai de voi: veţi pieri de foame şi de sete! Acuma vă despresor satul, dar mâine voi veni iar, dacă mă veţi nemulţumi.

Apoi făptura ciudată îşi strânse trupul şi se târî spre muntele dinspre miazănoapte. Când oamenii se dezmeticiră, vorbele începură să se încrucişeze în văzduh:

– Nu poate fi un zeu!... Are chip de om şi se târăşte ca un şarpe!... E atât de hâd şi de fioros!... Dacă ne năpustim asupra lui cu armele îl biruim uşor!... Să-l luăm prin surprindere, când doarme... Dar cine ştie care îi este faţa şi care spatele...

Cu toate că se îndepărtase, Sciun auzea fiecare cuvânt: nu degeaba era el vrăjitor. Mormăi înciudat:

– Aşa, va să zică – sunt hâd şi fioros! Ba vreţi să mă şi încolţiţi! Ca să vă învăţ minte, o să fiţi cu toţii la fel ca mine: oameni fără oase, robii unui stăpân târâtor!

Sciun rosti câteva descântece încâlcite şi se opri pe o stâncă, să vadă ce se petrece în sat: părea un cătun

şerpesc, nu unul omenesc! Colibele se măriseră parcă, iar intrările păreau neobişnuit de înalte pentru cei ce gemeau îngroziţi, căznindu-se să le treacă pragul.

Vrăjitorul chicoti încântat de noua lui ispravă. Totuşi, nu era mulţumit: supuşii săi se puteau răscula, răpunându-şi stăpânul doborât de somn. Trebuia să se înconjoare de paznici credincioşi, care să-l asculte orbeşte!

Adună în mijlocul platoului pietros câţiva bolovani zdraveni. Îi înşirui în faţa lui şi suflă asupra fiecăruia, bolborosind acelaşi descântec.

Pietroaiele începură să crească şi luară înfăţişarea unor balauri acoperiţi cu solzi strălucitori. Aveau şiruri de aripi împodobite cu pene pestriţe şi înzestrate cu gheare ascuţite. Vrăjitorul porunci balaurilor să stea de veghe zi şi noapte la intrarea peşterii lui.

Astfel începu crâncena domnie a lui Sciun asupra întregului ţărm peruvian. Preschimbaţi în târâtoare, oamenii trebuiau să-l hrănească pe el şi balaurii lui cu tucani şi fiare bine fripte, cu munţi de mâncare şi cu poloboace pline de băuturi întăritoare. Deznădejdea, sărăcia şi foamea erau oaspeţii zilnici ai fiecărei colibe de pescar sau de ţăran.

Soarele nu putea să privească nepăsător la cele ce se desfăşurau pe pământ, sub ochii lui. În zori nu-l mai întâmpinau oameni sărind în picioare şi ridicându-şi frunţile lor spre a fi încununate de laurii luminii. Întâlnea pretutindeni aceleaşi făpturi de aluat viu, târân-

du-se spre câmp sau spre bărci, spre a aduna cu multă trudă hrana pentru ei şi pentru stăpânul lor, din ce în ce mai lacom şi mai năzuros.

Într-o dimineaţă astrul se trezi mai zdravăn şi mai vioi decât în alte daţi. Timpul trecea, puterea descântecului scădea şi el era hotărât să pornească împotriva lui Sciun. Avea puterea înjumătăţită şi nu putea părăsi văzduhul pentru a-i lipsi pe oameni până şi de fărâma de lumină şi căldură care-i mai rămăsese.

Frământat de aceste gânduri, soarele ajunse deasupra muntelui în care hornurile vulcanilor fumegau zi şi noapte. Din ele se revărsa focul pământului, gata oricând să pârjolească tot ce întâlnea în cale. Aici locuia fiul său mezin, Pachacamac, stăpânul împărăţiei de flăcări şi lavă.

Se supăra dintr-o nimica toată şi făcea să se cutremure munţii. Dar era bun la suflet, săritor şi nu se temea de nimeni. Puterea lui rămăsese neciuntită de vrajă. „Numai el mă poate ajuta!“ spuse soarele părăsind o clipă bolta şi coborând pe cel mai înalt vulcan. Din pricina norilor deşi, nici Sciun şi nici oamenii nu băgară de seamă lipsa lui din slava cerului Se aplecă deasupra craterului şi-l zări pe feciorul său sforăind de se clătina întregul pisc. Nu se îndura să-l scoale aşa de dimineaţă, dar n-avea încotro.

– Hei, Pachacamac! Scoală-te!

– Hm! Cine mă caută? răspunse morocănos cel chemat, înălţându-şi din străfundul vulcanului fruntea uriaşă, mânjită de funingine.

– Eu sunt! răspunse soarele. Bucuros de oaspeţi?

– Bucuros! Ce vânt te aduce pe la mine, de mă trezeşti cu noaptea în cap?

Astrul îl luă cu binişorul şi până la urmă îi spuse tot adevărul. Îl rugă să scape pe oameni de Sciun, redându-i şi lui vlaga de mai înainte. Mezinul ridică din umeri:

– Ştii prea bine că puterea mea e mult mai mică decât a ta. Ea dispare aproape cu desăvârşire de îndată ce am părăsit craterul vulcanilor.

– Cum să nu ştiu? încuviinţă soarele. Dar dacă vei izbândi, îţi făgăduiesc că te voi face la fel de puternic ca mine. Oamenii te vor cinsti ca pe un fiu demn de părintele lui!

– Până azi nu prea ţi-ai amintit de mine... Dar spune-mi mai întâi unde zace puterea lui Sciun? Orice vrăjitor are un talisman în care îşi ascunde atotputernicia. Până nu i-l smulgi, nu-l poţi birui.

– Puterea lui Sciun este închisă într-un tăciune verde, care nu se stinge decât dacă îl cobori în străfundul mării. El l-a găsit în muntele său natal, unde căzuse din vatra mea. Datorită lui a devenit vrăjitor atotputernic. Dar să ştii că e tare greu să pui mâna pe acest talisman: ziua îl ascunde în pieptul lui, aproape de inimă. Când doarme, îşi scoate talismanul şi îl

piteşte în jăratecul vetrei. Tăciunele verde nu se mistuie niciodată şi rămâne în spuză până în zori. La porţile peşterii lui Sciun stau de veghe nişte balauri care nu ştiu ce este somnul.

– Îţi mulţumesc pentru lămuririle tale, tată! De acum încolo mă voi descurca şi singur, încheie Pachacamac.

Din nebăgare de seamă, soarele, aşezat pe marginea craterului, era cât pe ce să se prăvălească în lavă, de bucuros ce era. Sărută fruntea mezinului, furişându-se înapoi în cer.

Pachacamac se întoarse îmbufnat în culcuşul său. Flăcările îl întrebară şuierând:

– De ce eşti posomorât, stăpâne?

– Mă gândesc la bieţii oameni oropsiţi de Sciun.

– Ajută-i să scape de pacoste!

– Nu-i chiar aşa uşor. Voi ştiţi prea bine că de îndată ce am părăsit pâlnia vulcanului, nu mă deosebesc cu nimic de orice muritor de rând.

– Nu te mai văicări atâta. Chiar dacă îţi vei pierde o bună parte din putere şi va trebui să suferi ca oricare pământean, Sciun nu te poate răpune. Spune mai bine că ţi-e frică!

– Frică, mie? De o târâtoare fără oase? Vă voi arăta de îndată ce poate Pachacamac, când vrea să-şi ajute tatăl!

Sări mânios din gura vulcanului şi se rostogoli de-a lungul povârnişului ca un bolovan încins, zvârlit din

cuptorul craterului. La capătul pantei, bolovanul se preschimbă într-un flăcău voinic, cu o faţă roşietică şi cu ochii ca doi tăciuni neastâmpăraţi. Pletele lui negre ca funinginea erau prinse într-un nod în creştetul capului, în picioare avea sandale de piele şi un şorţ de pânză îi acoperea coapsele. Pieptul său gol, strălucind în bătaia soarelui, părea cioplit în bazalt.

Pachacamac ajunse curând la malul oceanului. Se aşeză pe o stâncă. Era nerăbdător să cunoască mai îndeaproape oamenii, să vadă dacă merită să se sacrifice pentru ei ori ba. Curând auzi un cântec pescăresc de o tristeţe sfâşietoare. Întoarse capul şi zări doi băieţi care târau un coş plin cu peşte. Păreau doi şerpi împingând un bolovan. Se chinuiau sărmanii copii de-ţi era milă să te uiţi la ei! Când îl zăriră pe străin, se dădură înapoi, înspăimântaţi.

– De ce vă temeţi de mine? Doar nu vă vreau răul! întrebă nedumerit Pachacamac.

– Nu ne temem, răspunseră băieţii, dar n-am mai văzut de când suntem un om umblător. Taţii noştri povestesc că în copilăria lor puteau şi ei să umble pe picioare, până nu s-a ivit Sciun cel cumplit, care ne-a înrobit. Se vede că ai venit de pe alte meleaguri. Ori eşti un zeu?

– Sunt un om ca şi voi. Talazurile mi-au împins barca spre acest ţărm şi mi-au sfărâmat-o de stâncă...

– Poate că eşti flămând, însetat şi nedormit. Vino acasă la noi să te găzduim!

– Vă mulţumesc! spuse străinul. Lăsaţi-mă pe mine să duc coşul, ca să ajungem mai repede.

Pachacamac ridică pe umerii săi coşul cu peşte şi toţi trei o porniră spre sat. Aici fu sărbătorit regeşte. Mulţimea se târa neliniştită, strigând:

– Un om în carne şi oase! Un om adevărat, aşa cum am fost şi noi până la sosirea vrăjitorului blestemat!

Pachacamac fu mişcat până la lacrimi de vorbele lor: merita să se lupte şi să sufere pentru ca să le redea statura lor mândră de altădată!

Străinul fu ospătat ca un prieten venit de departe. Localnicii îi zugrăviră viaţa lor chinuită. Pachacamac întrebă unde se află palatul lui Sciun. Gazdele i-l arătară, sfătuindu-i ca nu cumva să se ducă acolo, dacă îi e dragă viaţa.

– Mă voi duce chiar în noaptea asta. Pachacamac îşi va măsura puterile cu vrăjitorul care v-a răpit bucuria de a privi cerul cu fruntea sus şi cu mândria de a fi oameni!

Ghiftuit de mâncare şi băutură, Sciun sforăia în peştera lui. Cu cât se apropia flăcăul de platou, cu atât se zăreau mai mari şi mai fioroase siluetele balaurilor care îşi păzeau stăpânul. Pachacamac se apropie tiptil, în speranţa că paznicii nu-l vor simţi. Dar se înşela: vrăjitorul îşi înzestrase balaurii cu urechi care prindeau şi fâşâitul şopârlei pe stânci.

Când flăcăul ajunse la mijlocul platoului, se trezi înconjurat de o ceată de fiare mai cumplite decât păreau din depărtare. Pachacamac le înfruntă vitejeşte. Aripile lor îl orbiră, ghearele lor îi sfâşiară pieptul şi loviturile cozilor solzoase îl năuciră. Se prăbuşi la pământ în nesimţire. Balaurii se pregăteau să-l strivească sub tălpile lor de stâncă, dar un glas îi opri:

– Staţi! Trebuie să-l arătăm stăpânului nostru!

Era căpetenia lor, cel mai mare şi mai voinic dintre paznicii vrăjitorului. Fiarele se împotriviră într-un glas:

– Ştii doar că stăpânul ne-a poruncit să facem praf şi pulbere pe oricine se apropie de peştera lui!

– O ştiu prea bine! Dar nu vă daţi seama că nu avem de-a face cu un om de rând? E un vrăjmaş mult mai primejdios. Sciun trebuie să-l vadă cu ochii săi!

Balaurii se supuseră. Ei nu erau înzestraţi cu nici un dram de minte, deoarece fuseseră făuriţi din pietre de rând. Căpetenia lor fusese cândva o frântură de stea, care se rotea prin văzduh şi căzuse din întâmplare pe podişul acela. Vrăjitorul făcuse o mare greşeală dându-i viaţă, deoarece îşi făurise singur un duşman care îi dorea pieirea. Căpetenia îşi ascundea cât putea mai bine deşteptăciunea, dar şi ura pe care o purta stăpânului său. Aştepta clipa când se va scutura de jugul lui Sciun, curmând chinurile pe care le îndurau oamenii. Când l-a văzut pe Pachacamac, a priceput că bătuse ceasul înfăptuirii planului său.

Balaurii se supuseră şi-l târâră pe străin până la gura peşterii lui Sciun. Grota era luminată de un foc uriaş, în apropierea căruia se zărea un morman de piele şi grăsime revărsată pe blănuri scumpe. Vătaful îşi trezi stăpânul atingându-l cu coada lui lungă şi păroasă.

– Ce este? Cum de îndrăzneşti să-mi tulburi somnul? strigă Sciun mânios.

– Am pus mâna pe un străin care a încercat să se strecoare în peştera ta!

– Şi de ce nu l-aţi omorât, nătângilor?

– Pentru că nu este muritor de rând. L-am lăsat la intrarea în grotă, ca să-l vezi şi tu şi să ne spui ce să facem cu el!

Sciun se târî bombănind până la locul unde zăcea prizonierul. Solzii balaurilor căpătaseră o licărire argintie în lumina lunii, iar aripile lor neclintite proiectau nişte umbre uriaşe. Când îşi văzură stăpânul, îl treziră pe străin, zgâlţâindu-l zdravăn.

– Unde sunt? spuse flăcăul dezmeticindu-se.

– În casa şi în regatul meu. Te-am recunoscut de îndată! Pot să ştiu cărui fapt îi datorez cinstea de a te avea ca oaspete nepoftit?

– Am nimerit din întâmplare în aceste locuri străine mie!

– Aşa să fie? Când soarele te-a născut, n-a ştiut să te înzestreze şi cu un dram de viclenie. Nu mă păcăleşti tu pe mine, sărmane Pachacamac!

Vrăjitorul îi înşfăcă dintr-o dată mâna şi o strânse cu tentaculele lui lipicioase până ce flăcăul scoase un geamăt. Apoi zise mulţumit:

– Aşadar, puterea ta a rămas în craterul vulcanilor. Pe un nevolnic ca tine s-a găsit Soarele să-l trimită să se măsoare cu mine? Şi-a cam greşit socotelile! Tu vei rămâne ostatecul meu, pentru că de ucis nu te pot ucide. Zvârliţi-l în peştera cea mai adâncă şi zăvorâţi-l acolo!

Prizonierul se supuse fără să crâcnească. Orice împotrivire era acum zadarnică. Se trezi aruncat într-o cavernă umedă şi îngustă. Intrarea ei era astupată cu un bolovan uriaş. Pachacamac străbătu mânios temniţa, izbind pereţii cu pumnii şi strigându-şi sieşi:

– Eu, stăpânul vulcanilor şi al cutremurelor, să ajung ostatecul unui vrăjitor fără oase?

În cele din urmă pricepu că se zbuciuma copilăreşte şi se potoli. Frânt de oboseală, adormi în patu-i umed şi rece, visându-se în culcuşul său cald de-acasă.

Nu trecu mult şi se auzi chemat în şoaptă. Se trezi nedumerit şi întrebă cine îl strigă.

– Eu sunt, căpetenia balaurilor! Dacă ai venit să-l răpui pe Sciun, te voi ajuta să scapi de aici, arătându-ţi ce ai de făcut, căci şi eu îl urăsc pe vrăjitor.

Cuvintele căpeteniei îi reînviară nădejdea în izbândă. Răspunse tot în şoaptă:

– Soarele m-a trimis aici ca să curm tirania vrăjitorului fără oase. Învaţă-mă ce am de făcut!

Şopârla uriaşă înlătură bolovanul de la intrare şi ostatecul se strecură afară. După ce peştera fu din nou astupată, căpetenia spuse încet lui Pachacamac:

– Furişează-te în peştera lui Sciun şi scoate tăciunele verde din mijlocul jăratecului. Apoi fugi cu el spre mare şi aruncă-te în fundul oceanului. Doar aşa se va stinge tăciunele blestemat şi puterea lui Sciun va lua sfârşit pentru totdeauna. În vremea asta eu voi căuta să-i împiedic pe fraţii mei să sară în ajutorul stăpânului lor.

Pachacamac se târî până la peştera lui Sciun, ca să nu fie văzut de ceilalţi paznici. Pentru o făptură nedeprinsă cu durerea, zgârieturile provocate de colţii tăioşi ai stâncilor au însemnat un chin greu de îndurat.

Dintr-o săritură, care nu stârni nici cel mai mic zgomot, Pachacamac ajunse chiar lângă foc. Dar se simţi înşfăcat de Sciun care poate că nici nu dormea, presimţind apropierea vrăjmaşului. Geamătul flăcăului fu acoperit de urletele care veneau din afară peşterii. Pachacamac prinse curaj şi pricepu că trebuie să termine cât mai repede cu vrăjitorul. Îşi strânse în braţe vrăjmaşul, până ce acesta începu să gâfâie, descleştându-şi tentaculele. Atunci tânărul se opinti şi-l izbi pe Sciun cu toată puterea de pereţii peşterei, strigându-i:

– Ţi-a sunat ceasul!

Apoi dintr-un salt se pomeni în mijlocul mormanului de jăratec. Odată cu puterea, stăpânul vulcanilor şi al cutremurelor îşi pierduse şi invulnerabilitatea. Scoase un ţipăt înspăimântător simţind cum focul îi

pârjolea tălpile şi palmele. Flăcările începură să mistuie până şi frumoasele lui plete negre. Tocmai când Sciun se apropia de foc, Pachacamac găsi tăciunele verde şi se năpusti spre ieşirea din peşteră. Strigătul lui de triumf dădu puteri noi căpeteniei, care fusese încolţit de ceilalţi balauri, gata-gata să fie răpus.

Zadarnic îşi striga vrăjitorul slugile, căci lupta era în toi şi nimeni nu-l auzea. Căpetenia îşi mătura potrivnicii, izbindu-i năprasnic cu coada şi sfârtecându-i cu dinţii. Pachacamac o rupse la fugă spre mare. Vrăjitorul venea rostogol în urma lui. Strângând în palmele arse tăciunele verde, stăpânul vulcanilor se aruncă din vârful stâncii în apele mării, tocmai în clipa în care Sciun era gata să-l ajungă din urmă.

Răcnetul lui Sciun făcu să se clatine munţii, trezind din somnul lor trudit pe toţi supuşii lui. Dar domnia vrăjitorului fără oase se terminase. Apele oceanului stinseseră tăciunele verde. Trupul lui Sciun, aidoma unor rufe mototolite, se rostogoli în mare şi acolo se preschimbă într-o caracatiţă. Acum nu mai putea pricinui nici un rău oamenilor.

Înotând spre mal, Pachacamac auzi strigătele de bucurie ale pescarilor. Toţi îşi recăpătaseră înfăţişarea şi statura omenească.

Primejdia nu era încă înlăturată. Prietenul lui Pachacamac fusese biruit şi era în agonie. Iar ceata balaurilor nu pierise o dată cu înfrângerea lui Sciun.

Cu ultimele lor puteri, dihăniile se năpusteau asupra satelor din vale, spre a le nimici.

Pachacamac smulse o stâncă din munte şi cu această ghioagă începu să izbească în dreapta şi-n stânga. Balaurii făuriţi de Sciun îşi pierdură rând pe rând vlaga şi fură biruiţi până la unul.

Stăpânul vulcanilor răsuflă uşurat când părintele lui se ivi în zare. Dar bucuria victoriei fu întunecată de suferinţa celui fără de care Sciun ar fi rămas nebiruit. Îl află la gura peşterii, într-o băltoacă de sânge, mişcându-şi neputincios coada păroasă. Pachacamac strigă atunci tatălui său:

– O, soare, tu care ţi-ai recăpătat puterea mulţumită jertfei lui, arată-ţi mărinimia şi nu-l lăsa să piară: fă-l să slujească oamenilor şi de acum încolo!

– Fie! răspunse astrul coborând toată strălucirea razelor lui asupra trupului însângerat.

Lumina orbitoare îl sili pe Pachacamac să închidă ochii. Când şi-i deschise, zări un animal minunat, cu o blană roşcată, moale, şi cu o privire nespus de blândă. Soarele strigă:

– Această făptură se va numai *lama* şi va fi tovarăşul nedespărţit al oamenilor pentru care s-a jertfit. Va trăi întotdeauna în creierul munţilor. Nici pe tine nu te vor uita muritorii. Pe aceste locuri se va ivi o stirpe nouă cu numele de nazca. Ea va ridica în cinstea ta un oraş care îţi va purta numele...

CUPRINS

Câmpan Verde şi Frumos 5
(Poveste populara românească)

Petru Cenuşă 20
(Poveste populară românească)

Un ochi plânge, unul râde 34
(Poveste populară românească)

Voinic de Plumb 47
(Poveste populară românească)

Pe aripile Vulturului 79
(Poveste babiloniană)

Uriaşul de piatră 89
(Poveste hittită)

Ochii Adevărului 101
(Poveste egipteană antică)

Insula şarpelui proroc 108
(Poveste din vremea vechilor faraoni)

Ursita fiului de faraon..... 116
(Poveste veche egipteană)

BIBLIOTECA JUD. BRAŞOV
920.123
Inv. nr. .....

Fraţii învrăjbiţi 132
(Poveste egipteană străveche)

Învăţatul Satni şi fiul său, Senosiris 149
(Poveste egipteană din vremea ultimilor faraoni)

Înţeleptul Solomon şi vicleanul Asmodeu 163
(Poveste populară israelită)

Omul cu toiag de abanos 174
(Poveste din India veche)

Crăiasa albinelor albe 188
(Poveste indoneziană din Borneo)

În căutarea soarelui 194
(Poveste chineză)

Penelul fermecat 197
(Poveste chineză)

Povestea grăuntelui de orz 204
(Poveste tibetană)

Pescarul şi fiica regelui mării 214
(Veche poveste japoneză)

Demonul cascadei Niagara 224
(Veche poveste irocheză din America de Nord)

Floarea podişurilor pustii 232
(Poveste aztecă)

Vrăjitorul fără oase 239
(Veche legendă peruviană)

BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ
"GEORGE BARIŢIU" BRAŞOV
FILIALA 5
B-dul Griviţei Nr. 51

920.123

8,25